

Luke wenjhtl'è

Luke Theophilus ts'ò eetl'è

¹ K'àowo Theophilus, ɪdèe whaà yatı goghòt'ò wek'èè goxè dānāhòwoo sɪ dɔ lɔ gɪxàeta xè gɪghɔ gɪt'è ɪlè.

² Kèhòɪwo gots'ò dàgòjàa sɪ dɔ mòhdaa gɪdaà nāhòwo eyɪts'ò godɪ nezɪ t'à dɔ xè gogɪado. Goxɪ sɪ eyɪ godɪ et'ɪ t'à gots'ò gogɪde.

³ Eyɪt'à sɪ sɪ eyɪ godɪ nezɪ dānɪ wexèhòòwoo sɪ, deghàà wexàeha ɪlè. Negha deghàà dek'enèehtl'è ha dehwhɔ.

⁴ Hanɪ-ɪdè ayɪ hoghàneètɔ ɪlè sɪ hotɪ ehkw'ɪ ne wek'èɪzɔ ha.

Yak'eet'ɪ Zechariah ts'ò wègoèht'ɪ

⁵ Herod Judea nèk'e k'àowocho elɪ ekò yahtɪ ɪlè, Zechariah wɪyeh, eyɪ nādè. Abɪya yahtɪ xàzaa gogha k'àowo elɪ sɪ Zechariah goxè eghàlaeda ɪlè. Wets'èkeè Elizabeth wɪyeh. ɪlak'aà Aaron wets'ɪhɔò-dɔò agɪt'e.

⁶ ɪlak'aà Nòhtsɪ gha ehkw'ɪ geeda xè Nòhtsɪ nàowoò hazòò deghàà gɪk'ɪt'e.

⁷ Hanìkò Elizabeth wezaa gòhɪ ha dɪɪ ts'ɪhɔò gɪza gòhɪ-le. Hòt'a ɪlak'aà ɔhdah gehlè.

⁸ ɪlāà Zechariah, wexè yahtɪ gɪɪɪ sɪ Nòhtsɪkò-gocho goyɪ Nòhtsɪ gha eghàlageeda ɪlè.

⁹ Nòhtsɪkò-gocho goyɪ dzèh-łekɔò dèk'ò ayehɔ gha yahtɪ ɪlè xàgehtè ɪlè. Dɪɪ t'à Zechariah xàgɪhtɪ.

10 Dzèh-ləkq̄q̄ k'eehk'ò ekò d̄q̄ hazq̄ò eyi elèwhedee s̄i m̄òht'a nàgèhza, yageht̄i.

11 H̄q̄tsaa Zechariah wenadaq̄ kwe-ladà k'e dzèh-ləkq̄q̄ dèk'òq̄ ḡa yak'eet'j̄i nàwo wegħa wègoèht'j̄i.

12 Zechariah yaz̄i ekò dèhyeh lajà.

13 Hanikò yak'eet'j̄i Zechariah ts'ò had̄i, “N̄j̄j̄i-le! Aȳi għa yanehrt̄i s̄i N̄òhts̄i n̄ikw'o h̄q̄t'e. Nets'èkèè Elizabeth nezaa nihtè ha, eyits'q̄ John w̄iyeh aw̄j̄le ha.

14 Wegòh̄h̄j̄ n̄j̄dè wegħq̄ n̄inà ha eyits'q̄ d̄q̄ l̄q̄ s̄i gnà agode ha.

15 N̄òhts̄i s̄i d̄q̄ wet'aaʒàa ȳiit'j̄i ha, j̄iet̄i w̄j̄z̄i wewàhod̄i ha-le. Wegòh̄h̄j̄ kwe-t'j̄i Yedàyeh Nez̄j̄i yeȳi nàdè ha.

16 Eded̄i s̄i Israel got'j̄i l̄q̄, N̄òhts̄i ḡits'ò K'àowo ts'ò anagole ha.

17 Eded̄i s̄i gots'ò K'àowo nakweè et̄le ha, eyits'q̄ nakwenàozq̄q̄ Elijah wets'q̄ j̄m̄i nàtsoo wets'ò-èl̄j̄ ha. D̄q̄ edeza gh̄onegeètq̄ anagole ha. Eyits'q̄ N̄òhts̄i k'èaḡj̄t'e-le s̄i goḡj̄zq̄ xè ehkw'j̄ geedaà agole ha. Gots'ò K'àowo għa d̄q̄ ts'atà geèhk'w'èè agole ha,” yak'eet'j̄i yèhd̄i.

18 Zechariah yak'eet'j̄i ts'ò had̄i, “Eȳi hagode ha aȳi ghàà wek'èehsq̄ l̄i? H̄òt'a eneèko wh̄ih̄j̄ eyits'q̄ sets'èkèè s̄i ts'òq̄ko whel̄j̄,” yèhd̄i.

19 Yak'eet'j̄i yets'ò had̄i, “S̄j̄, Gabriel aht'e, N̄òhts̄i wenadaq̄ nàhwho h̄q̄t'e. God̄i nez̄j̄i negħàehʒà ha nets'ò s̄j̄hʒà,” yèhd̄i.

20 “Eȳi hagode gots'ò goj̄de-le anede ha, seyatī negħa ehkw'j̄-ahod̄i-le t'à. Hanikò eyi nèhòj̄wo n̄j̄dè aȳi dàehs̄j̄i s̄i hazq̄ò wek'èè hagode ha,” yèhd̄i.

21 Eyɪ wexè hagot'ɪ ekò dọ mọht'a Zechariah k'eènageèhɪ, dànìghọ whaa gots'ọ Nọhtsɪkọ-gocho goyɪ ts'ọ èlɪ gɪwọ.

22 Zechariah xàèhtɪa ekò dọ ts'ọ gode ha dìi t'à gots'ọ nàzeetsɪ. Eyɪt'à Nọhtsɪkọ-gocho goyɪ wenzhu xègoèht'ɪ ajà dọ hagɪwọ.

23 Nọhtsɪkọ-gocho goyɪ eghàlaeda yeghọ nọt'e t'axọọ edekọ ts'ọ naèhtɪa.

24 Eyɪ hagòjà t'axọọ wets'èkè Elizabeth hotieda-le ajà, sɪlài sa ts'ọ dọ ta aet'ɪ-le.

25 Hadɪ, “Sets'ọ K'àowo sega eniyah eghàlajà. Dɪ dzèè k'e Nọhtsɪ eteseèɪ. Sezaa gòhɪ ha t'à dọ gɪta edeghọ ìzhaehɪ-le asɪlài,” hadɪ.

Yak'eet'ɪ Mary ts'ọ wègoèht'ɪ

26 Elizabeth ek'ètaɪ sa hotieda-le ekò Nọhtsɪ, yak'eet'ɪ Gabriel wiyeh Galilee nèk'e, kòta Nazareth ts'ọ yɪhɪà.

27 Yak'eet'ɪ, t'eeogòò Mary wiyeh ts'ọ yatɪ nìzọ. Eyɪ t'eekoa sɪ dọ Joseph wiyeh xè honida ha wìchì ilè. Joseph, k'àowocho David wets'ihzọọ-dọọ họt'e.

28 Yak'eet'ɪ Mary ts'ọ ajà hayèhdɪ, “Nexè sìghà welè! Nɪ sɪ ts'èko hazọọ nahk'e nexè sìghà hòzọ họt'e. Nọhtsɪ nexè họt'e,” yèhdɪ.

29 Mary dèhyeh lajà. Dàdì-adɪ yɪhwọ.

30 Hanikò yak'eet'ɪ yets'ọ hadɪ, “Mary, nɪjɪ-le. Nọhtsɪ neghọ sɔnɪwọ họt'e.

31 Hotɪda-le anede ha; dọzhia nìhtè ha. Zezi wiyeh anele ha.

32 Dọ-wet'àazàa-deè elɪ ha. Nọhtsɪ wenahk'e gòhɪ-le Weza gùhdɪ ha. Nọhtsɪ sɪ K'àowocho elɪ ayele ha, wèot'ɪ k'àowocho David lanì.

33 Welọ whìle ts'ò Israel got'ụ̀ gha K'àowocho elị ha,” yèhdi.

34 Mary yak'eet'ụ̀ ts'ò hadı, “Dọzhì k'èehsọ-le t'à, dànì sexè hagòjà lì?” yèhdi.

35 Yak'eet'ụ̀ yets'ò hadı, “Yedàyeh Neẏı nek'e ade ha eyıts'ọ Nòhtsı wenahk'e gòhı-le sị wets'ọ t'asị nàtsoo nek'e ade ha. Eyıt'à eyı chekoa degai wegòhı ha sị Nòhtsı Weza wiyeh ha.

36 Nèot'ı Elizabeth ts'ọkọ whelı kò ededı sı dọzhia nìhtè ha. Ededı 'weza whìle' gıhıdı sị dı xè ek'ètai sa hotieda-le họt'e.

37 Nòhtsı sị t'asị wegħa dı gòhı nıle,” yèhdi.

38 Mary hadı, “Nòhtsı sets'ò K'àowo họt'e. Sexè dàgode ha nıdı sị, wek'èè welè,” yèhdi. Eyı t'axọọ yak'eet'ụ̀ yets'ọọ ajà.

Mary edèot'ı Elizabeth ts'àèhtı

39 Yak'eet'ụ̀ yets'àèhtı t'axọọ, Mary ıwhàà shìh ta Judea nèk'e ts'ò kòtaèhtı.

40 Zechariah wekò goyaèhtı, edèot'ı Elizabeth eı ts'òet'ı wınà t'à edeyàdo.

41 Elizabeth Mary godeè yıkw'o ts'òet'ı bebıa yechọ whedaa sị hòt'ò nàèhdọ. Yedàyeh Neẏı Elizabeth k'e ajà t'à,

42 Mary ts'ò hòt'ò hadı, “Hazọọ ts'èko daats'ò, nexè sìghà họt'e eyıts'ọ eyı chekoa nıhtè ha sị wexè sìghà họt'e.

43 Sets'ò K'àowo wemọ sets'àèhtı t'à sets'ò sìghà nàhòwo.

44 Neèkw'ọ ts'òet'ı bebıa chọ whedaa sị sị wınà t'à hòt'ò nàèhdọ.

45 Gots'ò K'àowo ayì dānèhdu sìi wek'èè agode ha, negha ehkw'1-ahodi t'à nexè sìghà họt'e," Elizabeth wìnà t'à hadìi xàyahtì.

Mary Nòhtsì ghàsqedì

46 Mary hadì,

“Sedzeè t'à Nòhtsì ghàsqedì

47 eyits'ò Nòhtsì edaxàsìhtì sìi weghò sedzeè t'à sìnà.

48 T'asìi ehì-le kò sì sìhchì họt'e. Jò gots'ò idaà, dọ hazòè sexè sìghà họt'e gedì ha.

49 Senòhtsì t'asìi wegħa dīi-le sìi segha enūyah nechàa whehtsì. Wūzì Degai họt'e.

50 Dọ hazòè ełetł'axòè-edèè gots'ò dọ gık'èìt'ee sìi gots'ò wedzeè eteèzì họt'e.

51 Senòhtsì t'asìi wegħa dīi-le sìi enūyah nechàa eghàlajà họt'e. Dọ edìnì t'à xàhopedì sìi nàgodeezhì.

52 K'àowocho gūlū sìi k'ahogedè-le agohzì eyits'ò dọ xàhopedì-le sìi gòhchì.

53 Dọ degeèhdì sìi nezì shègezheè agohzì, hanìkò dọ ahxee sìi t'asìi dẹ nagoèhà.

54 Nòhtsì, Israel wecheekeè gūlū sìi etegoòzì t'à gots'ài dì họt'e.

55 Welò whìle ts'ò Abraham eyits'ò wets'ihzòè-dòè gūlū sìi etegoòzì ha, gocho ts'ò hadì ilè," Mary hadìi xàyahtì.

56 Mary tai sa gots'ò Elizabeth xè nàdè. Eyì tł'axòè edekò ts'ò naèhtlā.

John-Baptist wegòhì

57 Elizabeth webebìà wegòhì ekò dọzhìà nìhtì.

58 Dɔ ɔɔmɔ̀ nàdèe eyits'ò wèot'ɔ̀ dànì gots'ò K'àowo wesɔ̀nɔ̀wɔ̀ xè wets'ò enìyah hòzòò ayìl̀l̀a sù ɔ̀ɔhɔ̀ ɔ̀k'w'ò ekò hazòò wexè ɔ̀nà agòjà.

59 Bèbià wegòh̀h̀ gots'ò ek'èd̀ dzeè k'e Moses wenàowoò k'èè bèbià wekwò nàat'a. Nàg̀t' a ekò wetà Zechariah wɔ̀zì k'èè wìyeh ha ɔ̀wɔ̀.

60 Hanikò wemɔ̀ hadì, “Ìle, John wìyeh ha,” gòhdì.

61 Dɔ hag̀hdì, “Ekò nèot'ɔ̀ wɔ̀zì hawìyeh nùle,” ɔ̀hdì.

62 Wetà ts'ò nàgeets̀, bèbià dàwìyeh ayele ha ɔ̀wɔ̀ t'à dageehke.

63 Eyit'à Zechariah t'asì k'e ts'eet'è gha nàzeets̀. “John wìyeh ha,” dek'enèỳt'è. Dɔ hazòò ɔ̀gha enìyah lanì.

64 Zechariah hajà ts'òet'ì godeè anajà t'à Nòhts̀ ɔ̀hàsɔ̀dì.

65 Dɔ hazòò ɔ̀gà ag̀t'ee sù ɔ̀gha enìyah lagòjà. Eyits'ò dɔ hazòò shìh ta Judea nèk'e nàgedèe sù eyì hagòjà ɔ̀hɔ̀ gogede.

66 Dɔ hazòò ɔ̀ghòk'w'oo sù hag̀wɔ̀, “Hanì-ìdè d̀ chekoa sù ayì elì ha sɔ̀nì,” gedì. Gots'ò K'àowo wenàowoò wets'ò-èlì ɔ̀k'èezò.

Zechariah Nòhts̀ ɔ̀hàsɔ̀dì

67 Zechariah, Yedàyeh Nez̀t' wek'e ajà t'à yedahxà xàyahtì hadì,

68 “Gots'ò K'àowo, Israel Wenòhts̀ weghàsɔ̀ts'eedì welè. Edets'ò dɔ edaxàgole ha goghò nùt̀l̀a.

69 K'àowocho David wets'ò dɔ ìè Edaxàgolee-deè elì ha gots'ò ỳh̀zà.

70-71 (T'akwe whaà wets'ò nakwenàozòò degaì t'à gots'ò d̀ hadì ìlè,)

'Dò hazòò gots'ò xànegiṛaa eyits'ò dò godzaguhwhòò sì gich'à edaxàgole ha.

⁷² Eyits'ò gocho etegoèhṛi ha, hadi ìlè eyits'ò goxè nakenawhehtsiṛ degai sì yenadi ha, hadi ìlè.

⁷³⁻⁷⁴ Gocho Abraham ts'ò du hadiṛ yati whehtsi:

'Dò gots'ò xànegiṛa gich'à edaxàgole ha, eyits'ò ts'eeji-le xè wegħa eghàlats'eeda ha,

⁷⁵ t'aats'òò ts'eadaa ts'ò, degai eyits'ò ehkw'ì k'èè wegħa eghàlats'eeda ha, hadiṛ yati whehtsi.

⁷⁶ Ekò nṛ, seza, Nòhtsi wenahk'e gòhṛ-le wets'ò nakwenàòzòò nègedi ha.

Gots'ò K'àowo wenakweè naṛtle ha wegħa ts'atà siigòle ha.

⁷⁷ Wets'ò dò dànì edaxàgeedè ha sì hoghàgũhtò ha; gihoṛi gighò nahoezhe t'à edaxàgeedè ha.

⁷⁸ Nòhtsi sì etegoèhṛi hòt'e. Edaxàgohtè nṛdè yak'e gots'ò gok'e sa nṛdṛ lagode ha.

⁷⁹ Dò togoòtṛ'òò nàgedè sì eyits'ò ɛ̀aàgede ha sì gik'e dzeh lagode ha. Edṛi ts'èwhṛi goòzàa sì ts'ò agole ha," Zechariah hadiṛ xàyaṛi.

⁸⁰ Chekoa nechàa dèzhò, wets'ò m̀i t'à nàtsoò ajà. Israel got'ṛi gonṛ ade gots'ò ekṛi-ka nèk'e nàidè.

2

Zezi wegòhṛi

¹ Ekṛiyeè k'e k'àowodeè Augustus Rome nèk'e dèe-ts'ò-k'àowo eṛi ìlè. Eyṛi k'àowo sì dò hazòò nagihṛa għa nàowo whehtsi.

² K'àowo Quirinius Syria nèk'e gogħa k'àowo eṛi ekò t'akwelòò dò nagihṛa ìlè.

³ Dọ nagih̄t̄a ha t'à dọ hazòò ɔ́aɔ́ n̄èk'e ts'ò agejà. Ed̄ɔ́ ɔ́iòt'ɔ́ n̄àìd̄è ɔ́l̄èè s̄i ts'ò anagejà.

⁴ Joseph k̄òta Nazareth gots'òò naèht̄a. K̄òta Bethlehem ts'ò ajà, ek̄o k'àowoch̄o David wegòh̄h̄ ɔ́l̄è t'à. (Nazareth k̄ò gòlaa, Galilee n̄èk'e h̄òt'e. Eyits'ò Bethlehem k̄ò gòlaa, Judea n̄èk'e h̄òt'e.) Joseph, David wets'ih̄zòò-dòò el̄i ne t'à, ek̄o ts'ò ajà.

⁵ Ek̄o ɔ́ìx̄è dọ nagih̄t̄a ha t'à, Mary yets'èk̄èè el̄i ha s̄i yex̄è ajà. Ek̄iyeè k'e Mary hotièda-le ɔ́l̄è.

⁶ Bethlehem n̄èḡɔ́de ek̄ò webebia gòh̄h̄ ha n̄ikw'o.

⁷ Nats'eetee-k̄ò ɔ́ìgha gòz̄o-le t'à t̄its'aad̄i k'èhod̄i k̄òà ts'ò agejà. Bèbià t'akweł̄ò n̄iht̄i s̄i d̄ozh̄ià h̄òt'e. Eht̄'ɔ́ ȳi ȳiht̄i ḡà t̄its'aad̄i yeȳi sh̄èzhee ȳi whet̄i aȳìl̄à.

Sahzòq-k'èd̄i-dòò godi nez̄i ḡikw'o

⁸ K̄òta Bethlehem ḡà n̄iwà-le sahzòq-k'èd̄i-dòò to edesahzòq xoguh̄d̄i ɔ́l̄è.

⁹ H̄òtsaa yak'eet'ɔ́ ɔ́l̄è gots'ò wègoèht'ɔ́. N̄òhts̄i wets'ò san̄d̄i hazòò ɔ́imòò ajà t'à s̄i geèhyeh.

¹⁰ Hanìk̄ò yak'eet'ɔ́ gots'ò had̄i: “Dah̄j̄-le! Godi nech̄àa naxits'ò n̄ih̄z̄o, wet'à dọ hazòò s̄i ɔ́in̄à ha.

¹¹ D̄u dzeɛ̄ k'e k'àowoch̄o David wek̄òta Edaxàgolee el̄i s̄i wegòh̄h̄. Eȳi beb̄ià s̄i gots'ò K'àowo Christ h̄òt'e.

¹² D̄u wegh̄àà ehkw'ɔ́ ats'ed̄i wek'èahs̄o ha: Bèbià eht̄'ɔ́ ȳi wheda eyits'ò t̄its'aad̄i yeȳi sh̄èzhee ȳi whet̄i wegòahz̄à ha,” gòhd̄i.

¹³ H̄òtsaa yak'eet'ɔ́ ɔ́ l̄o eȳi yak'eet'ɔ́ ḡà n̄èḡɔ́de. Gej̄i x̄è N̄òhts̄i ghàsògeed̄i, haged̄i,

14 “Nòhtsɪ ɪdòo yak'e whedaa sù weghàsɔts'eedi. Du nèk'e dɔ hazòò Nòhtsɪ goghò sɔnɪwòò sù gɪxè ts'èwhù hòzò welè,” yak'eet'ɪ̀ hagedù geɟi.

15 Yak'eet'ɪ̀ nageèhde tʼaxòò sahzòà-k'èdì-dòò elets'ò hagedì, “Bethlehem nàts'ùdè. Gots'ò K'àowo ekò dàgòjà gòhdì sù weghàts'ùdà,” gedì.

16 Eyɪt'à ɪwhàà ekò geède. Eyɪ nègùde ekò Mary, Joseph eyɪts'ò bebìa tɪts'aadì yeyɪ shèzhee yɪ whetɪ ɟɪaɪ.

17 Eyɪ bebìa ɟɪaɪ tʼaxòò weghò yak'eet'ɪ̀ dàgedù sù dɔ hazòò ts'ò hagedì.

18 Dɔ hazòò eyɪ godì ɟɪkw'oo sù ɟɪgha enɪyah dì.

19 Eyɪ hazòò dàgòjàa sù Mary yeghò nàɪwo xè ededzeè yɪ yek'èdì.

20 Sahzòà-k'èdì-dòò nageèhde, geɟi xè Nòhtsɪ ghàsogeedì. Yak'eet'ɪ̀ dàgòhdì ɪlèe sù hotù ɟɪxè hagòjà.

Zezi Nòhtsɪkò-gocho ts'ò geèhchì

21 Ek'èdì dzeè k'è wekwò nàt'à ha nìkw'o ekò Zezi wiyeh ha wuzì weghòt'ò. Wemò yɪɪwo kwe hawiyeh ha yak'eet'ɪ̀ yɪzì yeghàzò ɪlè.

22 Moses wenàowoò k'èè edexè sùgogehɪ tʼaxòò, Joseph eyɪts'ò Mary Zezi Nòhtsɪ ghàɟhtè ha Jerusalem ts'ò geèhchì.

23 (“Dòzhìa hazòò t'akweòò ɟɪgòhɪ sù Nòhtsɪ ghàɟhtè ha hɔt'e,” hanì Nòhtsɪ weyatù dek'eèht'è.)

24 Eyɪts'ò Nòhtsɪ weyatù dek'eèht'è k'èè k'àba lanɪ nàke nègùla, ɟɪhoɪ k'èxa ɟɪgha èlààɟùhdè gà Nòhtsɪ ts'ò ɟɪk'ɪhk'ò.

25 Ekìyee k'è eneèko ɪlè Jerusalem nàdè ɪlè, Simeyon wiyeh. Nòhtsɪ ghàdìtɪ xè ehkw'ɪ eda hɔt'e.

Israel got'ɲì Edaxàgolee elɲì sɲì danaèhɲì ɲlè eyits'ò
Yedàyeh Neẓɲì wets'ò-èlɲì.

²⁶ Gots'ò K'àowo wets'ò Christ eɲì kwe ełààwɲì ha-
le, Yedàyeh Neẓɲì yets'ò hadɲì ɲlè.

²⁷ Sɲimeyon Yedàyeh Neẓɲì k'eyeehɲì t'à Nòhtsɲìkò-
gocho ts'ò nùtɲà. Ekɲìyeè k'e Zezì wetà eyits'ò wemò
Nòhtsɲìkò-gocho goyageèhchì, Moses wenàowoo
k'èè gɲghàleda ha t'à.

²⁸ Sɲimeyon bebìa nùchì gà Nòhtsɲì ghàsòedɲì hadɲì,

²⁹ “Sets'ò K'àowo t'asɲì hazòò negha dɲì-le,
neyatɲì goghàneɲò ɲlèe sɲì hòt'a wek'èè
eghàlaneanèdà t'à hòt'a ts'èwhɲì ełàehwhɲì asɲìle.

³⁰ Amɲì wet'à edaxàgòɲhtè ha sɲì sedaà t'à weehɲì
hòt'e.

³¹ Ededɲì sɲì dò hazòò gɲghàeda anele ha.

³² Dò hazòò Israel got'ɲì gɲɲì-le sɲì gogha dzèh nɲɲɲì
elɲì t'à gɲgha xègaat'ɲì ha
eyits'ò wets'ɲhɲò Israel got'ɲì, nets'ò dò agɲt'ee
sɲì, gɲxè enɲiyah hòɲò ha,” Sɲimeyon hadɲì
xàyɲhtɲì.

³³ Sɲimeyon Zezì ghò dàdɲì sɲì wetà eyits'ò wemò
sɲì gɲgha enɲiyah dɲì.

³⁴ Sɲimeyon gok'eèyɲhtɲì t'axòò wemò Mary ts'ò
hadɲì, “Dɲì chekoa wet'à Israel got'ɲì lò gɲdihòlè ha
eyits'ò dò lò edaxàgole gha, dɲì chekoa wùchɲì hòt'e.
Dò nadaà t'asɲì enɲiyah elɲì ha, hanìkò dò gɲk'èch'a
agedɲì ha.

³⁵ Hanì-ɲdè dò lò ededzeè yɲì dàgɲwòò sɲì
wek'èhoedzò ha. Eyits'ò nɲì behcho nedzeè ghɲɲa
ha,” yèhdɲì.

³⁶ Eyits'ò nakwenàòɲòò ts'èko ɲlè Anna wìyeh ekò
wheda ɲlè. Asher gots'ò dò, Phanuel wetì hòt'e. Dɲì

hòt'a sù ts'òòko whelì. T'eekoa elì ekò honìdza ìlè, l'òhdì xo ededòò xè nàìdè eyì t'axòò wedòò elàìwo.

³⁷ Diì ek'èdìenò-daats'ò-dì wegòò. N'òhtsìkò-gocho gots'ò xàèhtlà while, hanikò dzè taàt'eè eyits'ò to taàt'eè edegò xè N'òhtsì ts'ò yahti.

³⁸ Hotì ekìyèè k'e gogà nìt'la, N'òhtsì ts'ò masì dì. Dò hazòò Jerusalem edaxàweetè ha k'enageèh'wì sù eyì chekoa ghò goxè godo.

³⁹ Joseph eyits'ò Mary N'òhtsì weyatì dek'eèht'è k'èè hazòò gìghàl'adà t'axòò, Galilee nèk'e, edekòta Nazareth ts'ò nageèhde. ⁴⁰ Chekoa nechàa dèzhò xè nàtsoò ajà. Sù gòzòzò xè N'òhtsì wesònwò wets'ò-èlì.

Zezi ìdè àida n'ò

⁴¹ Xo taàt'eè Joseph eyits'ò Mary gixè dzèdèè Passover nàsì hoèè gha Jerusalem ts'ò geedè ìlè.

⁴² Zezi hoònò-daats'ò-nàke wegòò ekò Israel got'ì g'ìnàowò k'èè ekò geedè.

⁴³ Nàsì hòèlì t'axòò wetà eyits'ò wemò edekò ts'ò nageèhde. Hanikò Zezi gonaàhtò ìdè àida.

⁴⁴ Dò xè naet'le sòni g'ìwò ìlè. Ìhè dzèè k'èt'là nagiadè t'axòò edèot'ì gota g'ìhanìwò.

⁴⁵ Gikawh'agejà t'axòò Jerusalem ts'ò ek'èt'la nageèhde.

⁴⁶ Tai dzèè ts'ò g'ìxan'wì t'axòò N'òhtsìkò-gocho gà N'òhtsì-yatì-k'ègedì-dòò gonì wheda g'ìgòh'zò. Ekò goèhk'w'ò xè dagoehke.

⁴⁷ Sù t'asì niedì xè dànì gots'ò xày'ah'htì t'à, dò hazòò geèhk'w'ò sù g'ìghàhoelì.

⁴⁸ Wetà eyits'ò wemò g'ìazì ekò g'ìgha enìyah diì. Wemò yets'ò hadì, “Seza, dànìghò anet'ì? Netà sì nekadi'wò t'à sù neghò nànìts'edè ìlè,” yèhdì.

49 Zezì yets'ò hadì, “Dànìghò sekak'eaht'ì nõò? Setà wekò goyì eghàlaehda ha wek'èahsò-le nì?” gòhdi.

50 Hanìkò dàdii-adu sù gik'èezò-le.

51 Eyi t'axò Zezì edetà eyits'ò edemò goxè Nazareth ts'ò naèhtla. Ekò goxè nàdè xè gok'èit'e. Eyi hazòò hagòjàa sù wemò ededzeè yì yek'èdi.

52 Zezì dezòò gòzòò ajà xè nechàa dèzhò. Nòhtsì eyits'ò dò gìghò sònwò.

3

John-Baptist dọ ts'ò gode

1 Tiberias hoònò-daats'ò-dì xo k'àowodeè elì ekò, eyits'ò Pontius-Pilate Judea nèk'e gha k'àowo elì ekò, eyits'ò Herod Galilee nèk'e gha k'àowo elì ekò, eyits'ò Herod wechi Philip Ituriya nèk'e eyits'ò Trakonitis nèk'e gha k'àowo elì ekò,

2 eyits'ò Lysaniyas Abilene nèk'e gha k'àowo elì ekò, eyits'ò Annas eyits'ò Caiphas yahtu-wet'aaàadeè gùlù ekò, John-Baptist, Zechariah weza, what-sòò ekì-ka nèk'e nàidè. Ekò Nòhtsì yets'ò goide.

3 Jordan deh nìzà ts'ò ajà. Ekò nèk'e dọ hazòò ts'ò hadì, “Edek'eahlì, naxinì ladjì aahlè gà naxik'ètaidzjì aahde, hanì-ìdè Nòhtsì naxìhojì naxìghò nahoele ha,” gòhdi.

4 Nakwenàozòò Isaiah wenjhtl'è k'e du hani dek'eèhtl'èè sù k'èè agòjà:

“Ekì-ka nèk'e du hats'edù yats'izeh họt'e, 'Gots'ò K'àowo wegħa sùgoahlè; wegħa tìlì ehkw'ì nìzà aahlè.

⁵ *Shih weyù gòò?àa sù hazòò sùgoahlè. Tìli whezòò sù ehkw'i nɔ̀à aahlè, eyits'ò tìli weyù gòò?àa sù hazòò dagòòzòò aahlè.*

⁶ *Hani-ìdè dọ hazòò Nòhtsì wets'ò Edaxàgolee elù sù gik'èezò ha, ' ' hani dek'eèht'è.*

⁷ *Dọ lọ gik'ètàidzì ha, John-Baptist ts'ò geède t'à, gots'ò hadì, “Naxì, wehù weza laaht'e! Dànìt'à Nòhtsì naxeekwa ch'à kwìahdè ha dahwhò nòò?”*

⁸ *Edek'eahù nìdè wek'èè eghàlaahda. ‘Abraham gotà họt'e, dahdì-le. Nòhtsì sù jọ kwe whelaa t'à Abraham gha chekoa ehtsì wegga dìi niile.*

⁹ *Ts'ì nàekwì ha gokwì hòt'a ts'atà whezò họt'e. Ts'ì hazòò wek'e jìecho nezì-le dehshee sù nàgeekà gà kwìgeehdè ha. Eyit'à hotù ts'ì nezù laaht'e, ” gòhdi.*

¹⁰ *Eyit'à dọ John-Baptist dageehke, “Hani-ìdè ayì dàts'ùlè lè?” gùhdi.*

¹¹ *John-Baptist gots'ò hadì, “Amì zeh nàke wets'ò sù dọ zeh wets'ò-le sù zeh yeghàwehchì. Eyits'ò amì weghò shèts'ezhee wets'ò sù dọ t'asì wets'ò-le sù ghàyùdì,” gòhdi.*

¹² *Sòòmba nàgehtsù gùlù ededì sì gik'ètàidzì ha eyì nègùde. John-Baptist ts'ò hagedì, “K'àowo, goxì ayì dàts'ele ha?” gùhdi.*

¹³ *John-Baptist gots'ò hadì, “Sòòmba t'aatìlọ nàahtsì naxègedù sù wexètìlọ zọ nàahtsì. Eyì wezòatìlọ nàahtsì-le,” gòhdi.*

¹⁴ *Eghòò-dòò, ededì sì, John-Baptist dageehke: “Ekò goxì ayì dàts'ele ha?” gùhdi.*

Hagòhdi, “Sòòmba gha dọ k'alaahdè-le, eyits'ò hoahs'ì t'à dọ k'e nìdahoahzà-le. Sòòmba

naxıts'àʒeedı sı eyı wegho hòt'a ması dahwho,” gòhdi.

15 Ekııyèè k'e dọ lọ hotı Christ nı̄tla ha dan-ageèhʒı ìlè. Eyıt'à ası̄ John-Baptıst eyı at'ı sını gı̄wọ.

16 John-Baptıst gots'ọ hadı, “Sı sı tı t'à naxık'ètaıhdzı họt'e, hanıkò dọ ìlè senahk'e elı sı sek'èè nı̄tla ha. Wekechı̄t'ı̄ı ejiehege ha kò dọ lahoeht'ı nı̄le. Ededı sı Yedàyeh Neẓı̄ eyıts'ọ kọ nàtsoo t'à naxık'ètaıdzı ha họt'e.

17 Jıe eyıts'ọ t'ası̄ weta goet'ọọ sı̄ ìlak'aà ayele gha sınıwheda họt'e. Jıe sı̄ xehkò goyayeewa ha, hanıkò t'ası̄ weta goet'ọọ sı̄ welọ whıle ts'ọ yek'eehk'ọ ha,” gòhdi.

18 John-Baptıst yatı lọ t'à neẓı̄ aahda gòhdi eyıts'ọ godı neẓı̄ t'à dọ ts'ọ goıde.

19 Hanıkò John-Baptıst, k'àowocho Herod edechı ts'èkeè Herodıas xè honıdza eyıts'ọ hoıı lọ eghàlaidà t'à hoıı k'èè eda yèhdı nàyeeʒọ.

20 John-Baptıst hayèhdı ts'ıhʒọ dọ-danı̄laa-kò goyayeèhxà. Eyıt'à deʒòò ekọ-le hòèhtı̄.

Zezi wek'ètaıdzọ

21 Dọ hazọọ gık'ètaıdzı ekò Zezi ededı sı wek'ètaıdzọ. Ekııyèè k'e Zezi yahtı ekò yak'e ehts'ọọ ajà.

22 Yedàyeh Neẓı̄ Zezi k'e ajà, k'àba degoo lanı wègaat'ı. Yak'e gots'ọ dı hats'edı họt'e, “Nı Seza anet'e, neghòneehtọ eyıts'ọ neghọ sìghà dehwho,” hats'edı họt'e.

Zezi wekwe ts'ọ wecho

23 Zezi taenọ wegohò ekò edılaà kèhoıhwho. Zezi, Joseph weza họt'e gı̄hwhọ.

Joseph, Heli weza h̄q̄t'e. Heli,

²⁴ Mathat weza h̄q̄t'e. Mathat, Levi weza h̄q̄t'e. Levi, Melki weza h̄q̄t'e. Melki, Janai weza h̄q̄t'e. Janai, Joseph weza h̄q̄t'e. Joseph,

²⁵ Matathias weza h̄q̄t'e. Matathias, Amos weza h̄q̄t'e. Amos, Nahum weza h̄q̄t'e. Nahum, Eslı weza h̄q̄t'e. Eslı, Nagai weza h̄q̄t'e. Nagai,

²⁶ Mayat weza h̄q̄t'e. Mayat, Matathias weza h̄q̄t'e. Matathias, Semeyın weza h̄q̄t'e. Semeyın, Josek weza h̄q̄t'e. Josek, Joda weza h̄q̄t'e. Joda,

²⁷ Joanan weza h̄q̄t'e. Joanan, Rhesa weza h̄q̄t'e. Rhesa, Zerubabel weza h̄q̄t'e. Zerubabel, Sheyaltiel weza h̄q̄t'e. Sheyaltiel, Neri weza h̄q̄t'e. Neri,

²⁸ Melki weza h̄q̄t'e. Melki, Adı weza h̄q̄t'e. Adı, Cosam weza h̄q̄t'e. Cosam, Elmadam weza h̄q̄t'e. Elmadam, Er weza h̄q̄t'e. Er,

²⁹ Joshua weza h̄q̄t'e. Joshua, Eliyezer weza h̄q̄t'e. Eliyezer, Jorım weza h̄q̄t'e. Jorım, Mathat weza h̄q̄t'e. Mathat, Levi weza h̄q̄t'e. Levi,

³⁰ Simeyon weza h̄q̄t'e. Simeyon, Judah weza h̄q̄t'e. Judah, Joseph weza h̄q̄t'e. Joseph, Jonam weza h̄q̄t'e. Jonam, Eliyakım weza h̄q̄t'e. Eliyakım,

³¹ Meliya weza h̄q̄t'e. Meliya, Menna weza h̄q̄t'e. Menna, Matatha weza h̄q̄t'e. Matatha, Nathan weza h̄q̄t'e. Nathan, David weza h̄q̄t'e. David,

³² Jesse weza h̄q̄t'e. Jesse, Obed weza h̄q̄t'e. Obed, Boaz weza h̄q̄t'e. Boaz, Salmon weza h̄q̄t'e. Salmon, Nashon weza h̄q̄t'e. Nashon,

³³ Aminadab weza h̄q̄t'e. Aminadab, Ram weza h̄q̄t'e. Ram, Hezron weza h̄q̄t'e. Hezron, Perez weza h̄q̄t'e. Perez, Judah weza h̄q̄t'e. Judah,

³⁴ Jacob weza h̄q̄t'e. Jacob, Isaac weza h̄q̄t'e.

Isaac, Abraham weza họt'e. Abraham, Terah weza họt'e. Terah, Nahor weza họt'e. Nahor,

³⁵ Serug weza họt'e. Serug, Reu weza họt'e. Reu, Peleg weza họt'e. Peleg, Eber weza họt'e. Eber, Shelah weza họt'e. Shelah,

³⁶ Cainan weza họt'e. Cainan, Arfakad weza họt'e. Arfakad, Shem weza họt'e. Shem, Noah weza họt'e. Noah, Lamek weza họt'e. Lamek,

³⁷ Metuselah weza họt'e. Metuselah, Enoch weza họt'e. Enoch, Jared weza họt'e. Jared, Mahalel weza họt'e. Mahalel, Kenan weza họt'e. Kenan,

³⁸ Enosh weza họt'e. Enosh, Set weza họt'e. Set, Adô weza họt'e. Adô, Nòhtsı weza họt'e.

4

Zezi wehıı yeèhdà

¹ Zezi Yedàyeh Neziı nàtsoò wets'ò-èlı xè Jordan deh nıàa gots'ò nòqtı. Yedàyeh Neziı ekiı-ka nèk'e ts'ò ayıılà.

² Dıèno dzèè ts'ò ekò ts'ò-èlı ekò wehıı yeèhdà ha yek'alawo. Ekiıyeè k'e t'ası wıızi wewàhòqdi-le t'à sı bò ghaewı ajà.

³ Ekiıyeè k'e wehıı yets'ò hadı, “Nòhtsı Weza anet'e nıdè jò kwe whezòq sı neyatı t'à lét'è elı anele,” yèhdı.

⁴ Zezi yets'ò hadı, “Dı hanı dek'eèht'è họt'e: ‘Dò sı lét'è zò t'à eda ha nıle,’ ” yèhdı.

⁵ Wehıı k'achı Zezi ıdòo dagòqwa dagòzòq k'è nèyıhtı gà dı nèk'e hazòq gòlaa sı yeghàedaà ayıılà.

6 Weh̄u yets'ò hadi, “Dii dèè wèdaat'uu sù hazòò wets'ò k'àiwoò aneh̄e ha. Wets'ò k'aehwho ha seghàhòt'ò ne t'à amii weghàehzà ha dehwhòò sù weghàehzà ha.

7 Sets'ò nàgòneehgè xè seghàsòidi nùdè eyi hazòò neghaeli ha,” yèhdi.

8 Zezi yets'ò hadi, “Dii hani dek'eèhtl'è: 'Nòhtsi naxits'ò K'àowo ededi zò wets'ò nàgòahgè ha, eyits'ò ededi zò wek'èaht'e ha hót'e,' dek'eèhtl'è,” yèhdi.

9 Eyi t'axòò weh̄u Jerusalem ts'ò yeèhchì. Ekò Nòhtsikò-gocho weka dagòowà nèyeèchì, hayèhdi, “Nòhtsi Weza anet'e nùdè izhii hodàdughà.

10 Dii hani dek'eèhtl'è ne t'à:

'Nòhtsi edeyak'èet'ù ts'ò du hadi ha, “Hotù wexoahdi.”

11 *Kwe k'e dets'aità ch'à yak'èet'ù edilà t'à danegìhtè ha ne,' dek'eèhtl'è,” yèhdi.*

12 Hanikò Zezi yets'ò hadi, “Dii hani dek'eèhtl'è hót'e: 'Nòhtsi naxits'ò K'àowo sù t'asii nezi-le t'à weahdzà ha niile,' ” yèhdi.

13 Weh̄u t'asii hazòò t'à Zezi nùhdzà ghò nòòt'e t'axòò yets'òò naèhtla, idaà-ìdè k'achì yeèhdzà ha naèhzi.

Zezi kòta Nazareth gots'ò xàdegeèzhi

14 Zezi Yedayeh Nezi nàtsoò wets'ò-èli xè Galilee nèk'e ts'ò anajà. Eyi nèk'e dò hazòò wegodiì ghò egùkw'o.

15 Elègehdeè-kò goyiì dò hoghàehtò ts'ihzò dò hazòò gìghò neziì agedi.

16 Zezi kòta Nazareth, ekò dèzhòq sù ts'ò anaja. Nòhtsɿ Dzeɛ k'e elègehdeè-kò nàehtɿa, t'aats'òq ekò at'ɿ ne t'à. Nɿhtɿ'è k'eyahtɿ ha nuɿɿa.

17 Nakwenàozòq Isaiah wenɿhtɿ'è yek'eyahtɿ ha gɿghàèchì. Dɿ hanì dek'eèhtɿ'è yek'eyahtɿ:

18-19 “Gots'ò K'àowo wets'ò Yedàyeh Nezu sek'e aja, dɔ etegeèt'ɿ sù godɿ nezu gɿts'ò nèhɿà ha sɿhchì hɔt'e. Dɔ gidaniɿlaa sù dànì xàgeedè agede ha, dɔ gidaà goilee sù dànì k'egeet'ɿ agede ha, eyɿts'ò dɔ gɿxè hoilaa sù dànì edaxàgeedè ha ghò gɿts'ò gohde ha. Nòhtsɿ dɔ ts'ò sɔnɿwòq sù dɔ ts'ò haehsɿ ha sɿhɿà hɔt'e,” hanì dek'eèhtɿ'è sù yek'eyahtɿ.

20 Zezi enɿhtɿ'è k'eyahtɿ t'axòq dɔ enɿhtɿ'è k'èdì sù ghoyɿwa gà dèhkwà. Dɔ hazòq goyɿ geèhkw'ee sù hotɿ gɿghàeda.

21 Eyɿt'à gots'ò hadɿ, “Dɿ dzeɛ k'e Nòhtsɿ Nɿhtɿ'è k'e hanì dek'eèhtɿ'è sù naxidaà wek'èè agòjà,” gòhdi.

22 Dɔ hazòq weghò nezu gogede eyɿts'ò yatɿ dàdeèzɿ t'à gode gɿwò ts'ihòq dɔ gɿgha enɿyah dɿ. Hagedɿ, “Dɿ Joseph weza nɿt'e?” gedɿ dàlegeehke.

23 Zezi gots'ò hadɿ, “Dɿ hasèahdi ha wek'èehsò, 'Nàèdì-k'èezòq k'aat'ɿ adɿle. Kòta Capernaum ekò ayɿ ghàlaneedàa sù jò nekòta sɿ hanele,' sèahdi ha hɔt'e.

24 “Hanikò sɿ ehkw'ɿ dɿ hanaxèehsɿ ha: Nakwenàozòq wekòta gots'ò dɔ agɿt'ee sù dɔ gɿt'ɿ nɿle.

25 Ehkw'ɿ anaxèehsɿ, t'akwe whaà nakwenàozòq Elijah nàidè ekò Israel nèk'e ts'èko lɔ gɿgà dɔzhì whìle ɿlè. Ekɿiyèè k'e tai xo-àtanɿ gots'ò chòh whìle t'à ekò nèk'e hazòq bò whìle agòjà ɿlè.

26 Hanikò Nòhtsɪ sɪ Elijah gonèk'e gots'ò ts'èko wɪzɪ ts'ò yɪhʒà nɪile. Sɪdon nèk'e kòta Zarephath gòyeh ekò ts'èko ɲè wegà dɔzhɪ wɪle sɪ ts'ò ajà.

27 Nakwenàozɔq Elisha nàidè ekò Israel nèk'e dɔ ɲò gokwò tàda t'à eyagɲlè. Hanikò ɲàet'ee k'aat'ɪ ajà-le. Naman, Syria nèk'e gots'ò dɔ, eyɪ zɔ k'aat'ɪ ajà,” Zezi gòhdi.

28 Dɔ hazò èlègehdeè-kò goyɪ geèhkw'ee sɪ eyɪ hadɪ egɪkw'o ekò gɪk'èch'a agòjà.

29 Hazò nɲɪde gà Zezi kòta gots'ò xàgeèhxà. Eyɪ kòta sɪ shɪhka gòzɔ ɲè. Shɪh welò hodàgeexà ha gɲwɔ t'à, ekò ts'ò geèhchɪ.

30 Hanikò dɔ hazò wemò nàgeèhzaa sɪ gɪnɪ ts'ò goxaèhtɪa gà gots'ò naèhtɪa.

Dɔ ɲɪhɪ wets'ò-èlɪ

31 Eyɪ t'axò Zezi Galilee nèk'e, kòta Capernaum gòyeh ts'ò èhtɪa. Ekò Nòhtsɪ Dzèè k'e dɔ hoghàehtɔ.

32 K'àowo elɪ k'èè hoghàgoehtɔ ts'ihzò, dɔ hazò weyatɪ gɪgha enɪyah dɪ.

33 Eyɪ èlègehdeè-kò goyɪ dɔ ɲè ɲɪhɪ wets'ò-èlɪ eyɪ wheda. Hɔtsaa hòt'ò whezeh xè hadɪ,

34 “Nazareth got'ɲ Zezi, dàgòole ha? Godɪhoqhtsɪ ha nɪ anet'ɪ? Amɪ anet'ee sɪ nek'èehsɔ. Nòhtsɪ wets'ò degaɪ anet'e!” yèhdi.

35 Zezi yets'ò hadɪ, “ɪhɪ aat'e! Weyɪ gots'ò xàtɪe!” yèhdi. Hadɪ t'à dɔ hazò gɪdaà ɲɪhɪ dɔ ɲzhɪ nàihxà gà yeyɪ gots'ò xàèhtɪa. Hanikò eyɪ dɔ t'asajà-le.

36 Dɔ hazò gɪgha enɪyah t'à elets'ò hagedɪ, “Yatɪ enɪyah t'à gode eyɪts'ò t'asɪ hazò ts'ò k'àowo k'èè gode. Yatɪ nàtsoo t'à ɲɪhɪ ts'ò gode nɪdè xàgeedè,” gedi.

³⁷ Ekòet'ù eyi nèk'e hazqò ts'ò wegodiì dq ta ts'ò ajà.

Zezi dq lq k'aat'ù agòòlà

³⁸ Zezi elèghdèe-kò gots'òò xàèhtla, Simon wekò ts'ò ajà. Simon wets'èkeè wemq hòt'ò edì-elì t'à eyaelì. Eyit'à Zezi yets'adi ha dageehke.

³⁹ Zezi yegà niitla, edì-elì t'à eyaelì sù xàyeèhza t'à k'aat'ù ajà. Ekòet'ù Simon wets'èkeè wemq niitla gà weghò shèts'ezhee goghàedi.

⁴⁰ Xèhst'ò agòjà ekò dq hazqò tàda xàzaa t'à eyagilì sù Zezi gà nègogìwa. Hazqò edilà gok'e ayilà t'à k'aat'ù agòòlà.

⁴¹ Eyits'ò inìhì dq lq yì gots'ò xàide, hagediì gezeh, “Nì sù Nòhtsì Weza anet'e.” Hanikò Zezi nàgoehzq. Zezi, Christ hòt'e inìhì gik'èezq t'à Zezi gogedeè agohzì-le.

⁴² Dzèh agodaade ekò Zezi gowhatsqò gòzqò ts'ò èhtla. Dq gihanìwq, edì whedaa sù gìgòìhzq ekò Zezi gots'òò naatla ha giwq-le.

⁴³ Hanikò Zezi gots'ò hadì, “Yeè kòta yàgòlaa, ekq sù Nòhtsì Wenàowò wegodiì nezì gìghàehza ha hòt'e. Eyì gha jò asiidlà hòt'e,” gòhdi.

⁴⁴ Judea nèk'e elèghdèe-kò gòlaa ekq t'aats'òò dq hoghàgoehtq.

5

Zezi t'akwelòò edecheekeè gòìhchì

¹ Ilà Zezi Genesaret-tì gà nàwo ekò, dq lq Nòhtsì weyatì geèhkw'ò ha giwq t'à, wemqò èlek'e aget'ì.

² Zezi tabàa elà nàke whela yazì. Lì-k'aadèe-dqò edemì k'enagehtse t'à gits'ò elà àila nqò.

³ Zezi Simon wets'ò elà ne sù yeyietla. Zezi Simon ts'ò hadi, “Yaazea nets'ihzè,” yèhdi. Zezi elà yì wheda gà dọ hoghàehtọ.

⁴ Hòt'a dọ ts'ò goide t'axọọ Zezi Simon ts'ò hadi, “Ẹl lọ ìlì ha ne t'à, tagoqhwhàà ts'ò ts'uuze gà mì tẹ̀wa,” yèhdi.

⁵ Simon yets'ò hadi, “Gots'ò K'àowo, to ghàà mì k'alats'ùdè, hanikò t'asì wùzì ts'ehli-le. Hanikò 'hanele,' sùdì nùdè mì tènàehwha ha,” yèhdi.

⁶ Hagìlà t'axọọ l lọ gehhì t'à gìmì tàdaadlà.

⁷ Eyit'à giàgià elà eyi-le t'à-aget'ù sù gots'àgedi ha gùwọ t'à gots'ò nàgeetsì. Gogà nẹ̀gùze ekò elà ìlah weyì hwe sù dagoòzọ agìlà t'à k'àhdzọ elà gixè tẹ̀là-t'e.

⁸ Simon-Peter hanì nàhòwo yaɹì ekò Zezi ts'ò nàgòìhgè gà hayèhdi, “Sets'ò K'àowo, hoùù-hohtsù-dọọ aht'e t'à segà anet'ì-le,” yèhdi.

⁹ Simon-Peter eyits'ò dọ wexè aget'ù sù hwe lọ gehhì t'à gìgha eniyyah diì.

¹⁰ Simon weàgià, Zebedee weza nàke James eyits'ò John, ededì sì gidaà hagòjà t'à gìgha eniyyah lanì.

Eyit'à Zezi Simon ts'ò hadi, “Nùjù-le! Jọ gots'ò ìdaà segha dọ ìhchì ha,” yèhdi.

¹¹ Eyì t'axọọ elà dèè k'e nẹ̀gùsì, t'asì hazọọ weyì ailaà agìlà gà Zezi k'èè geède.

Dọ wekwọ̀ tàda t'à eyaelì

¹² Ìlàà Zezi kòta wheda ekò, dọ ìlè gokwọ̀ tàda t'à eyaelì xè wekaà wek'e kàaɹa-le, eyì nùtla. Zezi eɹì ekò yegà ets'òzhùɹàà nàgòìhgè gà yeghònadaetì, hadi, “K'àowo, haneewọ-ìdè k'aat'ì asùle ha diì-le,” yèhdi.

13 Zezì edilà yek'e ayìlilà gà hayèhdì, “Hèzè, hah-whò. K'aàt'ìì anede!” yèhdì. Ekòet'ìì wekwò tàda while ajà.

14 Zezì yets'ò hadì, “Nets'ò dànàhòwoo sìì dọ wɔ̀zì ts'ò hàɔ̀dì-le. Nek'ahoeta gha yahtu ts'àatla. Moses wenàowoò k'èè nehòhì neghò nahoezhe k'èxa yahtu t'asìì negha k'eguhk'ò. Hani-ɔ̀dè weghàà k'aàt'ìì anaajà dọ gɔ̀k'èezò ha,” yèhdì.

15 “Dọ wɔ̀zì ts'ò hàɔ̀dì-le,” yèhdì kò eyì godì dọ hazòò ta ts'ò ajà, eyit'à dọ lọ Zezì weyatìì guikw'o eyits'ò k'aàt'ìì agede ha guɔ̀wò t'à Zezì ts'ò geède.

16 Hanìkò Zezì yahtu ha gowhatsòò gòzòò ts'ò anat'ì.

Dọ wekw'òò eɔ̀ɔ̀dè sìì k'aàt'ìì ajà

17 ɔ̀làà Zezì kò goyì dọ hoghàehtò. Pharisee guɔ̀lì eyits'ò Nòhtsì-yatìì-k'ègedì-dòò Galilee nèk'e gots'ò, Judea nèk'e gots'ò eyits'ò kòta Jerusalem gots'ò hazòò eyì nègùde t'à goyì geèhkw'e. Zezì dọ k'aàt'ìì agole gha Nòhtsì wets'ò t'asìì nàtsoo wets'ò-èlì.

18 Zezì dọ hoghàehtò ekò, dọ mọ̀hdaa dọ wekw'òò eɔ̀ɔ̀dè tè k'e whetì Zezì ts'ò geèhchì. Zezì wenadaà nègìhtè ha hogeèhdzà.

19 Hanìkò dọ lọ gonadaà nàgeèhza t'à goyagedè ha diì. Eyit'à dahmò ka dekegìchì gà xàgòòzàa k'è gogèhtsì. Eyì dọ tè k'e whetì xè ɔ̀zhùì dọ gonì ts'ò hodàgeèlì, Zezì wenadaà nègìhtì.

20 Zezì dọ gìgha ehkw'ì-ahodì gok'èezò t'à, dọ wekw'òò eɔ̀ɔ̀dè ts'ò hadì, “Àgɔ̀, nehòhì neghò nahoazha,” yèhdì.

21 Pharisee guɔ̀lì eyits'ò Nòhtsì-yatìì-k'ègedì-dòò hagùwò, “Eyì dọ amì aht'e edeewò? Nòhtsì k'èch'a

gode. Nòhtsɪ zɔ gohoŋɪ goghɔ nahoele hɔt'e,"
hagɪwɔ.

22 Zezì dànì nà̀nìgedèe sɪ̀ gok'èezɔ t'à dagoehke,
"Dànìghɔ naxɪdzeè yì̀ hani nà̀niahdè?"

23 Dɔ wekw'òò eɫɪ̀dèe sɪ̀ dàwets'edi nɪ̀dè de-
nahk'e dezhi-le. 'Nehòŋɪ neghɔ nahozha,' ts'edi
hani-le-ɪ̀dè 'Nìtɫa gà k'eɪtɫo.'

24 Dɪ̀ nèk'e Dɔ-wet'aaɹaa-deè hoŋɪ dɔ ghɔ nahoele
ha weghàhòt'òò sɪ̀ wek'èahsòò anaxehle ha," gòhɪ
tɫ'axòò dɔ wekw'òò eɫɪ̀dèe sɪ̀ ts'ò hadi, "Nìtɫa, netè
nì̀ɹa gà nekò ts'ò naɪtɫe," yèhɪ.

25 Ekòet'ì̀ eyɪ̀ dɔ, dɔ hazòò gonadaà nìtɫa gà
edetè nì̀ɹah eyɪts'ò edekò ts'ò naèhtɫa. Naeda xè
Nòhtsɪ ghàsòedi.

26 Dɔ hazòò gɪ̀gha enìyah dì̀ t'à Nòhtsɪ
ghàsògeedi, hagedi, "Dɪ̀ dzèè k'e enìyah nechàa
goxè nà̀hòw," gedi.

Levi Zezì k'èè èhtɫa

27 Eyɪ̀ hagòjà tɫ'axòò Zezì naèhtɫa. Sòòmba-
nàhtsɪ̀-òò Levi wìyeh ladà k'e eghàlaeda yaɹɪ. Zezì
"Sek'èɪtɫa!" yèhɪ.

28 Eyɪt'à Levi t'asì̀ hazòò à̀lla à̀yì̀l̀l̀a gà Zezì k'èè
èhtɫa.

29 Eyɪ̀ tɫ'axòò Levi edekò Zezì gha nàsɪ̀ whehtsɪ̀.
Sòòmba-nàgehtsɪ̀-òò ɪ̀ò eyɪts'ò dɔ eyì̀-le ɪ̀ò goxè
shègezhe.

30 Hanìkò Pharisee gɪ̀l̀l̀ eyɪts'ò gita gots'ò
Nòhtsɪ̀-yatì̀-ì̀k'ègedì̀-òò Zezì wecheekè ts'ò
sògedi, "Dànìghɔ sòòmba-nàhtsɪ̀-òò eyɪts'ò hoŋɪ-
hogehtsɪ̀-òò xè shèahzhe xè aahdɔ?" gògedi.

31 Zezì gots'ò hadì, “Dò hotù geedaa sù nàèdì-k'èezqò gígha wet'àazà nùile, dò eyagùlù sù zò nàèdì-k'èezqò gùwò họt'e.

32 Dò ehkw'ì geedaa sù gíkayahtì gha jò ts'ò ahjà nùile, hanìkò hołù-hogehtsù-dò sù edek'egùlù gha ahjà,” gòhdì.

Edets'egò ghò Zezì dageehke

33 Zezì ts'ò hagedì, “John-Baptist wecheekeè t'aats'òqò edegegò xè yagehtì, eyits'ò Pharisee gicheekeè sù haget'ì, hanìkò nì necheekeè t'aats'òqò shègezhe xè gedò,” gògedì.

34 Zezì gots'ò hadì, “K'òadzàa ɬàà goxè wheda et'ì, dò gíghò nùidee sù edegegò ha nì?”

35 Ìle ne, hanìkò ɬè dzèè k'e k'òadzàa goghò wìchì ha, eyì dzèè k'e nùdè edegegò ha họt'e,” gòhdì.

36 Zezì dù godì t'à goxè godo hadì, “Dò wùzì goht'ò gòò gots'ò eht'ì tàyeehdà gà goht'ò zqà k'e nètèyeèlì nùile. Hayìlà nùdè goht'ò gòò yedihòhtsì ha, eyits'ò eht'ìgòò goht'ò zqà k'e nètèyeèlì nùdè wexìzò ha-le.

37 Eyits'ò dò wùzì jìetì wegòò hoèlù sù jìetìwò wezqà yì yeht'ì nùile. Hayìlà nùdè jìetì wegòò ts'ìhòqò jìetìwò wezqà wenìtsqedlà xè jìetì xàet'ì ha, eyits'ò jìetìwò wedihoè ha họt'e.

38 Ìle ne, jìetìgòò hoèlù sù jìetìwò wegòò yì ts'èht'ì ha họt'e.

39 Eyits'ò dò wùzì jìetì whàà ɬhtòqò yats'e t'axòqò jìetì wegòò hoèlù sù yùwò nùile, jìetì whàà ɬhtòqò sù denahk'e wegà nezì t'à,” gòhdì goxè godo.

6

Nòhtsì Dzèè gha K'òowo

¹ Ịlàà Nòhtsị Dzeè k'e Zezi t'olà dehshee ni k'etlo. Wecheekeè t'olà gihchi gà edilà t'à tàtsogeèhdi gà welo ju nechà-lea weyi whelaa sị gedè.

² Pharisee guḷḷi mọhdaa dagogeehke, “Dàniḡhọ Nòhtsị Dzeè k'e ayi wets'æt'ọq sị haahzi?” gògedi.

³ Zezi gots'ọ hadi, “K'àowocho David ededi eyits'ọ wecheekeè degeèhdi ekò ayi dàyiḷlàa sị Nòhtsị Nihit'è k'e dek'eèht'è wek'eyaahiti-le ni?”

⁴ Nòhtsịkò goyaèhtla gà lèt'è dega goyi whezoq sị yuzà eyits'ọ mọhdaa edecheekeè goghayidi. Eyi hajaa sị ededi wegga wets'æt'ọ ịlè, yahti giḡha zo whezo ịlè,” gòhdi.

⁵ Eyi'tà Zezi (edeghọ) gots'ọ hadi, “Dọ-wet'aaazàa-deè sị Nòhtsị Dzeè gha K'àowo eḷi họt'e,” gòhdi.

⁶ K'achị Nòhtsị Dzeè k'e, Zezi elègehdeè-kò goyaèhtla gà dọ hoghàehtọ. Dọ ịlè nàgòts'ehneè gots'ọ wila eleèniitsoo eyi wheda.

⁷ Pharisee guḷḷi eyits'ọ Nòhtsị-yatù-k'ègedi-dọ Zezi k'e nìdahogeezà ha guwo t'à, hoti giḡoehdi, asị Nòhtsị Dzeè k'e dọ k'aat'ì ale ha sọni guwo.

⁸ Hanikò Zezi ayi ghọ nàniḡedèe sị gok'èezọ. Eyi'tà dọ wila eleèniitsoo ts'ọ hadi, “Nịtla gà dọ hazọ gınadaà nàwo,” yèhdi. Eyi'tà eyi dọ niitla gà gonadaà nàwo.

⁹ Zezi gots'ọ hadi, “Nòhtsị Dzeè k'e ayi wets'æt'ọ-le? Dọ ts'ọ nezị eghàlats'eeda, hanì-le-ìdè dọ ts'ọ hoila eghàlats'eeda? Dọ edaxàts'eehtè hanì-le-ìdè dọ ełàats'ehwhi?” gòhdi.

¹⁰ Dọ hazọ wemọ nàgeèhzaa sị hoti goghàeda. Eyi t'axọ dọ wila eleèniitsoo sị ts'ọ hadi, “Nìlà daichì,” yèhdi. Edilà daichì ts'ọet'ì wila k'aat'ì anajà.

11 Hanikò Pharisee gıllı sù sù gích'è, eyit'à Zezi dàgele ha sù ghò gogede.

Zezi edecheekeè hoònq-daats'ò-nàke gòjhchi

12 İlàà Zezi yahtı ha shihka dekiıtla. To ghàà Nòhtsı ts'ò yahtı.

13 K'omqòdqò agòjà ekò edecheekeè gokayahtı. Dq hoònq-daats'ò-nàke nàwhehtsı sù, “Secheekeèdeè aahlı,” gòhdi.

14 Dq dıı hagıyeh gòjhchi: Simon (Peter yèhdi), wechı Andrew, James, John, Philip, Bartholomew,

15 Matthew, Thomas, Alphaeus weza James, Sımon (“dq edenèè ghqneètqò” wıyeh),

16 James weza Zhıdàà, eyits'q Zhıdàà-İscariyot, ededı sù Zezi k'aodèe gotl'aàyehtè ha hqt'e.

Amı wexè sıghà ha eyits'q amı wexè hoıla ha

17 Zezi shihka gots'q ızhıı edecheekeèdeè goxè hodàèhtla, dèe goıtloa k'e nàwo. Wecheekeè ıq eyı nègııde eyits'q Judea nèk'e hazqò, Jerusalem gots'q, eyits'q tıchobàa kòta gòlaa Tyre eyits'q Sıdon gots'q dqdeè nııde.

18 Zezi geèhkw'q ha eyits'q ayıı t'à eyagıllı sù k'aat'ıı agede gha eyı nègııde. Amı ıııı gık'aladèe sù k'aat'ıı agejà.

19 Eyits'q Zezi t'ası nàtsoo wets'ò-èlı t'à dq k'aat'ıı aget'ı ts'ıhçò dq hazqò gıxèlaidı ha hogeèhdzà.

20 Zezi edecheekeè goghàeda, hagòhdi,

“Naxı eteaht'ıı sù naxıxè sıghà hqt'e;

Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòçqò naxıts'ò-èlı hqt'e.

21 Dıı deahdi nıde naxıxè sıghà hqt'e;

nezıı shèahzhe ha.

Dıı aahtse nıde naxıxè sıghà hqt'e;

nàʔaahdlò ha.

22 Dɔ-wet'àazàa-deè wets'ihʔò,
dɔ naxɪdzagɪhwhɔ nɪdè, naxɪdɛ ɟɪwɔ nɪdè
naxɪk'adageedè nɪdè, naxɪzì jɪ gehtsɪ nɪdè,
naxɪxè sìghà hɔt'e.

23 “Naxɪts'ò hagòjà nɪdè wek'èxa yak'e t'asɪ
nechàa daahnɔɔ sɪ naxɪdawheʔɔ t'à sɪ naxɪnà dàɔ
yaàhka. Gɪcho eyɪ xèht'eè nakwenàɔʔɔɔ ts'ò nezɪ
eghàlagɪdà-le ɲè.

24 Naxɪ dɔ ahxee yàahɲɪ sɪ dɪ hòt'a
naxɪgha nàhotì-le hòʔɔ t'à naxɪgha hoilà ha
hɔt'e.

25 Dɪ nezɪ shèahzhe nɪdè deahdì xè
naxɪgha hoilà ha hɔt'e.

Dɪ nàʔaahdlò nɪdè naxɪdzeè nànuɪtì xè
aahse ha.

26 Dɔ naxɪghɔ nezɪ aɛdɪ nɪdè
naxɪgha hoilà ha hɔt'e.

Gɪcho eyɪ xèht'eè nakwenàɔʔɔɔ edegeetsɪ sɪ ghɔ
nezɪ aɛdɪ ɲè.

Dɔ naxɪts'ò xànegɪʔaa sɪ ɟɪghɔnɪahtɔ

27 “Hanìkò amɪ seèhkw'ɔɔ sɪ dɪ hanaxèehsɪ:
Dɔ naxɪnìɛɟɪ-le sɪ ɟɪghɔnɪahtɔ eyɪts'ò dɔ
naxɪdzagɪhwhɔɔ sɪ ɟɪts'ò nezɪ eghàlaahda.

28 Amɪ hoilà naxɪk'e xàyahtɪ sɪ eyɪts'ò amɪ
naxɪts'ò nezɪ eghàlaeda-le sɪ ɟɪgha yaahtɪ.

29 Dɔ tsɪnaxɪht'ɪ nɪdè k'achɪ wets'ò naahʔa. Dɔ
naxɪʔeè naxɪghɔ neyɪʔa nɪdè naxɪkw'ihʔeè sɪ nɪyɪʔa
kò.

30 Dɔ naxɪgeekè nɪdè t'asɪ ɟɪghàahdɪ eyɪts'ò t'asɪ
naxɪts'ò negɪwa nɪdè 'seghɔahchɪ' ɟɪahdɪ-le.

31 Dàni dọ naxıts'ò nezı̀ eghàlageeda ha dahwhọ k'èè gıts'ò eghàlaahda.

32 “Dọ naxıghọnegeètọ zọ gıghọniahtọ nı̀dè eyı t'ası̀ nı̀le. Hoɦı-hogehtsı-dọ̀, ededı̀ kò ełeghọnegeètọ họt'e.

33 Dọ naxıts'ò dọ nezı̀ gııı sı̀ gıts'ò zọ dọ nezı̀ aahı̀ nı̀dè, eyı t'ası̀ nı̀le. Hoɦı-hogehtsı-dọ̀, ededı̀ kò, elets'ò dọ nezı̀ gııı họt'e.

34 Eyıts'ọ, dọ ek'èt'à t'ası̀ naxıghògele dahwhọ sı̀ zọ t'ası̀ gıghọniahle nı̀dè eyı t'ası̀ nı̀le. Hoɦı-hogehtsı-dọ̀, ededı̀ kò, hazọ̀ deghàà ek'èt'à gıghoze ha gıwọ t'à t'ası̀ ełeghònègele họt'e.

35 Hanikò dọ naxıts'ò xànegıızaa sı̀ gıghọniahtọ xè gıts'ò dọ nezı̀ aahı̀. T'ası̀ gıghọniahle nı̀dè ek'èt'à seghọgeele ha dahwhọ-le. Hanı-ı̀dè wek'èxa t'ası̀ nechàa naxıda whezọ ha eyıts'ọ Nòhtsı wenahk'e gòhı-le sı̀ weza aahı̀ ha. Nòhtsı sı̀ dọ ması gıwọ-le eyıts'ọ dọ gııı ts'ò wedzeè eteèzı̀ họt'e.

36 Nòhtsı naxıtà wedzeè eteèzı̀ lanı̀ naxı sı̀ naxıdzeè eteèzı̀ ha họt'e.

Ełestniyaahı-le

37 “Dọ sınıyaahı-le, hanı-ı̀dè naxısınıyaetı ha-le. Dọ gıdè kò dahwhọ-le nı̀dè Nòhtsı naxıdè anaxele ha-le. Dọ ghọ nahoahle nı̀dè Nòhtsı naxıghọ nahoele ha.

38 T'ası̀ dọ ghàahle nı̀dè ek'èt'à t'ası̀ naxıghòzhe ha. T'ası̀ dagoòzọ xè naxızọ̀ whela ts'ò t'ası̀ naxıghòzhe ha. T'ası̀ dàıhcho dọ ghàahzaa sı̀ wexèıhcho naxıghòt'à ha họt'e,” gòhdı.

39 Eyıts'ọ Zezi dı̀ hadı̀ hoghàgoèhtọ, “Ası̀ dọ gıdàa goılee sı̀ k'ełegeehzı̀? İlah dèè yı̀ gọ̀zàa goyı̀ geetı̀ ha-le nı̀?

40 Dọ hoghàweètqọ sì hoghàyehtqọ-dọọ nahk'e elì nùle, hanìkò deghàà hoghàweètqọ nùdè hoghàyehtqọ-dọọ xèht'eè lade ha họt'e.

41 “Ayìha naxèot'ì wedaà yì tsole whezqọ sì ghàahda, hanìkò naxìdaà yì dechì whetqọ sì ts'qniàh?à-le?

42 Dànìt'à naxèot'ì ts'ò du haahdi ha dii-le, ‘Àgìà, nedaà yì t'asìa whezqọ, negha xàwehchì, dahdi, hanìkò naxì naxìdaà yì dechì whetqọ sì naxìgha wègaat'ì-le. Degai daahstì kò wek'èè aahda nùle! T'akwèlòọ naxìdaà yì dechì whetqọ sì xàahchì nùdè naxìgha nezì xègaat'ì agode ha, hanì-ìdè naxèot'ì wedaà yì t'asìa whezqọ sì xàahchì ha dii-le.

Ts'ì eyits'ọ wejìecho

43 “Ts'ì nezì sì wek'e jìecho nezì-le gòhì nùle, eyits'ọ ts'ì nezì-le sì wek'e jìecho nezì dehshe nùle.

44 Ts'ì wejìecho ghàà ts'ì wek'èhoedzọ họt'e. Içhìghò ta gots'ọ jìe nàts'ehtsì nùle, eyits'ọ gogho nì jìecho nàts'ehtsì nùle.

45 Dọ nezì sì t'asì nezì ededzeè yì whehla t'à nezì k'ehoza. Hanìkò hòhì-hohtsì-dọọ sì nàowohì ededzeè yì whehla t'à ekọ-le k'ehoza. Dọ gidzeè yì dàgòht'e ghàà gogede họt'e.

Dọ gọqzọ eyits'ọ dọ gọqzọ-le wegodi

46 “Ayìha, ‘K'àowo, K'àowo, sèahdi, hanìkò sek'èah't'e-le?

47 Amì sets'ọ at'ì, seyatì ùkw'o xè yek'èè edaa sì dọ dàhòt'ì awèehsì sì naxìts'ọ haehsì ha.

48 Dọ dànì kọ gohtsì lanì. Dèè gọqwà ts'ò xàgòhghè gà kwe k'e yìet'aa gòhtsì. Tì dàiwì xè

taatɔ̀ nàtsoo kò xèʔeèhɔ̀, hanìkò kò nezɔ̀ hòèlɔ̀ t'à t'asajà-le.

⁴⁹ Hanìkò amɔ̀ seyati ìkw'o kò yek'èè eda-le nɔ̀dè, dɔ̀ ewaà k'e yietl'aà dɔ̀ kò gòhtsɔ̀ lanì. Taatɔ̀ nàtsoo eyɔ̀ kò xèʔeèhɔ̀ ts'òet'ì kò nàgòtɔ̀l'ì xè wedihòhɔ̀,” Zezi hadɔ̀ dɔ̀ xè godo.

7

Eghoq-dòq-gha-k'àowo sù wegħa ehkw'ɔ-ahodi

¹ Zezi dɔ̀ hazòò ts'ò gòɔde t'axòò kòta Capernaum ts'ò èhtla.

² Eyɔ̀ kòta eghoq-dòq-gha-k'àowo edecheekeè ìè ghòneètòò sù hòt'ò eyaelɔ̀ t'à ełàadaawɔ̀ ìè.

³ Eyit'à eghoq-dòq-gha-k'àowo Zezi ghò ìkw'o ekò Israel got'ì gɔ̀ghdaà mòhdaa Zezi ts'ò goèhʔà. Wecheekeè k'aat'ì ayele ha Zezi danatɔ̀ɔ.

⁴⁻⁵ Israel got'ì gɔ̀ghdaà Zezi ghò nègɔ̀de ekò gɔ̀ghnàdaeti, hagedɔ̀, “Dɔ̀ k'àowo goghòneètòò xè ełèts'ehdèe-kò gogħa gòhtsɔ̀ t'à, wets'ò nezɔ̀ eghàlajda ha nets'ìhwhò,” gùhɔ̀.

⁶ Eyit'à Zezi gok'èè naèhtla. Wekò ts'ò nɔ̀wà-le nùitla ekò eghoq-dòq-gha-k'àowo edeàgɔ̀ Zezi ts'ò goèhʔà, hadɔ̀, “Sets'ò K'àowo, dɔ̀ lahoèht'ì nùile t'à sekò nàwhɔ̀tla-le kò.

⁷ Nets'ò èhtla ha kò dɔ̀ lahoèht'ì aht'e dehwhò nùile. Hanìkò neyatɔ̀ t'à xàyanèhtɔ̀ nɔ̀dè secheekeè k'aat'ì ade ha.

⁸ Sɔ̀ kò segħa k'àowo gòhɔ̀ eyits'ò eghoq-dòq gɔ̀gha k'àowo ehɔ̀. Ìè ‘Yeè nàatla,’ wèehsɔ̀ nɔ̀dè ekò nàtla, eyits'ò k'achɔ̀ ìè ‘Jò nàatla,’ wèehsɔ̀ nɔ̀dè jò nàtla. Secheekeè, ‘Dɔ̀ hanele,’ wèehsɔ̀ nɔ̀dè hayehʔɔ̀,” k'àowo hanì yedanatɔ̀ɔ.

⁹ Zezi dọ hanì yedanatı̀zọ ghọ ùkw'ò ekò eyi dọ ghọ wegħa enı̀yah dì. Dọ lọ yek'èè k'edèe sì ts'ò hadı, “Ehkw'ı anaxèehsı, Israel nèk'e dọ wını hanànıhtso ghọ eèhk'w'ò whıle,” gòhđı.

¹⁰ Dọ Zezi ts'ò goèhza ìlèe sì k'àowo wekò ts'ò nageèhde ekò wecheekè k'aat'ı̀ì ajà ìlè nọ.

Zezi cheko naidà ayılà

¹¹ Eyıgots'ọ whaà-le, Zezi kòta Nayın gòyeh ts'ò èhtla, wecheekè eyıts'ọ dọ lọ gı̀k'èè k'edè.

¹² Kòta ts'ò nı̀wà-le nı̀itla ekò dọkw'ọ̀ xàgiatı̀ nọ. Dọ eławoo sì wemọ weza ìlæt'ee zọ họt'e, eyıts'ọ wemọ wegà dọzhı whıle ìlè. Kòta ts'ọ dọ lọ goxè aget'ı̀.

¹³ Gots'ọ K'àowo ts'èko ezi ekò wegħọ wedzeè dì, hayèhđı, “Netse-le,” yèhđı.

¹⁴ Dechıtọ ts'ò èhtla, edılà yek'e ayılà t'à, dọ dechıtọ nagiatı̀ sì nègı̀de. Zezi hadı, “Cheko nı̀itla nèehsı,” yèhđı.

¹⁵ Dọ eławoo sì họtısa wheda xè godeè ajà. Zezi ts'èko weza yegħoyı̀htı̀.

¹⁶ Dọ hazọ gı̀gha enı̀yah nechàa t'à Nòhtsı ghàsọgeedi, hagedı, “Nakwenàozọ-deè gota nı̀itla. Nòhtsı edets'ọ dọ ts'adı ha goghọ nı̀itla,” gedı.

¹⁷ Judea nèk'e gots'ọ eyıts'ọ hazọ gımọ dọ nàdèe sì, Zezi wegodı ghọ gı̀kw'ò.

Zezi eyıts'ọ John-Baptist

¹⁸ John-Baptist wecheekè eyı hazọ hagòjàa sì John-Baptist ts'ò hagedı.

¹⁹ Eyıt'à edecheekè nàke Zezi ts'ò goèhza. “Dı hanı daweahke: ‘Dọ ìlè jọ nı̀itla ha ìlèe sì ası̀ eyı anet'e? Eyı anet'e-le nı̀dè ası̀ dọ eyı̀-le danats'eèhzi ha?’ wèahđı,” gòhđı.

20 Eyi dọ nàke Zezi ghọ nègùde ekò hagiìhdi, “John-Baptist nets'ò goèhza. Dii danets'eehke ha gòhdi, ‘Dọ ìlè jọ niitla ha ìlèe sì asìì eyi anet'e? Eyi anet'e-le nìdè asìì dọ eyi-le danats'èehzi ha?’ ” giìhdi.

21 Nègùde ekìiyèè k'e Zezi dọ lọ tàda gits'ọọ eyits'ọ mihì gits'ò-èlì sì k'aat'ìì agòòlà, eyits'ọ gidaa goilee sì gidaa gòhìì agòòlà.

22 Eyi't'à Zezi, eyi dọ nàke ts'ò hadi, “John-Baptist ts'ò anaahde. Ayì aahzi eyits'ọ ayì aàhk'w'oo sì hazò wets'ò haahdi: Dọ gidaa goilee sì k'egèet'ì, k'egedè-le sì k'egedè, gokwò tàda t'à eyagùlì sì k'aat'ìì agejà, gidzi goilee sì egeèhk'w'ò agejà, ekaagùdèe sì nagidà eyits'ọ dọ etegeèt'ì sì godì nezì egìkw'o.

23 Amìì wek'èch'a aht'ì-le sì wexè sìghà họt'e,” Zezi gòhdi.

24 John-Baptist wecheekè nageèhde ekò Zezi John-Baptist ghọ dọ hazò ts'ò hadi, “Ekì-ka nèk'e ayì ghàahda ha ekọ k'eahdè? T'oh k'eweehts'ì ghàahda ha nì aaht'ì?

25 Hanì-le-ìdè ayì ghàahda ha ekọ k'eahdè? Dọ nezì nàht'ì ghàahda ha nì aaht'ì? Ìlè, dọ goht'ọ dètì t'à-aget'ì sì k'àowochò wekò hoizì goyì nàgedè họt'e.

26 Ekọ ayì ghàahda ha aaht'ì ìlè? Nakwenàozọọ? Hẹzẹ, nakwenàozọọ nahk'e elì sì weahzi họt'e.

27 Eyi dọ weghọ dii hanì dek'eèht'è,
*‘Nenakweè dọ ìlè seyati k'era ha. Nenakweè
 negha ts'atà nihòza ha,’ dek'eèht'è.*

28 Ekw'ì anaxèehsi, dọ hazò gìgòhì sì John-Baptist wenahk'e gòhì-le. Hanìkò Nòhtsi

Wenàowoò k'èè hòṛṛò geèhkw'ee sù gíta dọ dek'azì elì sù John-Baptist nahk'e elì họt'e," Zezì gòhdi.

²⁹ (Dọ hazòò, sọ̀mba-nàgehtsì-dọ̀ ededì kò, Zezì John-Baptist ghọ dàdù sù gùkw'o. John-Baptist gok'ètàidzọ ìlè ne t'à, "Nòhtsì wenàowoò ehkw'ì họt'e," gedi.

³⁰ Hanìkò Pharisee gùlù eyìts'ọ Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dọ̀ gùlù sù Nòhtsì Wenàowoò k'èè geeda ha sù gìgha wede, John-Baptist gok'ètàidzọ nùle t'à.)

³¹ Zezì hagòhdi, "Dù dọ xàgèèṛaa sù ayì xègùht'e ts'edi lì? Ayì dọ̀ lagùt'e?"

³² Chekoa tìlibàa geèhkw'ee lagùt'e. Elets'ò hagedì yagìzeh,

'Naxìgha shì ts'eehdi, hanìkò dagoahwho nùle. Naxìgha ts'òts'ùwọ-zhù t'à ts'ejì, hanìkò aahse nùle,' gedi.

³³ John-Baptist nìtla ekò edegọ t'à lèt'è ghọ shètì-le xè jìetì edọ-le, hanìkò dù haahdi, 'Ìnìhù wets'ò-èlì,' wèahdi.

³⁴ Dọ-wet'àaṛaa-deè nìtla ekò shètì xè yedọ, eyit'à dù haahdi, 'Bò gha edì-le xè yedọ ghaewì. Sọ̀mba-nàhtsì-dọ̀ eyìts'ọ hòhù-hogehtsì-dọ̀ edeàgìà gòt'ì,' wèahdi.

³⁵ Wet'à gots'ùzọ̀ sù wek'èè ts'eeda nìdè hozì gok'e wègaat'ì họt'e," gòhdi.

Ts'èko Zezì k'e yìk'èet'òò ayìlà

³⁶ Dọ ìlè Pharisee elì sù Zezì yexè shètì ha yekayahtì. Eyit'à Zezì yekò nàhtla gà yexè shètì ha ladà gà dètsọhtì.

³⁷ Eyì kòta gots'ọ ts'èko ìlè wesùdlaa sù Zezì ekọ shètì ha yeghọ ìkw'o ekò, kwetọ̀ yì yìk'èet'òò dètì k'èhtì xè goyaèhtla.

38 Zezi ts'ò èhtla, yekèlò nàwo gà etse. Edenati t'à yekè k'enahtso gà edekwìghà t'à yedeedi. Yekè ets'ì eyits'ò yìk'eetl'òo yek'e ayìlà.

39 Pharisee yexàehzàa sù ts'èko hajà yaɹì ekò edets'ò hadì, “Eyì dɔ nakwenàozɔɔ elì nɹdè ts'èko dàhòt'ì dayeechi sù wesùdlaa hanì hɔt'e yek'èezɔ ha ìlè,” edets'ò hadì.

40 Zezi Pharisee ts'ò hadì, “Simon, t'asì nets'ò haehsì ha.”

Eyit'à Simon yets'ò hadì, “Hèzɛ, K'àowo, hasùdì,” yèhdi.

41 Zezi yets'ò hadì, “Dɔ nàke, dɔ goghaetl'èè ts'ò gɹɹhtl'è lɔ ajà. Dɔ ìlè nàke xo eghàlats'eadaa haàtlɔ wenhtl'è ajà, ekò dɔ ìlè t'aa nàke sa eghàlats'eadaa haàtlɔ wenhtl'è ajà.

42 Edenhtl'è nageele ha dii t'à dɔ goghaetl'èè sù ìlak'aà gɹɹhtl'è wedɛ ayìlà. Eyì dɔ nàke sù amì denahk'e yeghɔneètɔ ha sɔnì?” Zezi yèhdi.

43 Simon hadì, “Dɔ denahk'e wenhtl'è lɔ sù denahk'e yeghɔneètɔ ha sɔnà,” yèhdi.

Zezi hayèhdi, “Ehkw'ì aɹdì!”

44 Hadì t'l'axò Zezi ts'èko ts'ò naɹa gà Simon ts'ò hadì, “Nekò goyaèhtla ekò sekè k'enahtse ha tì saneedi-le t'à, dɔ seneehwhɔ-le ìlè. Hanìkò dɹ ts'èko sù edenati t'à sekè k'enahtso gà edekwìghà t'à sekè dèyɹtso.

45 Sek'èts'eneedi-le hanìkò dɹ ts'èko sù goyaèhtla gots'ò sekè ets'ì.

46 Kwitlè sekwì k'e anelà-le hanìkò ededì sù yìk'eetl'òo sekè k'e naɹayeèhtl'ì.

47 Eyit'à, dɹ hanèehsì ha, dɹ ts'èko wehòhì lɔ weghɔ nahoazha, eyit'à sù seghɔneètɔ hɔt'e.

Hanikò amì wehoḥḥì lɔ-lea wegho nahoezhee sù hòt'l'ò seghoṇeètɔ nīile,” yèhdi.

⁴⁸ Eyit'à Zezì ts'èko ts'ò hadì, “Nehoḥḥì neghò nahoazha,” yèhdi.

⁴⁹ Dɔ goxè shègezhee sù elets'ò hagedì, “Dì amì ne, dɔ-hoḥḥì kò, goghò nahoele?” elègeedi.

⁵⁰ Zezì ts'èko ts'ò hadì, “Negha ehkw'ì-ahodì t'à edaxàneètɔ. Naitlè, nexè sìghà welè,” yèhdi.

8

Wet'à t'asì dehshee godì

¹ Eyì t'l'axqò Zezì kòta yàgòlaa gota k'etlò. Nòhtsì Wenàowò wegodiì nezì t'à dɔ hoghàehtɔ. Wecheekeè hoònɔ-daats'ò-nàke gixè at'ì.

² Eyits'ò ts'èko mòhdaa inìḥḥì eyits'ò tàda t'à eyagùlè t'à k'aat'ì agejàa sù goxè aget'ì. Ts'èko ḥè Mary wiyeh (Madlè sì wiyeh) inìḥḥì lòhdì wets'òò xàèdee sù eyì sì goxè at'ì.

³ Dɔ Cuza wiyeh, k'àowocho Herod wekò gogha k'àowo elì, eyì wets'èkeè Joanna eyì sì goxè at'ì. Ts'èko Susanna eyits'ò eyì-le ts'èko lɔ, t'asì gits'ò sù t'à Zezì eyits'ò wecheekeè ts'àgùdì.

⁴ Kòta hazòò yàgòlaa gots'ò dɔ lɔ Zezì ts'ò elègùde ekò Zezì nànts'ewoo godì t'à goxè godo, hadì,

⁵ “Dɔ ḥè wet'à t'asì dehshee dèè k'e nèyùla. Wet'à t'asì dehshee dèè k'e ts'ò yeehdè ekò mòhdaa tìlì k'e nàit'l'ì. Dɔ gik'e k'edè eyits'ò chɔ sì gùrà.

⁶ Wet'à t'asì dehshee mòhdaa kwe ta nàit'l'ì. Xànùshò ekò tì while t'à whegoò ajà.

⁷ Mòhdaa ɔchìghoò ta nàit'l'ì t'à elèxè dèhshò; ɔchìghoò yezòò nànùhtso t'à elàdè.

⁸ Hanikò mòhdaa dèè nezɔ k'e nàit'ɪ. Nezɔ dèhshò eyits'ò t'aat'ò dèè k'e nàit'ɪ sɪ ɪlèakw'eènò ts'ò deʒat'ò xànɪshò," gòhɪ goxè godo.

Eyɪ t'axò Zezì dọ ts'ò hòt'ò hadì, "Amɪ wedzɪ gòhɪ sɪ eèkw'ò weli," gòhɪ.

⁹ Eyɪ t'axò Zezì wecheekeè dageehke, "Eyɪ godɪ sɪ ayɪ awɪdɪ?" gòhɪ.

¹⁰ Eyɪt'à Zezì gots'ò hadì, "Naxɪ sɪ Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòʒò k'èahsò ha naxìghàhòt'ò họt'e, hanikò dọ eyɪ-le sɪ godɪ t'à gixè gohdo.

'K'eeget'ì kò geʒì ha-le eyits'ò egeèkw'ò kò dàhodɪ-ahodɪ sɪ gɪnedì ha-le.'

¹¹ "Eyɪ godɪ dàdɪ-adɪ sɪ naxɪts'ò haehsɪ ha: Eyɪ wet'à t'asɪ dehshee sɪ Nòhtsɪ weyatɪ lanì họt'e.

¹² Wet'à t'asɪ dehshee tɪ k'e nàit'ɪ sɪ dọ Nòhtsɪ yatɪ egɪkw'o lanì, hanikò wehɪ sɪ Nòhtsɪ yatɪ gɪdzeè yì ajàa sɪ goghò yìhchɪ. Eyɪt'à ehkw'ɪ-ahodɪ gɪwò-le xè edaxàgeedè ha-le.

¹³ Dọ mòhdaa sɪ wet'à t'asɪ dehshee kwe ta nàit'ɪ lagɪt'e. Eyɪ yatɪ gɪkw'o ts'òet'ɪ sɪ gɪnà xè gìhchɪ. Hanikò gìghochɪ while t'à whaà-lea gots'ò gìgha ehkw'ɪ-ahodɪ, eyits'ò hoìla nèhòkw'ɪ nɪdè gìghò nat'è.

¹⁴ Dọ mòhdaa sɪ wet'à t'asɪ dehshee ɪchìghò ta nàit'ɪ lagɪt'e. Godɪ gɪkw'o, hanikò t'asɪ lò ghò nàngedè xè sòmba lò gɪwò eyits'ò sigoèt'ɪ gɪwò t'à geèzhè-le.

¹⁵ Ekò dọ gɪdzeè nezɔ sɪ wet'à-t'asɪ-dehshee dèè nezɔ k'e nàit'ɪ lagɪt'e. Yatɪ gɪkw'o xè edegha yatɪ gìhchɪ eyits'ò gɪdechɪ-le, eyɪt'à t'asɪ nezɔ lò geehshe," Zezì gòhɪ.

Tlèk'òò ɪdòò dawheʒò

16 “Dọ wɔ̀zì t̄lèk'òò yìht̄la gà t̄' a nèyeechì nùlè, hanì-le-ìdè daèhte t̄' a nèyeechì nùlè, hanìkò ìdòò dawhezòò ayehz̄ì. Hanì-ìdè dọ goyageedè s̄ì wet'à ḡìgha dzèh ha.

17 T'asì de z̄ì w̄hezòò s̄ì ts'òwhezòò ade ha eyits'ò dọ naàht̄ d̄ats'et'ì s̄ì wègoèt'ì ha.

18 Eyit'à hot̄ì nez̄ì aàhk'w'o. Amì t'asì l̄ò wets'ò s̄ì eyi wèz̄òat̄l̄ò weghàzhe ha. Hanìkò amì t'asì wets'ò-le s̄ì t'asì l̄ò-lea wets'ò s̄ì eyi kò weghò ìchì ha h̄òt'e,” Zezì gòhdì.

Zezì wemò eyits'ò wechike

19 Zezì wemò eyits'ò wechì ḡìts'àwhede, hanìkò dọ l̄ò t' à wets'ò n̄wà-le agede ha d̄ì.

20 Dọ ìlè Zezì ts'ò hadì, “Nemò eyits'ò nechì m̄òht'a n̄ageèhza, negez̄ì ha ḡìwò,” yèhdì.

21 Zezì yets'ò hadì, “Amì N̄òht̄s̄ì yatì eḡìkw'oo xè ḡìk'èè edaa s̄ì semò eyits'ò sechì laḡìt'e,” yèhdì.

Zezì n̄ht̄s'ì whìle ayìl̄à

22 Ìh̄àà Zezì edecheekè ts'ò hadì, “Ìn̄òò nats'ìzè.” Eyit'à elà yì ḡìde gà nageèze.

23 Ekò ḡìzò ekò Zezì dèt̄ì. H̄òtsaa ḡìxè n̄ht̄s'ì n̄atsoo hoòwo eyits'ò elà yì tì l̄ò ajà, eyit'à s̄ì ḡìxè hoej̄ì agòjà.

24 Zezì wecheekè ts'ìḡìhwho, hagiìhdì, “K'àowo, K'àowo, tì t' à el̄aats'ede ha n̄ìkw'o.”

Zezì n̄ht̄la gà n̄ht̄s'ì eyits'ò taat̄ì ts'ò gode hadì, “Ts'èwh̄ì aahde!” gòhdì. Eyit'à n̄ht̄s'ì whìle agòjà eyits'ò tì s̄ì n̄àeda-le ajà. Hazòò ḡìmòò goòz̄aa ts'ò ts'èwh̄ì agòjà.

25 “D̄ànìghò N̄òht̄s̄ì ghò naxì n̄atso-le?” Zezì edecheekè gòhdì.

Gìgha enìyah xè geèhyeh t'à elets'ò hagedi, “Dii amii ne? Nìhts'i eyits'ò taatù kò gík'ùt'e,” gedi.

Dò ìnìhù wets'ò-èlù sù k'aàt'ù ajà

²⁶ Zezi eyits'ò wecheekeè Gerasene nèk'e ts'ò geèze. Galilee nèk'e gotadà agòht'e.

²⁷ Zezi tàehtlà ekò eyi kòta gots'ò dò ìnìhù lò wets'ò-èlù yeghò nìitlà. Eyi dò whaà gots'ò goht'ò yìdà-le eyits'ò kò goyù nàidè-le, kwe yì dọkw'òò whelaa ta nàdè.

²⁸ Zezi ezì ekò hòt'ò whezeh gà yekè gà nàgòihgè, ezeh xè hadi, “Zezi, Nòhtsi wenahk'e gòhù-le Weza, ayiha sek'alaawo. Hoila asùle-le neghònàdaehi,” yèhdi.

²⁹ Zezi dò yì gots'ò ìnìhù xàyeèhà t'à adi. Inèè ìnìhù goitò yek'alajwo. Hat'ì taàt'eè eyi dò wlà eyits'ò wekehù satsòt'ù t'à deet'ù agehù ilè. Dò gixoehdi kò satsòt'ù tàyeehdlà gà ìnìhù gowhatsòò gòzòò ts'ò nadeyeezhì.

³⁰ Zezi dayeehke, “Dàniyeh?”

Dò yets'ò hadi, “‘Lò' sìyeh!” yèhdi. Ìnìhù lò wets'ò-èlù ts'ìh'ò adi.

³¹ Ìnìhù k'èdaà Zezi ghònàdageeti, edjì ìnìhù dagùzaa sù ts'ò agole ha gùwò-le t'à.

³² Ekìyeè k'e shìhka gogòò lò shègezhe ilè. Zezi ìnìhù gogòò yì agole ha Zezi ghònàdageeti. Eyi t'à gogòò yì gùdeè agòòlà.

³³ Ìnìhù dò yì gots'ò xàgùde gà gogòò yì gùde. Gogòò hazòò shìh dagòwà gots'ò izhù hodàgòòza ts'ò legehza t'à tì yì eiaàgùde.

³⁴ Dò gogòò k'ègedi sù hagòjà gīazì t'à natimogeèhde. Gixè dàgòjàa sù kòta yàgòlaa hazòò dò ts'ò hagedi.

35 Dọ hazọ̀ọ ekọ dàgòjàa sì geẝì ha gũwọ t'à ekọ geède. Zezì ghonèngiide ekò eyi dọ ìnhì weyì gots'ọ xàèdee sì Zezì gà wheda gĩaṛì. Goh't'ọ yì wheda xè wìni k'aat'ì ajà, eyit'à dọ hazọ̀ọ geèhyeh.

36 Dọ ìnhì wets'ò-èlì sì dànì dọ gínadàà k'aat'ì ajàa sì eyi godì t'à dọ hazọ̀ọ xè gogiado.

37 Ekọ Gerasene nèk'e gots'ọ dọ hazọ̀ọ sì geèhyeh t'à Zezì gots'ọ̀ awede giuhdi. Eyit'à Zezì wecheekeè nàgedè, elà yì nagùde.

38 Dọ ìnhì wets'ọ̀ xàèdee sì Zezì ghonàdaeti, hadì, “Nexè awehde,” yèhdi. Hanìkò Zezì ek'èt'à nayeèhà, hayèhdi,

39 “Nekọ ts'ò anaàde. Nòhtsì ayì negha dàyìlìlàa sì eyi hazọ̀ọ t'à dọ xè gojido,” yèhdi. Eyit'à eyi dọ kọta ts'ò naèhtla, dànì Zezì yets'àdì sì yet'à dọ hazọ̀ọ xè godo.

T'eekoa elaiwoo eyits'ọ ts'èko eyaeli

40 Zezì tì te nọ̀ọgeèze ekò dọ lọ gidanaèhṛì lè t'à, gínà xè gits'ò-ède.

41-42 Dọ lè Jairus wiyeh, elègehdeè-kọ gha k'òowo elì, Zezì gà niitla, yekè gà nàgòhge. Wetì llaet'ea hoònọ-daats'ò-nàke wegghò elàadaawì t'à, Zezì yekọ naetla ha yeghonàdaeti.

Zezì ekọ naetle ekò wemọ̀ọ sì dọ lọ t'à k'àhdzọ elègihtso-t'e.

43 Ts'èko lè goxè at'ì sì hoònọ-daats'ò-nàke xo haṛwa gots'ọ edoò wezọ-at'ì t'à eyaelì, hanìkò dọ wuzì k'aat'ì ayele ha dì.

44 Zezì chih't'a niitla xè yezeè welọ daachi. Ekòet'ì wedoò while ajà.

45 Zezì hadì, “Amì daseachi?” Dọ gımọ̀ọ nàgeèhzaa sì “Danets'aachì-le,” giuhdi. Peter

hayèhdi, “Sets'ò K'àowo, dọ ịọ nemọò nàgèhza xè nek'e ts'ò elegeehtsị,” yèhdi.

⁴⁶ Hanikò Zezì hadì, “Daset's'aachì wek'èehsọ ne, t'asì nàtsoo seyì gots'ọ xànwò ne t'à,” yèhdi.

⁴⁷ Eyì ts'èko ajàa sù wegòt'à ha yek'èezọ t'à deji xè Zezì gà nàgòìhè. Dànìghọ yezeè daachì eyìts'ọ dani ekòet'ìi yet'à k'aàt'ìi ajàa sù dọ hazọọ gidaà Zezì ts'ò hadì.

⁴⁸ Zezì yets'ò hadì, “Ts'èko, negha ehkw'ì-ahodì t'à k'aàt'ìi anejà. Naịtì, nexè sìghà welè,” yèhdi.

⁴⁹ Ịhà Zezì gode ekò Jairus elègehdeè-kọ gha k'àowo sù wekọ gots'ọ dọ eyì nùtì. Jairus ts'ò hadì, “Netì elajwo. Gots'ọ K'àowo nekọ nàwetì-le kò,” yèhdi.

⁵⁰ Zezì dọ hadì yìkw'o ekò Jairus ts'ò hadì, “Njji-le! Negha ehkw'ì-ahodì zọ welè, hanì-ìdè netì k'aàt'ìi ade ha,” yèhdi.

⁵¹ Zezì Jairus wekọ nègùde ekò dọ wuzì edexè ayìlì-le; wecheekè Peter, John, James, eyìts'ọ t'eekoa wetà eyìts'ọ wemọ eyì haàtìọọ zọ yexè goyagèdeè agòòlà.

⁵² Zezì goyaèhtì ekò dọ ịọ t'eekoa ghọ hòt'ò getse. Zezì gots'ọ hadì, “Aahtse-le! Elajwo nùile, ekì whetì họt'e,” gòhdi.

⁵³ T'eekoa hòt'a elajwo gik'èezọ t'à dọ gìghaedlò.

⁵⁴ Hanikò Zezì t'eekoa wìlà nùchì gà yets'ò hadì, “T'eekoa nùtì!” yèhdi.

⁵⁵ Eyì t'eekoa edaà anajà, ekòet'ìi nùtì. Eyì t'axọọ Zezì hadì, “Yeghọ shètì weghàahdi,” gòhdi.

⁵⁶ Wetà eyìts'ọ wemọ gìgha enùyah diì. Hanikò Zezì gots'ọ hadì, “Naxìxè dàgòjàa sù dọ wuzì ts'ò haahdi-le,” gòhdi.

9

Zezi edecheekeèdeè kòta ts'ò goèhʔà

¹ Zezi edecheekeèdeè hoònq-daats'ò-nàke gokayahtı t'à, lãà nègıde. İniñı dı yı gots'q xàdegeezhi ha eyıts'q dı k'aat'ıi agele ha goghàhòıʔq.

² Eyı t'axqò Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòıʔq sı t'à dı hoghàgeehtq ha eyıts'q dı eyaelı k'aat'ıi agele ha kòta yàgòlaa ts'ò goèhʔà.

³ Ekq geède ekò Zezi edecheekeè gots'q hadı, “Ekq k'eahdè gha t'ası wıızi edexè k'eahle-le; tè k'eahı-le, tehmi k'eahchı-le, lèt'è k'eahʔa-le, sqòmba k'eahle-le eyıts'q goht'q ladı k'eahle-le.

⁴ Amı wegà aah'te ha sı naahdè gots'q eyı kò aah'te.

⁵ Dı naxıgıwq-le nıdè, naahdè kwe gıkòta gots'q eht'è naxıkè-t'ıa whıle aahle (hanı-ıdè weghàà ekq-le eghàlageeda gık'e nıdahoaʔà gık'èezqò ageahle ha),” gòhdı.

⁶ Zezi hagòhdı t'axqò wecheekeè kòta hazqò yàgòlaa ts'ò geède. Nòhtsı wegodı nezı t'à dı hoghàgeehtq, eyıts'q ekq kòta hazqò dı k'aat'ıi agıla.

⁷ K'àowocho Herod hazqò dàgòt'ıı sı yeghı ıkw'o ekò dı mòhdaa, “John-Baptist naıdà at'ı,” gedı t'à dèhyeh lajà.

⁸ Dı mòhdaa, “Nakwenàozqò Elıjah naıdà at'ı,” gedı, eyıts'q ıaà dı mòhdaa, “T'akwe whaà gots'q nakwenàozqò naıdà at'ı,” gedı.

⁹ Hanıkò Herod hadı, “John-Baptist wekwı k'ıhkà ıle. Eyı dı enıyah hohtsı weghq eèhk'oo sı amı at'ı?” hadı. Eyıt'à yeı ha hoèhdà.

Zezi dọ lọ wànyùdì

¹⁰ Wecheekeèdè kòta yàgòlaa gots'ọ nọ̀gùdè ekò ayì dàgùlaa sù Zezi ts'ọ̀ hagedì. Eyì t'axọ̀ Zezi edecheekè kòta Bethsaida gòyeh ts'ọ̀ edexè gòdwa, ekọ̀ whatsqò èlèxè geèhkw'e ha t'à.

¹¹ Hanìkò dọ̀ lọ̀ gìghọ̀ gùkw'o t'à Zezi k'èè geède. Zezi wegħa sìghà agejà. Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzọ̀ t'à goxè godo eyìts'ọ̀ dọ̀ eyagùlù sù k'aat'ìì agòòlà.

¹² Xèhts'ọ̀ agodaade t'à Zezi wecheekè hagiùhdì, “Dọ̀ nagùhà. Jọ̀ t'asì gòhì-le t'à yeè kòta ekọ̀ wegħọ̀ shèts'ezhee nàgùhdì eyìts'ọ̀ edì geetè ha edegħa gogìhà,” gùhdì.

¹³ Hanìkò Zezi gots'ọ̀ hadì, “Naxì t'asì gìghàahdì,” gòhdì.

“Èt'è sùlài eyìts'ọ̀ hwe nàke zọ̀ gots'ọ̀. Dọ̀ haat'ọ̀ għa wegħọ̀ shèts'ezhee nàts'eehdì ha neewọ̀ nì?” gùhdì.

¹⁴ (Dọ̀zhì zọ̀ ts'ùhtà nùdè sùlài-lemì eyì dèhkw'e.)

Hanìkò Zezi edecheekè ts'ọ̀ hadì, “Dọ̀ hazọ̀ geèhkw'eè agìahkè. Hazọ̀ sùlaènọ̀ èlèxè geèhkw'eè agìahkè,” gòhdì.

¹⁵ Wecheekè hazọ̀ hagògùlà, eyìt'à dọ̀ hazọ̀ dèè k'e geèhkw'e.

¹⁶ Zezi lèt'è sùlài eyìts'ọ̀ hwe nàke neyùwa, idòo yak'e ts'ọ̀ k'et'ì xè yek'eèyàhtì. Èt'è eyìts'ọ̀ hwe nechà-lea tàyùzhì gà wecheekè dọ̀ gotaàgedì ha goghàyùwa.

¹⁷ Dọ̀ hazọ̀ gìgha hòt'a ts'ọ̀ shègìazhe. Eyì t'axọ̀ wegħàhoòwoò sù wecheekè t'òhtọ̀ hoònọ̀-daats'ọ̀- nàke dagoòzọ̀ nàgùhtsì.

Christ anet'e, Peter Zezi ts'ọ̀ hadì

18 Ìhàà Zezì whatsappò gòzòò ekọ yahtì. Wecheekeè gɔgà-èhkw'e. Zezì dagoehke, “Dọ amì aht'e sègedì?” gòhdi.

19 Wecheekeè hagùhdi, “Dọ mọhdaa John-Baptist anet'e gedi, mọhdaa nakwenàozòò Elijah anet'e gedi eyits'ọ dọ mọhdaa whaà gots'ọ nakwenàozòò ìlè nàidà anet'e nègedì,” gùhdi.

20 Zezì dagoehke, “Ekò naxì, amì aht'e sèahdi?” gòhdi.

Peter Zezì ts'ò hadì, “Nòhtsì wets'ọ Christ anet'e,” yèhdi.

21 Zezì edecheekeè gots'ò hadì, “Dọ wùzì ts'ò haahdi-le!” gòhdi.

22 Eyits'ọ (edeghọ) gots'ò hadì, “Dọ-wet'àazàa-deè sù hòt'ò dàzà ha. Qhdah gùlù, yahtì-gha-k'aodè eyits'ọ Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòò gɔgha wede ha họt'e. Èlàngùhwhì ha eyits'ọ tai dzeè t'à nàidà ha họt'e,” gòhdi.

23 Hadì t'axòò Zezì dọ hazòò ts'ò hadì, “Amì sek'èè at'ì ha nıwọọ sù edeghọ nàniwo ha nùle eyits'ọ dze taat'eè edets'ọ dechiet'aa sek'èè nayatì ha họt'e.

24 Amì edinì k'èè eda ha nıwọọ sù wedihòlè ha, hanikò amì sets'ihzò edinì k'èè eda ha nıwọ-le sù edaxàweetè ha họt'e.

25 Dii nèk'e dọ t'asì hazòò edegha dèhnọ kò wedihòhì nùdè eyi hazòò wegħa wet'àazà ha nùle.

26 Amì dọ nadaà seghọ ìzhaelì xè seyatì sı ghọ ìzhaelì nùdè wexè hoìla ha. Dọ-wet'àazàa-deè edets'ọ eyits'ọ edetà wets'ọ eniyyah deè t'à yak'eet'ì gidaat'ì goxè nùtla nùdè, yeghọ ìzhaelì ha họt'e.

27 Ehwk'w'ı anaxèehsı, dọ mọhdaa jọ nàgèehzaa sù Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ gezi kwe efaàgede ha nùle," Zezi hadı.

Zezi, Moses eyits'ọ Elijah elets'ọ gogede

28 Ek'edı dzeè t'axọọ Zezi yahti ha shihka dekiitla. Peter, John eyits'ọ James edexè agòòlà.

29 Yahti ekò wını ladi wègoèht'i eyits'ọ wegoh't'ọ degoo xè sù wek'e sadi.

30-31 Hotsaa dọ nàke, Moses eyits'ọ Elijah sù eniyah k'èè gigoèht'i, Zezi ts'ọ gogede. Jerusalem ekọ dànì efaawi ha eyits'ọ yelọ ts'ọ yeghàlaeda ha sù ghọ gogede.

32 Eyi hagot'i ekò Peter eyits'ọ dọ nàke gixè at'ı sù sù nègutsọ t'à hòt'ò gete. Ts'igudè ekò Zezi wek'e sadi t'à sù wèdaat'i gıazı eyits'ọ dọ nàke wegà nàlewo.

33 Moses eyits'ọ Elijah nageedè ha nìkw'o ekò Peter Zezi ts'ọ hadı, "K'àowo, jọ ts'eèhw'e gogha hoizı di. Kọa tai gots'ıhtsı; ìè negha, ìè Moses wegha eyits'ọ ìè Elijah wegha," hadı. (Peter dàdì-adı sù yek'èezọ-le kò adı.)

34 İlaà Peter gode ekò k'oh gımọọ ajà t'à geèhyeh.

35 K'oh yi gots'ọ gots'edeè họt'e, "Dı Seza họt'e, wıihchì họt'e, weàhw'ọ," hats'edı họt'e.

36 Hagodı t'axọọ wecheekè tai Zezi ededı zọ nàwo gıazı. Ekııyèè k'e gixè hagòjàa sù gıghọ xàyaıhtı-le. Ayı gıdaà nàhòwoo sù dọ wıızı ts'ọ hagedı-le.

Dọzhia inihı wets'ọ-èlı sù k'aat'ı ajà

37 Ek'èdaedzèè k'e shihka gots'ọ hodàgıde ekò dọ lọ gıghonıde.

38 Dọ gıta ts'ò dọ ı̀lè whezeh hadı, “K'àowo, etesı̀ı̀ı̀, sezaa ghàı̀da. Seza ı̀làet'ee zọ họt'e.

39 ı̀nı̀ı̀ı̀ yek'alawo nı̀dè họtı̀sa yaèzeh anat'ı̀. ı̀nı̀ı̀ı̀ yets'ò k'àowo t'à dèè k'e ts'ò yeexà gà ts'ehı̀ lat'ı̀. Eyıts'ò wewà gots'ò goghoo xàewı̀. ı̀nı̀ı̀ı̀ yets'òò ade-le t'à ɛ̀làyèhwhı̀ ha lanı̀.

40 Necheekeè ı̀nı̀ı̀ı̀ xàdegeezhı̀ ha gıghonàdaehtı̀, hanıkò hagele ha dı̀ı̀,” yèhdi.

41 Zezi gots'ò hadı, “Naxı dọ yàahı̀ı̀ sı̀ naxıgha ehkw'ı̀-ahodı-le xè ehkw'ı̀ k'èch'a aaht'e. Dàwhaà naxıxè aht'e ha? Dàwhaà sı̀nı̀ tsı̀ahwhı̀ ha?” Hadı t'axòò dọzhı̀a wetà ts'ò hadı, “Nezaa sets'ò wı̀hchı̀,” yèhdi.

42 Dọzhı̀a Zezi ts'ò geèhchı̀ ekò ı̀nı̀ı̀ı̀ dèè k'e ts'ò nàı̀ı̀hı̀xà xè ts'ehı̀ı̀ lajà. Hanıkò Zezi ı̀nı̀ı̀ı̀ xàdeèzhı̀. Dọzhı̀a k'aat'ı̀ı̀ ayı̀ı̀là t'axòò wetà ghonayı̀ı̀htı̀.

43 Dọ hazòò Nòhtsı̀ t'ası̀ı̀ wegħa dı̀ı̀-le gıazı̀ t'à gıgha enı̀ı̀yah dı̀ı̀.

Zezi ayı̀ı̀ ghàlajı̀dàa sı̀ı̀ gıgha enı̀ı̀yah t'à gıghò gode. Hanıkò Zezi (edeghò) edecheekeèdèè ts'ò hadı,

44 “Dànaaxèehsı̀ ha sı̀ı̀ hotı̀ı̀ nezı̀ı̀ aàhk'w'o: Dọ-wet'aaàa-deè dọ t'aagı̀htè ha họt'e,” gòhdi.

45 Hanıkò wecheekeè gıgha deı̀ı̀ı̀ whezò t'à ayı̀ı̀ ghò adı̀ sı̀ı̀ gı̀medı̀-le. Eyı ghò dageehke ha gı̀wò kò t'asagedı̀-le.

Amı̀ı̀ denahk'e ɛ̀ı̀?

46 Wecheekeè ɛ̀ets'ò nàı̀agehtı̀. Amı̀ı̀ gonahk'e t'ası̀ı̀ deè ɛ̀ı̀ı̀ gedı̀ t'à ɛ̀ets'ò nàı̀agehtı̀.

47 Zezi ayı̀ı̀ ghò nàı̀gedèè sı̀ı̀ gok'èezò t'à chekoa nechà-lea edegà nàwo ayı̀ı̀là,

48 gots'ò hadı, “Amı̀ı̀ sı̀ı̀ı̀ dahxà dı̀ı̀ chekoa nechà-lea ts'ò nezı̀ı̀ anı̀wòò sı̀ı̀ sı̀ı̀ sets'ò nezı̀ı̀ anı̀wò

họt'e. Eyits'ò amì sets'ò nezù aniwòq sù amì jò sùhàa sù eyi sù ts'ò nezù aniwòq họt'e. Naxını amì dek'aʒì elı sù denahk'e elı họt'e," gòhdi.

49 John Zezi ts'ò hadı, "K'àowo, dọ ɲè nuzi t'à mihı xadeèzhì wets'aʒı. Goxè at'ı-le t'à, haat'ı ha-le, wets'edi, hanikò whıawèts'edi," yèhdi.

50 Zezi yets'ò hadı, "Wech'à weahʒo-le. Amì naxık'èch'a at'ı-le sù naxıxè at'ı họt'e," yèhdi.

Samaria got'ı Zezi gots'àtla ha gıwò-le

51 Yak'e ts'ò nıwıtè ts'ò whaà-le agodaade ekò, Zezi Jerusalem ts'ò etla ha edını nàtsoò ayıllà.

52 Wegha sınıhogıà ha t'à, wecheekeè mòhdaa edenakweè Samaria got'ı gıkòta ts'ò agòòlà.

53 Hanikò ekò gots'ò dọ Zezi Jerusalem ts'ò at'ı gık'èezò t'à, gots'àtla ha gıwhwò-le.

54 Wecheekeè James eyits'ò John dọ hagıwò ghò gıkw'o ekò Zezi ts'ò hagedı, "K'àowo, goyatı t'à yak'e gots'ò kò gık'e hodàèt'ı t'à gıdihots'ehtsı ha neewò nı?" gıhdi.

55 Hanikò Zezi gots'ò nàʒa xè, "Haahdı-le," gòhdi.

56 Eyı t'axòò kòta eyı-le ts'ò geède.

Zezi xè ats'et'ı gha t'ası hazòò wedè ats'ule

57 Tılı k'e nagıadè ekò dọ ɲè Zezi ts'ò hadı, "Edı anet'ı sù nexè ahde ha dehwhò," yèhdi.

58 Zezi yets'ò hadı, "Nògèe gıʒò gòhı eyits'ò chıa gıt'oh gòhı hanikò Dò-wet'aaʒàa-deè edı kwıhʒò ha sù gòhı-le," yèhdi.

59 Hanikò Zezi dọ eyı-le ts'ò hadı, "Sek'ètla," yèhdi. Hanikò eyı dọ hadı, "K'àowo, t'akwelòò setà wekw'òò nèehtı gà welè," yèhdi.

60 Zezi yets'ò hadı, “Dò ełııdèe lagıt'ee sıı edets'ò dọ ełııdèe gıkw'òò nègııle, hanıkò nı sıı Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ sıı t'à dọ ts'ò goıde,” yèhdı.

61 K'achı dọ ı̀è yets'ò hadı, “K'àowo, nek'èè k'ehtıo ha, hanıkò t'akweıòò sekò sèot'ı nọqde gıts'òwehtıa gà, awehde nọò,” yèhdı.

62 Zezi yets'ò hadı, “Dọ wıızıı tıı k'e naetıe xè ek'èt'à k'èet'ıı sıı Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ gha eghàlaeda ha dıı họt'e,” yèhdı.

10

Zezi edecheekeè kòta gòlaa ts'ò goèh?à

1 Eyı tı'axòò gots'ò K'àowo dọ lòhdıènọ-daats'ò-nàke gòıhchı. Dọ nàke eıexè k'edè edenakweè goèh?à. Kòta yàgòlaa hazòò ts'ò eyıts'ò edıı nàtıa ha sıı ts'ò goèh?à.

2 Zezi edecheekeè ts'ò hadı, “Dèè k'e t'asıı dehshee dııdıı lọ dıı hanıkò dọ nàyehtsı ha lọ-le. Eyıt'à t'asıı dehshee nàts'ehtsı ts'ò k'àowo weahkè, hanı-ıdè t'asıı dehshee nàgehtsıı dọò gots'ò ayele ha.

3 Hòt'a ekọ aahdè. Edexoahdı, sahzọą wezaa, dıga nı k'èza lanı dọ ta ts'ò naxeeh?à.

4 Sọòmbawò k'eah?a-le, tehmi eyıts'ò ke sı k'eahıe-le eyıts'ò tıı k'e dọ ts'ò goahde-le.

5 “Kò goyaahdè nıdè, t'akweıòò, 'Naxıxè ts'èwhı welè,' dọ hagiıhdı.

6 Dọ ts'èwhı nıwọọ goyıı wheda nıdè naxıxè ts'èwhı hòzọọ sıı wets'ò ade ha. Ekò hanı-le-ıdè naxıxè ts'èwhı hòzọọ sıı naxıts'ò anade ha.

7 Eyı kò goyıı nàahdè. T'asıı naxıghàgeedıı sıı weghọ shèahzhe xè aahdọ; dọ eghàlaedaa sıı

wets'àzeedi họt'e. Ìlèhkò zọ naàhde; kòta k'edeachtele.

8 “Kòta nìahdèe sìi dọ edekò ts'ò anaxegìlà nìdè ayì naxìghàgeedii sìi weghọ shèahzhe.

9 Ekọ gots'ọ dọ eyaeli nìdè k'aat'ìi agiahle eyits'ọ dui haghahdi, 'Nòhtsi Wenàowoò k'èè nèhòkw'1 ha ts'ò whaà-le agòjà,' giahdi.

10 Hanikò kòta nìahdee sìi naxìgùwọ-le nìdè gits'ọ tui k'e nàahza gà gits'ọ dui haahdi,

11 'Naxikòta gots'ọ ehtl'è gokèt'l'a dexiìht'ee sìi naxinadaà wedets'eechi họt'e, eyi wet'à edeghọ jìzhaahli ha. Ehw'1 anaxèehsi: Nòhtsi Wenàowoò k'èè nèhòkw'1 ha ts'ò whaà-le agòjà họt'e.'

12 Ehw'1 anaxèehsi, eyi dzeè k'e nìdè eyi kòta gots'ọ dọ dagiiza ha. Kòta Sodom dọ nàidè ilèe sìi nahk'e dagiiza ha.

13 “Kòta Korazin, naxìgha hoila nechà ha! Kòta Bethsaida, naxìgha hoila nechà ha! Naxikòta eniiyah eghàlaedaa sìi Tyre got'ìi eyits'ọ Sidon got'ìi gixè haghòjà nìdè whaà edek'eguli ha ilè, dọhshòọ goht'òò t'à-aget'1 xè lèbè ta geèhk'w'e ha ilè.

14 Dọ hazòò gisiniyaeti nìdè Tyre got'ìi eyits'ọ Sidon got'ìi naxik'azi gigha hoila ha họt'e.

15 Ekò naxi Capernaum got'ìi, idòo yak'e ts'ò danaxiitè ha ni? Ìle, izhù wehìkò ts'ò anaxedle ha.

16 “Ami naxeèhk'woò sìi seèhk'ọ họt'e; ami naxidè nìwọọ sìi sedè asehzi họt'e, eyits'ọ ami sedè nìwọ nìdè t'aa sùhzaa sìi wedè ayehzi họt'e,” Zezi hadi.

17 Wecheekeè lòhdièno-daats'ò-nàke nògùide ekò ginà t'à dui hagedi, “Gots'ò K'àowo, nuzi t'à gots'ede nìdè mihì kò gok'èagut'e,” giìhdi.

18 Zezi gots'ò hadi, “Yak'e gots'ò wehɔɔ, kò-naitɔɔ lanì hodàdeewò weehɔɔ.

19 Goo eyits'ò nàediɔɔ-k'àle lanì gik'e k'eahdè ha naxighàhòehzò họt'e. Eyits'ò wehɔɔ t'asì hazòò t'à nàtsoo sù wenahk'e nàahtso ha eyits'ò t'asì wɔɔzì t'à t'asaahde ha nùle.

20 Hanikò inìhɔɔ naxik'èagɔɔt'e t'à eyi ghò naxinà welè-le. Hanikò naxizì yak'e dek'eèhtɔɔ è t'à eyi ghò naxinà welè,” Zezi gòhdi.

21 Ekìyèè k'e Zezi Yedàyeh Nezi sù winà ayìlìlà t'à hadi, “Setà, neghàsòehdi, yak'e eyits'ò dɔ nèk'e ts'ò K'àowo anet'e. Dò gogɔɔzòò xè hoghàgèèòò sù eyi hazòò gich'à dezi whezò anelà, hanikò chekoa nechà-lea sù gik'èezòò anelà. Hèzè, Setà, hanì negha sìghà t'à anelà.

22 “Setà t'asì hazòò set'aà whelaà ayìlìlà. Dò wɔɔzì Nòhtsɔ Weza k'èezò nùle; Gotà zò yek'èezò. Dò wɔɔzì Nòhtsɔ-Gotà k'èezò nùle; Weza zò yek'èezò họt'e. Eyits'ò Weza dò gòihchì sù Nòhtsɔ-Gotà k'ègèezòò agohɔɔ,” Zezi hadi.

23 Eyì t'axòò Zezi whatsoò edecheekè ts'ò hadi, “Naxidaà t'à weghàahda ts'ihzò naxixè sìghà họt'e.

24 Ehkw'ì anaxèehsɔ, inèè nakwenàòzòò lò eyits'ò k'àowocho lò ayì weahzì sù gighàeda ha gɔɔwò jìè hanikò gɔzì-le. Eyits'ò dɔ ayì aàhkw'òò sù geèhkw'ò ha gɔɔwò jìè, hanikò eyi gùhkw'ò-le,” Zezi gòhdi.

Xàhtò nezi wegodi

25 Ijàà, Nòhtsɔ-yatù-k'èezòò-deè Zezi èhdzà ha nɔwò t'à dayeehke, hadi, “K'àowo, welò while ts'ò ts'eeda ha ts'ɔwò nɔdè ayì dàts'ele ha?” yèhdi.

26 Zezi yets'ò hadi, “Moses wenàowò k'e ayi dek'eèhtl'è?” yèhdi.

27 Eyi dọ hadi, “Naxidzeè hazò t'à, naxidàazhì sɪ t'à, naxinì eyits'ò naxit'i sɪ t'à Nòhtsɪ weghɔniatɔ ha hɔt'e,' eyits'ò 'edeghɔniatɔ k'èè naxèot'ɪ gɪghɔniatɔ ha hɔt'e,'” yèhdi.

28 Zezi yets'ò hadi, “Ehkw'ɪ aɪdi. Eyi hanelà nɪdè ɪda ha,” yèhdi.

29 Eyi dọ ezhine k'èè dazeehke ha nɪwɔ-le t'à Zezi ts'ò hadi, “Àmì sèot'ɪ agɪt'e awɪdi?” yèhdi dayeehke.

30 Eyi t'à Zezi godi t'à yexè godo, hadi, “Dọ ɪlè kòta Jerusalem gots'ò kòta Jericho ts'ò èhtla ekò dɔɪɪ dagiachi. Wegoht'ò gɪghɔ negɪwa, wekwòɔyaà-gɪlà, weweè ha àidaà agɪlà gà gɪts'ò naèhde.

31 Eyi tɪl k'e yahtɪ naetle nò. Eyi dọ whetɪ yaɪ ekò yexa naèhtla.

32 Eyi ts'ò dọ Nòhtsɪkò-gocho eghàlaedaa eyi nìitla. Ededɪ sɪ yaɪ kò yexa naèhtla.

33 Eyi tɪ'axò Samaria gots'ò xàhtɔ eyi tɪl k'e naetle nò. Dọ tɪl k'e whetɪ ghò nìitla yeghàɪdà ekò dọ eteèɪ.

34 Yets'ò èhtla gà yekà sɪhɪ. Gokaàtleè eyits'ò ɲietɪ yekà k'e ayɪlà, ehtl'ɪ t'à wekà xèehchì ayɪlà. Eyi tɪ'axò edetɪtsoa k'e nèyɪhtɪ, nats'eetee-kò ts'ò yeèhchì gà yek'èdì.

35 Ek'èdaedzè nats'eetee-kò-k'èdì-dò ts'àzèèhdi, hadi, ‘Wek'èèdì, ɲò nòehtla nɪdè dɪ sòmba weɔò senɪhtl'è ajà nɪdè nets'àzèèhdi ha,’ yèhdi,” Zezi hadi yexè godo.

36 Zezi dọ daehke, “Eyi dọ tai gɪghɔ nɪdee sɪ, amì eyi dọ ts'ò edèot'ɪ ts'àdɪ elɪ lanì?” yèhdi.

37 Eyɪ dɔ hadɪ, “T'aa eteyeèzɪ sɪ,” yèhɪ.

Eyɪt'à Zezì hayèhɪ, “Wexèht'eè dɔ etenèèzɪ,” yèhɪ.

Zezì Martha eyɪts'ɔ Mary gots'àèhtla

38 Zezì eyɪts'ɔ wecheekeè k'egedè ekò kòta ɲè ts'ò geède. Ekɔ ts'èko ɲè Martha wiyeh Zezì yekò nàdè ha winà.

39 Wedè Mary wiyeh ededɪ t'aa Zezì gà wheda, ayɪ dàdɪ sɪ yeèkw'ɔ.

40 Hanikò Martha bò xàeht'è t'à wegħa la ɔ. Zezì gà niitla, hayèhɪ, “Sets'ò K'àowo, sedè sɪ zɔ eghàlaehdaà asɪlà, negħa ehkw'ɪ at'ɪ nì? Sets'àdɪ ha wɪdɪ!” yèhɪ.

41 Zezì yets'ò hadɪ, “Martha, Martha, t'asɪ ɔ ghɔ nàɲɲewo t'à negħa gots'eèdɪ,

42 hanikò t'asɪ ɲè zɔ negħa wet'àazà. Eyɪ t'asɪ denahk'e nezɪ sɪ Mary edegħa yìhchì hɔt'e. Eyɪ wegħɔ ichɪ ha nùle,” Zezì yèhɪ.

11

Dàni yats'ehti

1 ɲàà Zezì yaɲhtɪ tɪ'axɔò wecheekeè ɲè yets'ò hadɪ, “K'àowo, dàni yats'ehti ha hogħàgoɲhtɔ, John-Baptist edecheekeè hogħàgoèhtɔ lanì,” yèhɪ.

2 Zezì gots'ɔ hadɪ, “Yaahɪ nɪdè dɪ haahɪ: 'Gotà, nɪzì degaɪ ts'edɪ hɔt'e. Nɪ k'àɲwo k'èè hòzɔ welè.

3 Dzɛ taat'eè wet'à ts'eedaa goghàɲdɪ.

4 Dɔ gok'èch'a nàhogèhdè sɪ gɪhoɲɪ gɪghɔ nahots'eele t'à, gohoɲɪ goghɔ nahoɲle.

Hoɲɪ goèhdzà ch'à gok'ènedì,” gòhɪ.

⁵ Zezi gots'ò hadi, “Dò ɲè weàgɪɑ gòhɪ ts'ɪndi. Totani weàgɪɑ yets'àèhtɪɑ, hayèhdi, ‘Àgɪɑ, lèt'è tai seghonìle.

⁶ Seàgɪɑ nɪwà gots'ò seghonìtɪɑ, hanikò t'asì wɪzì wèghàehdi ha sets'ò-le, yèhdi.

⁷ “Dò edekò goyì whedaa sù yets'ò hadi, ‘Naitɪ. Hòt'a enìza eyits'ò seza sexè geète. T'asì neghàehchi ha nets'ò neèhtɪɑ ha dii, yèhdi.

⁸ Ehw'ɪ anaxèehsɪ, yeàgɪɑ elì kò, lèt'è yèghàzeedi ha yets'ò nùtɪɑ ha nùle, hanikò weàgɪɑ k'èdaa yeekè ts'ihzò, t'aa nɪwò ts'ò yèghàzeedi ha hɔt'e.

⁹ “Eyit'à dɪ hanaxèehsɪ: Aahkè nɪdè naxɪghòt'à ha; wekak'eaht'ì nɪdè wegòahzà ha; enìtò ts'aah'tɪ nɪdè naxits'ò enixàetì ha.

¹⁰ T'aa eekè sù t'asì wèghòt'à ha; amì t'asì hak'eet'ì sù yegòhzà ha; eyits'ò amì enìtò ts'aht'ɪ sù wets'ò enixàetì ha.

¹¹ “Naxɪ gotà yàahɪ sù naxɪzaa hɪwe naxɪgeekè nɪdè asì gòò gɪghàahzà ha?

¹² Hanì-le-ɪdè eyè naxɪgeekè nɪdè asì nàèdɪhɪ-k'àle lanu gɪghàahzà ha?

¹³ Naxɪ hoɪhɪ-hoahsɪ-dò aah't'e kò, naxɪzaa t'asì nezɪ gɪghàahɪ k'èhoahsò. Naxità yak'e whedaa sù naxɪnahk'e t'asì nezɪ naxɪghàzà ha hɔt'e. Dò Yedàyeh Nezɪ geekè nɪdè gots'ò ayele ha hɔt'e!” Zezi gòhdi.

Zezi eyits'ò ɲìhɪ gha k'àowo

¹⁴ Zezi dò ɲè ɲìhɪ t'à gode-le gots'ò ɲìhɪ xàdeèzhì t'axòò dò gode anajà. Eyit'à dò hazòò gɪgha enìyah dii.

¹⁵ Hanikò dò mòhdaa hagedi, “ɲìhɪ gha k'àowo dahxà ɲìhɪ xàdeezhì at'ɪ,” gedi.

16 Dọ mọhdaa Zezi geèhdzà ha gıwọ t'á, “Yak'e gots'ọ gogha enıyah hoıhtsı,” gıhdi.

17 Hanikò dànı nàngedèe sù Zezi gok'èezọ t'á hagòhdi, “K'àowocho wenèk'e dọ elets'ò xàngııza nıdè k'àowo wenèè weghọ wedıhołè ha. Eyıts'ọ ıhèhkò goyı dọ ełek'èch'a geeda nıdè dọ gıxè hoıla agode ha.

18 Wehıı edek'èch'a at'ı nıdè k'àhowo-le ade ha. ‘İnııı gha k'àowo yets'adı t'á ınııı xàdeehshı, sèahdi ts'ıh? aehsı.

19 Ekò ınııı gha k'àowo sets'adı t'á ınııı xàdeehshı nıdè naxıcheekè amı dahxà ınııı xàdegeezhi? Eyıt'á naxıcheekè naxısınıyagehtı ha họt'e.

20 Hanikò Nòhtsı wedahxà ınııı xàdeehshı nıdè Nòhtsı Wenàowoò naxıts'ò ajà họt'e.

21 “Dọ nàtsoo behcho t'á edekò goxoehdi nıdè, wets'ọ t'ası ets'eezı ha nıle.

22 Hanikò behcho wet'òò t'asawedle ha-le nıwọọ sù dọ yenahk'e nàtso yedaèt'è t'á behcho yeghọnıchı nıdè t'ası hazọò wets'ọ sù yeghọnıle ha.

23 “Dọ sexè at'ı-le sù sek'èch'a at'ı họt'e eyıts'ọ amı sexè dọ nàgehtsı-le sù sek'èch'a aget'ı họt'e.

24 “İnııı dọ yı gots'ọ xàèhtıa nıdè ekıı-ka nèk'e hazọò wek'eèhoowo. Edıı nahoezi ha sù hak'eet'ı, hanikò yegòhza-le. Eyıt'á hadı, ‘Edıı gots'ọ xàèhtıaa sù ekọ anahde ha, hadı.

25 Dọ yı nọqtıa nıdè, t'ası hazọò nezıı-ela nọò nıwọ ha.

26 Eyıt'á k'achı xàèhtıa. İnııı lòhdi yenahk'e sù gııı sù edexè goyagoèwa gá dọ yı nàgedè. Eyı dọ t'akwe nahk'e de?òò wexè gots'eèdı agòjà,” Zezi gòhdi.

27 Zezi hadi ekò ts'èko ɔ̀lè dɔ̀ni whezeh hadi, “Ts'èko nènìhtɔ̀ eyits'ɔ̀ t'òò t'à neèhsɔ̀ɔ̀ sù wexè sìghà hɔ̀t'e,” hadi.

28 Hanikò Zezi yets'ò hadi, “Dii hats'edu denahk'e nezɔ̀ hɔ̀t'e: Nòhtsɔ̀ weyatù egìkw'oo xè gɔ̀k'èè edaa sù gɔ̀xè sìghà hɔ̀t'e,” yèhdi.

Dɔ̀ enìyah deè geekè

29 Dɔ̀ ɔ̀ Zezi gà elèwhede ekò gots'ò hadi, “Dii dɔ̀ hoɔ̀-àòowoò k'èè geedaa sù enìyah deè geɔ̀ ha gɔ̀wɔ̀ hanikò hanu wɔ̀zɔ̀ geɔ̀ ha-le. Nòhtsɔ̀ dànì nakwenàòɔ̀ɔ̀ Jonah xè enìyah eghàlɔ̀dàa sù eyi zɔ̀ geɔ̀ ha.

30 Nakwenàòɔ̀ɔ̀ Jonah Nìneveh got'ɔ̀ gogha enìyah lanì ɔ̀lè. Eyì xèht'eè Dɔ̀-wet'àazàa-deè, dii dɔ̀ geedaa sù gogha enìyah lanì hɔ̀t'e.

31 Dɔ̀ hazɔ̀ gɔ̀sɔ̀niyaeti nɔ̀dè, saɔ̀ nèk'e gots'ɔ̀ ts'èko-k'àowo dii dɔ̀ gota nàwo ha, ‘Dii dɔ̀ ekɔ̀-le eghàlagɔ̀dà,’ gòhdi ha. Eyì ts'èko-k'àowo wenèk'e ts'ò nɔ̀wà kò, k'àowocho Solomon wenàowoò gɔ̀ɔ̀zɔ̀ yeèhk'w'ɔ̀ ha nɔ̀wɔ̀ t'à yets'àèhtɔ̀ ɔ̀lè. Hanikò dii Solomon nahk'e elɔ̀ sù jɔ̀ wheda hɔ̀t'e.

32 Dɔ̀ hazɔ̀ gɔ̀sɔ̀niyaeti nɔ̀dè, Nìneveh got'ɔ̀ dii dɔ̀ xè nàgeèhza ha, ‘Dii dɔ̀ ekɔ̀-le eghàlagɔ̀dà,’ gedɔ̀ ha. Nakwenàòɔ̀ɔ̀ Jonah Nìneveh got'ɔ̀ gots'ò gɔ̀ɔ̀de ekò edek'egɔ̀lɔ̀ xè gɔ̀nì ɔ̀dɔ̀lɔ̀ ajà ɔ̀lè. Hanikò dii Jonah nahk'e elɔ̀ sù jɔ̀ wheda hɔ̀t'e,” Zezi gòhdi.

Godaà sù gozhì gha ek'aèk'ɔ̀ lanì hɔ̀t'e

33 Zezi dɔ̀ ts'ò hadi, “Dɔ̀ wɔ̀zɔ̀ tɔ̀èk'òɔ̀ yìhtɔ̀ gà deɔ̀lɔ̀ nèyeechi nùle, hanì-le-ɔ̀dè tɔ̀ tɔ̀'a nèyeechi nùle, hanikò ɔ̀dòò dawheɔ̀ɔ̀ ayehɔ̀. Hanì-ɔ̀dè dɔ̀ goyagedè sù wet'à gɔ̀gha dzèh ha.

34 Naxıdaà sù naxızhì gha ek'aèk'ò lanì họt'e. Naxıdaà nezı nıdè naxızhì hazòò gha dzèh lagòht'e ha. Ekò naxıdaà nezı-le nıdè naxızhì hazòò gha togoòt'òo agòht'e ha.

35 Eyıt'à naxıyì dzèh whezòò sù wet'à togoòt'òo welè sòò.

36 Eyıt'à naxızhì họt'ıì gha dzèh agòht'e eyıts'ò naxıgha togoòt'òo while nıdè t'aats'òò naxıgha dzèh agòht'e ha, ek'aèk'ò naxık'e nıdı lanì ha,” gòhdi.

Zezi k'aodèe goghonati?o

37 Zezi dọ ts'ò gode ghò nòot'e ekò Pharisee jìè Zezi yexè shètı ha yekayahtı. Eyıt'à Zezi yekò goyaèhtı, yexè shètı ha ladà gà dètsòhtı.

38 Zezi shètı kwe edilà k'enahtso-le. Pharisee nàyèhzhı t'à wegga enıyah lanì.

39 Eyıt'à Zezi hayèhdi, “Naxı Pharisee yàahı sù libò eyıts'ò kw'à weka zò k'enahtse, hanıkò naxıdzeè yì aahdı-le xè dọ wejı laaht'e.

40 Goahsò-le diì! Amı gozhì weka yèhtsı sù goyì sı yèhtsı họt'e.

41 Ayı naxıkw'à yì whezòò sù dọ-teèt'ı ghàahzà. Hanı-ıdè degHàà edek'enahtso lanì ha.

42 “Naxı Pharisee yàahı sù, naxıgha hoıla nechà ha! It'ò hazòò xàzaa nàahstı sù wets'ò hoòò jìè Nòhtsı ghàahzà. Hanıkò ehkw'ı elesınyats'ehtı eyıts'ò Nòhtsı ghònets'eètòò eyı hanı ts'òniahzà-le. Eyı weghàlaahda ha jìè eyıts'ò t'ası nezı eyı-le weghàlaahdaa sù, wedè aahle ha-le.

43 “Naxı Pharisee yàahı sù, naxıgha hoıla ha! Elègehdeè-kò goyì dọ wet'àazàa gıgha daèhchı whe-laa sù k'e dahkw'e ghaahwhı. Eyıts'ò kòta k'eahdè

nɪdè dọ naxɪts'ò nezɪ̀ agedɪ ha dahwhọ, eyit'à naxɪgha hoɪla ha.

44 “Naxɪ Pharisee yàahɪ̀ sɪ̀, naxɪgha hoɪla nechà ha! Dọkw'ọ̀ wemọ̀hts'ọ̀ wek'e whetọ̀-le laaht'e. Dọ gɪk'e k'edè kò gɪk'èezọ̀-le. Dọkw'ọ̀ whetọ̀ gɪk'èezọ̀ nɪdè gɪk'e k'edè ha-le ɪ̀lè,” Zezì hadì.

45 Nọhtsɪ̀-yatù-k'èdì-dọ̀ ɪ̀lè Zezì ts'ò hadì, “K'àowo, Pharisee gɪɪ̀ sɪ̀ hanì gɪghọ̀ goɪde nɪdè goxɪ̀ sɪ̀ gok'adaɪwo aɪdì họt'e,” yèhdi.

46 Zezì yets'ò hadì, “Naxɪ Nọhtsɪ̀-yatù-k'èahdì-dọ̀ yàahɪ̀ sɪ̀ naxɪgha hoɪla ha! T'asì nedàa dọ̀ k'e niahlè, gɪgha nedà t'à ɪ̀kaa nagɪage whìle. Hanìkò naxɪ sɪ̀ naxɪlakw'ọ̀ ɪ̀hàet'ea t'à gɪts'aahti nùile.

47 “Naxɪgha hoɪla nechà ha! Naxɪ, nakwenàozọ̀ gɪgha kwe yì dọkw'ọ̀ whelaa k'è gòahɪsɪ̀, hanìkò naxɪcho nakwenàozọ̀ ɛ̀làngogɪ̀hdè họt'e.

48 Eyit'à naxɪcho dàgɪat'ɪ̀ sɪ̀ naxɪgha ehkw'ɪ̀ agɪat'ɪ̀ dàahdi lanì họt'e. Ededɪ̀ sɪ̀ nakwenàozọ̀ ɛ̀làngogɪ̀hdè, ekò naxɪ sɪ̀ gɪkw'ọ̀ whelaa k'è gòahɪsɪ̀.

49 Nọhtsɪ̀ t'asì hazọ̀ k'èezọ̀ t'à t'akwe whaà dɪ̀ hadì xàyahɪ̀ ɪ̀lè, ‘Nakwenàozọ̀ eyɪts'ọ̀ dọ̀ segħa gogedee sɪ̀ gɪts'ò ahɪ̀ ha. Mòhdaa ɛ̀làngogɪ̀hde ha eyɪts'ọ̀ mòhdaa dagogɪ̀hza ha.’

50 Eyit'à dɪ̀ nèè hòèlɪ̀ gots'ọ̀ nakwenàozọ̀ hazọ̀ ɛ̀làngogɪ̀hdè sɪ̀ dɪ̀ dọ̀ gɪk'e nìdahòet'à ha họt'e.

51 Abè ɛ̀làngogɪ̀hde gots'ọ̀, nakwenàozọ̀ Zechariah ɛ̀làngogɪ̀hde hɪ̀wa gots'ò, gɪk'e nìdahòet'à ha. (Zechariah Nọhtsɪ̀kò-gocho eyɪts'ọ̀ kwe-ladà wek'e Nọhtsɪ̀ ts'ò t'asì k'èek'ọ̀ sɪ̀ wege ɛ̀làngogɪ̀hwho ɪ̀lè.) Hẹ̀zẹ̀, ehkw'ɪ̀ anaxèehsɪ̀, nakwenàozọ̀ hazọ̀ ɛ̀làngogɪ̀hdè sɪ̀ dɪ̀ dọ̀ gɪk'e nìdahòet'à ha.

52 “Naxı Nòhtsı-yatı-k'èahdì-dòò yàahlı sù naxıgha hòila ha! Wet'à gots'ızzò sù dọ ghọ ààhchı. Naxı wet'à goahsòò aahjà-le eyıts'ọ dọ gıt'à gogızzòò agede ha gıahwhọ-le,” Zezì gòhdı.

53 Zezì gots'ọò naèhtla ekò Pharısee gıllı eyıts'ọ Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dòò sù Zezì k'èch'a xàyagıhtı.

54 Edahxọ ekọ-le xàyahtı ha gıwọ t'à t'aats'ọò t'ası gha Zezì dageehke.

12

Nòhtsı denahk'e wek'èaht'e

1 Ekııyeè k'e dọ lọ-lemì laàtlọọ elèwhede t'à dọ elèk'e aget'ı. Zezì edecheekeè ts'ò t'akwe xàyahtı, hagòhdı, “Pharısee gıllı sù gıxèahzı ch'à kexoahdı. Degai edegeetsı kò gık'èè eda-le.

2 T'ası hazòò wègaat'ı-le sù wègaat'ı adle ha, eyıts'ọ t'ası dezi whelaa sù wek'èhoedzòò adle ha.

3 Eyıts'ọ togoòt'òo ayı dàahdı sù dzèh nıdè weghọ ts'ıkw'o ha eyıts'ọ enıtọ wezi dọ dziıkw'ọ yı ayı dàahdı sù dahmò ka gots'ọ dọ hazòò ts'ò hòt'ò hahodı ha.

4 “Seàgıa, dı hanaxèehsı ha, dọ naxızhı elààgıhwhı sù gıts'àahjı-le, eyı t'axòò nıdè t'asanaxegele ha dı họt'e.

5 Hanıkò amı wets'àahjı ha sù naxıdaehsı ha: dọ elààgòhdè t'axòò wehkò goyagoehdè ha wegħa dı-le sù eyı wets'àahjı ha họt'e.

6 Chıa sılà sù nàke satsọa zọ elı họt'e, hanıkò ıàet'ee wızi Nòhtsı yenadi-le nıle.

7 Hẹzẹ, naxıkwıghà hazòò kò Nòhtsı yıhtà họt'e. Dahjı-le, chıa lọ nahk'e aahı họt'e.

8 “Ehkw'ı anaxèehsı, amı dọ nadaà sek'èezọ hadı sı Dọ-wet'aaàa-deè, Nòhtsı weyak'et'ı gınadaà yek'èezọ hadı ha.

9 Hanikò amı dọ nadaà sek'èezọ-le hadı sı Nòhtsı weyak'et'ı gınadaà wek'èhoedzọ ha-le.

10 Eyıts'ọ amı Dọ-wet'aaàa-deè k'èch'a godee sı weghọ nahoezhe ha, hanikò amı Yedàyeh Nezu k'èch'a godee sı weghọ nahoezhe ha-le.

11 “Eyıts'ọ elègehdeè-kò goyı dọ nadaà, k'aodè eyıts'ọ dọ-sınıyaehtı-dọ gınadaà nàahza naxegıla nıde, dànı edek'edaahdı ha eyıts'ọ ayı dàahdı ha sı weghọ nàıahdeè-le.

12 Ekıyeè k'e nıde ayı dàahdı ha sı Yedàyeh Nezu hoghànaxeehtọ ha,” Zezı gòhdi.

Dọ ahxee gọzọ-le wegodu

13 Dọ ıle dọnı nàwo Zezı ts'ọ hadı, “K'àowo, setà ełıwo ıle; wets'ọ t'ası whelaa sı sıde sexè łats'ıyıwa wıdı,” yèhdi.

14 Eyıt'à Zezı yets'ọ hadı, “Amı naxıgha dọ-sınıyaehtı-dọ sèhtsı?” yèhdi.

15 Zezı dọ hazọ ts'ọ hadı, “Edexoahdı, ets'edi-le hazọ xààa ch'à edexoahdı! Dọ t'ası ıọ wets'ọ t'à zọ eda nıle,” gòhdi.

16 Eyı t'ıaxọ dı godı t'à goxè godo: “ıàà dọ ahxee wedèè k'e t'ası ıọ dèshọ.

17 Dọ edets'ọ hadı, ‘Ayı dàhla lì? Edı t'ası whıhla ha gòzọ-le,’ hadı.

18 “Eyıt'à hadı, ‘Dı hahle ha: sets'ọ xehkò gòlaa sı hazọ nagoehwha ha, eyı gà xehkò denahk'e gọchàa gohtsı ha. Sets'ọ t'ası hazọ dèshọ sı ekọ goyı whıhla ha.

19 Eyɪ tʰaxɔ̀-ɪdè dɪ haehsɪ ha, “ɪdaà lɔ xo gha tʰasɪ lɔ whɪhɪa. Eyɪtʰà kʰèhoèhza ha, shèhtɪ, ehdɔ̀, eyɪtsʰɔ̀ sìgoètʰɪ zɔ kʰalahwho ha,” ’ edetsʰò hani nàniwo.

20 “Hanikò Nòhtsɪ yetsʰò hadɪ, ‘Gonezɔ-le dɪ! Dɪ toò nedàazhɪ neghɔ̀ ìchɪ ha. Tʰasɪ lɔ edegha tsʰatà whehɪaa sɪ hotʰèè amɪ wegghaelɪ ade ha?’ yèhdɪ.

21 “Dɔ tʰasɪ lɔ wetsʰɔ̀ nɔ̀ kò Nòhtsɪ tsʰò dɔ ahxee elɪ-le nɪdè wexè hagòhtʰe ha,” Zezì gòhdɪ.

Tʰasɪ ghɔ̀ nàniاهدè-le

22 Eyɪtsʰɔ̀ Zezì edecheekeè tsʰò hadɪ, “Eyɪtʰà ayɪ tʰà aahda ha, ayɪ ghɔ̀ shèahzhe ha, eyɪtsʰɔ̀ ayɪ gohtʰò tʰà-aahɪ ha sɪ ghɔ̀ nàniاهدè-le.

23 Tsʰeedaa sɪ bò nahkʰe wetʰaaà hɔ̀tʰe, eyɪtsʰɔ̀ gozhɪ gohtʰɔ̀ nahkʰe wetʰaaà hɔ̀tʰe.

24 Tatsògaà hoòlà gɪdaaniاهدè: dèè kʰe tʰasɪ geehshe-le, eyɪtsʰɔ̀ xehkò tʰasɪ gehɪa-le, hanikò Nòhtsɪ gowàedi. Tatsògaà nahkʰe aahɪ hɔ̀tʰe!

25 Ayɪha tʰasɪ ghɔ̀ nàniاهدè? Dɔ wɪzì nàniwo tʰà lè sadzèè dezòò edaà adele ha niile.

26 Eyɪ hahtsòa haahɪ ha dɪ nɪdè ayɪha tʰasɪ ghɔ̀ nàniاهدè?

27 “Dèè kʰe ɪtʰòchàa dehshee sɪ wedaniاهدè. Eghàaada-le kò wèdaatʰɪ hɔ̀tʰe. Ehkwʰɪ anaxèehsɪ, kʰàowocho Solomon wèdaatʰɪ nàhtʰɪ tsʰɪwɔ̀ kò eyɪ ɪtʰòchàa yenahkʰe wèdaatʰɪ hɔ̀tʰe.

28 Hanɪ Nòhtsɪ tʰoh wèdaatʰɪ whehtsɪ sɪ dɪ dzè kʰe dehshe hanikò satsɔ̀ kwɪgeehdè hɔ̀tʰe. Eyɪ wenahkʰe nezɪ naxɪkʰèdɪ xè gohtʰɔ̀ nezɪ naxɪghàle ha hɔ̀tʰe. Hanikò naxɪnɪ nàtso-le dɪ.

29 Ayɪ ghɔ̀ shèahzhe ha, ayɪ aahsʰè ha, eyɪ hanɪ ghɔ̀ nàniاهدè-le.

³⁰ Dii nèk'e dọ hazòò Nòhtsɪ k'èezò-le sù eyi hanu zọ k'alagedè. Nòhtsɪ naxità eyi hazòò wet'à aahda yek'èezò họt'e.

³¹ Ekò naxɪ sù, Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzòò wehak'eaht'ì, eyi haahlà nìdè t'asì hazòò wet'à ts'eedaa eyi sɪ naxìghàyele ha họt'e.

³² “Secheekeè, ɪ-ɪ-lea aah't'e kò dahjɪ-le. Nòhtsɪ naxità, Nòhtsɪ Wenàowoò k'èè hòzòò naxìghàzà ha wegħa nezì họt'e.

³³ T'asì hazòò naxìts'ò sù naxìghò nàèdì gà eyi sòmba dọ-teèt'ì ghàahle. Sòmbawò nàzà-le sù edegħa aahtsɪ. Yak'e t'asì nezì wheahla nìdè wek'ehowɪ ha-le, eezì-dòò geezì ha-le, eyìts'ò yìida yedè ha-le.

³⁴ Edì t'asì dezòò naxìgha nezì wheahlaa sù ekò ts'ò naxìdzeè whezò ha,” Zezì gòhdì.

T'aats'òò kexoahdì welè

³⁵ Zezì edecheekeè ts'ò hadì, “Naxìts'ò K'àowo għa ts'atà dahkw'e xè naxìk'aak'ò t'aats'òò dèk'ò aahwhò.

³⁶ K'àowo nàsìdeè gots'ò nòòtla gots'ò wecheekeè gɪdanaèhɪ laah't'e. K'àowo nòòtla xè enìtò ts'aht'ì nìdè ekòet'ì gɪts'ò enìxàechi ha. Eyì wecheekeè lanì weda ts'atà dahkw'e.

³⁷ Eyì wecheekeè edets'ò k'àowo daà ts'atà geèkw'e t'à gɪgha sìghà ha họt'e. Ehkw'ì anaxèehsɪ, k'àowo ededì sìnìtla gà edecheekeè ladà k'e shègezheè agole ha, eyìts'ò goghàhodì ha.

³⁸ K'àowo to whaà nìtla kò wecheekeè gɪda ts'atà gogèhòò nìdè gɪgha sìghà hòzòò ha họt'e.

³⁹ Eyit'à dii weda ànìahdè: Edahxò dọ wekò enìxàgùzhì ts'ìdì. Dọ wekò gòzòò sù ayì sadzeè

k'e eez̄i-dòò yekò enìxàezhì ha yek'èezò n̄dè wekò enìxàgeezhì ch'à kexoehdì ha ìlè.

40 Naxì sì, Dò-wet'àazàa-deè ayì sadzeè k'e wex-aahì-le s̄i k'e n̄it̄la ha ne t'à, wegħa ts'atà dahkw'e," Zezì gòhdì.

41 Peter Zezì ts'ò hadì, "K'àowo, eyì godì wet'à goxì zò hogħàgoìhtò n̄i, hanì-le-ìdè dò hazòò għa n̄it'e?" yèhdì.

42 Zezì yets'ò hadì, "Dò nez̄i aahì xè goah-sòò k'ehoahza. Eyì hanì dò s̄i wets'ò k'àowo edecheekeè hazòò ts'ò k'àowoò ayele ha. Wegħò shèts'ezhee ḡiwoò n̄dè goghàzeedi ha.

43 Wets'ò k'àowo nòòt̄la n̄dè wecheekeè hanì yegħa eghàlaeda yaṛì n̄dè, eyì dò wexè sìghà ha h̄ot'e.

44 Ehkw'ì anaxèhs̄i, eyì k'àowo s̄i t'as̄i hazòò wets'ò s̄i yets'ò k'àowoò ayele ha.

45 Ekò edahxò eyì dò edets'ò d̄i hadì, 'Sets'ò k'àowo whaà n̄dè jò nòòt̄la ha ne,' hadì t'à k'àowo wecheekeè dagòòhza eyits'ò shèt̄i xè yedò zò k'alawo.

46 Wets'ò k'àowo dàht'e nòòt̄la ha yexaeli-le dzeè k'e h̄otsaa n̄it̄la ha. K'àowo hòt̄l'ò n̄ayeehkwa ha eyits'ò dò ḡigha ehkw'ì-ahodì-le s̄i goxè whedaà ayele ha.

47 "Eyì dò, wets'ò k'àowo dàn̄iwoò yek'èezò kò yinì k'èè eghàlaeda-le xè yegħa ts'atà wheda-le n̄dè hòt̄l'ò n̄aweekwa ha h̄ot'e.

48 Ekò dò k'àowo dàn̄iwoò yek'èezò-le t'à ekò-le eghàlaidà n̄dè hòt̄l'ò-lea zò n̄aweekwa ha. Gots'ò K'àowo t'as̄i l̄ò goghàl̄a n̄dè wegħa t'as̄i l̄ò hots'eht̄s̄i goìhwhò ha. Gots'ò K'àowo deṛòò

t'asì lɔ gotl'aà whela agòòlà nɔdè deɔòò wegħa eghàlats'eeda goɔhwhɔ ha hɔt'e," Zezì gòhdi.

Dɔ ełek'èch'a geeda ha

⁴⁹ Zezì edecheekeè ts'ò hadı, "Dı nèk'e kò dèk'òò agohle għa jò ts'ò ahjà. Hòt'a kò dıtla nɔdè dehwhò!

⁵⁰ Hanìkò hoıla setehoewı ha hɔt'e. Eyı wete-hoewı gots'ò sù segha dıì.

⁵¹ Dı nèk'e ts'èwhı agohle għa jò ts'ò ahjà dah-whò nı? İle ne, dɔ ełek'èch'a geeda għa jò ts'ò ahjà hɔt'e.

⁵² Jò gots'ò ıdaà ełèot'ı gııı sù, ełek'èch'a geeda ha. İhèhkò goyı dɔ sılaı nàdè nɔdè dɔ taı, dɔ nàke k'èch'a geeda ha. Hanı-le-ıdè dɔ nàke sù dɔ taı k'èch'a geeda ha.

⁵³ Gotà gııı sù edeza k'èch'a geeda ha, eyıts'ò gıza edetà k'èch'a geeda ha. Gomɔ gııı sù edetı k'èch'a geeda ha, eyıts'ò gıı edemɔ k'èch'a geeda ha. Eyıts'ò ts'èko edeza ts'èkeè k'èch'a geeda ha, eyıts'ò dɔ ts'èkeè gııı sù edetsı k'èch'a geeda ha," Zezì gòhdi.

Dàgode ha sù wek'èahsɔ ha ıle

⁵⁴ Zezì dɔ hazòò ts'ò hadı, "Dàğ gots'ò k'oh hawe nɔdè ekòet'ı 'Chòh agode ha,' dahdı, hòt'a wek'èè agot'ı.

⁵⁵ Saı gots'ò nawhets'ı nɔdè, 'Edı ha,' dahdı, hòt'a wek'èè agot'ı.

⁵⁶ T'asì k'èahsɔ daahtsı! Dèè eyıts'ò k'oh dànı wègaat'ı sù wek'ayaahtı ha dıì-le. Hanìkò dı naxıdaà dàgot'ı sù dànıghò wek'ayaahtı ha dıì?

⁵⁷ "Ayı ehkw'ı ne sù dànıghò edegħa wedaàıahdè-le xè wegħò goahde-le?

58 Dọ gɪk'èch'a eghàlaahda t'à naxɪghọ nàyaeti kwe-t'ì gɪxè sùgoahlè ha hoahdzà. Gɪxè nàyaeti-kò ts'ò laahlè et'ì gɪxè sùgoahlè. Haahlà-le nɪdè dọ-sɪnɪyaehɪ-dọ ts'ò anaxegele ha. Eyɪ dọ-sɪnɪyaehɪ-dọ sɪ kw'ahtɪ ghànaxèehtè ha eyɪts'ọ dọ-danɪlaa-kò goyanaxegeehxà ha.

59 Ehw'ì anaxèehsɪ, satsọq nọqde ts'ò naxɪnɪht'è naahlà-le nɪdè, dọ-danɪlaa-kò gots'ọ kọahdè ha nɪle,” Zezì gòhdì.

13

Edek'eahɪ-le nɪdè naxɪdɪhoè ha

1 Dọ mọhdaa Zezì xè geèhkw'e ekò Zezì ts'ò hagedì, “K'àowo Pilate Galilee got'ì mọhdaa ełàgòìhdè. Nòhtsɪ ts'ò tɪts'aadì k'egeehk'ò ekò dọdọ eyɪts'ọ tɪts'aadìdọ ełeta ayìlà,” guhdì.

2 Zezì gots'ọ hadì, “Eyɪ Galilee got'ì ełàgùdè sɪ gɪghọ dàahwhọ? Galilee got'ì hazọ gonahk'e hoɪ hogèhtsɪ t'à hanì dagùzà dahwhọ nì?”

3 Ìle, hanì nɪle ne! Hanìkò naxɪ edek'eahɪ-le xè naxɪnì ɪdɪ aahlè-le nɪdè, naxɪ sɪ hazọ naxɪdɪhoè ha.

4 Eyɪts'ọ ɪnèq dàgòjà sɪ ghọ nàniahdè. Sɪloam gòyeh ekọ dọ hoònq-daats'ò-ek'èdɪ gɪk'e kò nechàa nàt'ì ɪlè. Eyɪ dọ ełàgùdè sɪ Jerusalem got'ì hazọ gonahk'e hoɪ hogèhtsɪ t'à gɪxè hagòjà dahwhọ nì?

5 Ìle ne. Hanìkò edek'eahɪ-le xè naxɪnì ɪdɪ aahlà-le nɪdè, naxɪ sɪ hazọ naxɪdɪhoè ha,” gòhdì.

6 Zezì hadì t'axọ dɪ godì t'à hoghàgoehtọ, hadì, “Dọ ɪlè jìecho dehshee k'è wets'ọ. Jìechochɪ ɪlè

wek'e jìecho hanıwq, hanikò jìecho wızzıı wek'e dawhezq-le nqò.

⁷ Eyıt'á jìecho-k'èdii-dqò ts'ò hadı, 'Dıı ts'ı wek'e jìecho dehshe ha dehwhq t'á dıı xè taı xo gots'q jq nqèhdá, hanikò jìecho wızzıı wek'e dawhezq-le. Ts'ı wek'ııhkà! Ayııha dèè nezıı wets'ò wek'ehowı lı?' yèhdi.

⁸ "Jìecho-k'èdii-dqò hadı, 'K'àowo, ııaà ııè xo ts'ò t'asanele-le. Wemqò dèè xàgohge ha eyıts'q wet'á t'asıı nezıı dehshee wemqò ahıe ha.

⁹ İdae-xo wek'e jìecho dèhshq nıdè, sıghà. Dàwhıdı nıdè wek'ets'ıhkà nqò,' yèhdi," Zezi hadıı dq xè godo.

Nòhtsı Dzeqè k'e ts'èko k'aat'ıı awııdlá

¹⁰ Nòhtsı Dzeqè k'e Zezi elègehdeè-kò goyıı dq hoghàehtq.

¹¹ Ts'èko ııè hoònq-daats'ò-ek'èdı xo gots'q ıııııı dayııhza t'á eyaelı. Wenqkw'qò ıızhıı ts'ò whezoo t'á ehkw'ıızah nàwo ha dıı.

¹² Zezi yazı ekò yekàehza gà yets'ò hadı, "Ts'èko, dıı netádaà ch'á k'aat'ıı anııdlá," yèhdi.

¹³ Edılà yek'e ayııılà, ekòet'ıı eyı ts'èko ehkw'ı nàwoò ajà, eyıt'á Nòhtsı ghàsqedı.

¹⁴ Nòhtsı Dzeqè k'e Zezi k'aat'ıı ayııılà t'á, elègehdeè-kò gha k'àowo wek'èch'a. Eyıt'á dq hazqò ts'ò hadı, "Eghàlats'eeda gha ek'etaı dzeqè whela hqt'e. K'aat'ıı aahde ha dahwhq nıdè eyı dzeqè k'e aahıı, hanikò Nòhtsı Dzeqè k'e haaht'ıı-le," gòhdi.

¹⁵ Zezi yets'ò hadı, "Degai daahıı kò wek'èqè aahda nııle! Nòhtsı Dzeqè k'e naxıts'q ejie, hanııle-ıdè naxıthııtsoa tı gıghàahdı ha, dagıahge xè tı ts'ò agıahzıı-le nıı?

16 Ekò dũ ts'èko, Abraham gots'ò dọ sị, hoònọ-daats'ò-ek'èdị xo gots'ò wehụ dayịhza họt'e. Nòhtsị Dzeę k'e ayị t'à eyaelụ sị ch'à k'aat'ii awedle ha-le ni?" gòhdi.

17 Zezi hanì gots'ò xàyahtı t'à dọ gık'èch'a agedı jlèe sị edeghọ ñzhagehlè. Hanikò enıyah lọ hohtsı t'à dọ hazọ sị gınà.

Jie nechà-lea eyıts'ò lèt'èa

18 Eyı t'axọ Zezi dagoehke, “Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ sị ayı xèht'e lanı?”

19 Jie nechà-lea lanı họt'e. Eyı sị dọ neyịchı gà dèe goyı yızọ. Dèshşò xè ts'ı nechàa whelı eyıts'ò wekw'ıhchı k'e chıa daèhkwe,” gòhdi.

20 K'achı Zezi dagoehke, “Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọọ sị ayı xèht'e lanı?”

21 Lèt'èa lanı họt'e. Eyı sị ts'èko lè ta ayıllà, lèt'èa xè lè yeehtı gà tsıyeehdi. Hanı t'aa lè tsıèhdi sị lèt'èa hazọ weta-ts'ò at'ı,” gòhdi.

Enıtọ neghoa k'è goyaahde

22 Eyı t'axọ Zezi Jerusalem ts'ò èhtı. Ekọ naetle ekò kòta lọ gok'ıttı, eyıts'ò dọ hoghàgoehtọ.

23 Dọ ñèe dayeehke, “K'àowo, ası dọ lọ-lea zọ edaxàgeedè ha?” yèhdi.

Eyıt'à Zezi dọ hazọ ts'ò hadı,

24 “Enıtọ neghoa k'è goyaahde ha hòt'ò edeahdzà. Dọ lọ goyageedè ha degeèhdzà, hanikò gıgha dı ha.

25 Kò ts'ò k'àowo naxıts'òdanıhgè nıdè mòht'a nàahza ha. Enıtọ ts'aaht'ı xè dı haahdi weghonàdahtı ha, ‘K'àowo, gots'ò enıxàchı,’ dahdi kò dı hanaxèhdi ha, ‘Naxık'èehşò-le eyıts'ò edı gots'ò aaht'ı sị wek'èehşò-le,’ naxèhdi ha.

26 “Eyit'à dũ hawèahdi ha, 'Goxè shèneti ìlè eyits'ò gokòta hoghàgòhtò ìlè,' wèahdi ha.

27 “Hanikò naxits'ò dũ hadi ha, 'Naxik'èehsò-le eyits'ò edii gots'ò aah't'ũ sù wek'èehsò-le. Hoũ-k'alaahdèe-dòò aah't'e, hazòò sets'òò naahdè!' naxèhdi ha.

28 “Abraham, Isaac eyits'ò Jacob eyits'ò nakwenàozòò hazòò Nòhtsi Wenàowòò k'èè hòzòò ekò geèhkw'e giahzi ha, hanikò naxi xanaxegeehdè ha. Ekò aah'tse xè naxigha hoila ha.

29 Hazòò nèk'e gots'ò dò ló, Nòhtsi Wenàowòò k'èè hòzòò goyageedè ha. Ekò gixè nàsì hoìè ha.

30 Hèzè, dò nõòde giũũ sù t'akwe geèhkw'e ha, eyits'ò dò t'akwe giũũ sù nõòde geèhkw'e ha,” Zezi gòhdi.

Zezi Jerusalem ghò ts'òòniwo

31 Ekiiyèè k'e Pharisee giũũ mòhdaa Zezi ts'ò geède, hagiũhdi, “Jò gots'òò t'asii aade, k'àowochò Herod èlaànìhwhi ha niwo,” giũhdi.

32 Zezi gots'ò hadi, “Eyi eghoyaezàa-dòò dũ hawèahdi: 'Dii eyits'ò satsò sù iniiũ xàdeehshi ha eyits'ò dò k'aat'ii agehìè ha, tai dzeèè t'à nièdè la ghò naht'è ha,' wèahdi.

33 Hanikò dũ dzeèè, satsò eyits'ò ek'èdaedzeè k'e ìlaà ìdaà naehtìè ha hõt'e, nakwenàozòò sù Jerusalem ekò zò èlaàgede ne t'à!

34 “Jerusalem got'ii, nakwenàozòò naxits'ò adlàa sù naxi kwe t'à èlaàgiahde hõt'e. K'àba edezaa edũts'òò t'a gòhlaa lanaxehìè ha t'aats'òò hahwhò kò naxi haahwhò-le.

35 Hotii àahkw'ò, naxikò gokw'òò gòzòò agode ha. Ìlè dzeèè dũ hasèahdi ha, 'Gots'ò K'àowo wedahxà

goghò nìttàa sì wexè sìghà họt'e.' Hasèahdi gots'ò k'achì seahzì ha-le," Zezì gòhdi.

14

Zezì Pharisee wekò wheda

¹ Ìhàà Nòhtsì Dzeè k'e Zezì, Pharisee ìè dọ wet'aaàa gha wutà xè shètì ha yekò nàhtà. Ekọ gogà wheda ekò hotù gixoehdi.

² Dọ ìè wekw'òò hazòò ìghà Zezì ts'ò ehkw'ieht'ì wheda.

³ Pharisee gùlù eyits'ò Nòhtsì-yatù-k'ègedù-dòò goxè geèhk'w'e. Zezì dagoehke, "Moses wenàowoò k'èè, asì Nòhtsì Dzeè k'e dọ k'aat'ì ats'ele ha diì-le?" gòhdi.

⁴ Hanìkò t'asagùhdì-le. Eyit'à Zezì dọ eyaelù k'e daèhdi gà k'aat'ì ayìlà eyits'ò nayeèhà.

⁵ Eyì t'axòò gots'ò hadì, "Edahxò Nòhtsì Dzeè k'e naxìza hanì-le-ìdè naxìtsoa tì k'è tek'w'o nìdè, ekòet'ì tekàhtè ha-le nì?" gòhdi.

⁶ Hagòhdi t'à agudì while.

⁷ Dọ gokàgehàa sì eyì nègùde ekò ìdaà dọ wet'aaàa gha daèhchì whelaa sì k'e nègùde. Zezì goghàeda t'à dù hadì goxè godo:

⁸ "Nàsìdeè gha nekàgehà nìdè dọ wet'aaàa gha daèhchì whelaa sì k'e wheèda-le, dọ nenahk'e wet'aaàa eyì nìttà ha tahkò.

⁹ Hagòjà nìdè dọ naxìkayahtù sì nets'ò dù hadì ha, 'Dù dọ nedaèhchì k'e wedà,' nèhdi nìdè edeghò ìzhanelì ha. Dọ wet'aaàa-le gha gòzòò sì ekọ wheèdaà anegele ha.

¹⁰ Ekò nekàgehà nìdè ìdè gòzòò sì ekọ wheèda. Nàsì ts'ò k'àowo nìttà nìdè nets'ò dù hadì ha,

'Seàgĩa, ıdaà daèhchı nezıı k'e wheęda,' nèhdi ha. Hani-ıde dọ hazọọ goyı geèhk'ee sı dọ wet'aaàa anet'e negıhwı ha.

11 Dọ wet'aaàa edeewọọ sı ıızhaelıı awedle ha, eyıts'ọ amı k'èeweèt'ı k'èè edaa sı wet'aaàa awedle ha," Zezi hadı dọ xè godo.

12 Eyı t'axọọ Zezi Pharısee wekọ agọht'ee sı ts'ọ hadı, "Nekọ dọ shègezhe ha nıde neàgĩa, nechı, nèot'ı eyıts'ọ dọ ahxee gııı sı gıkàıhà-le. Hagèeelà nıde ededı ek'èt'à nekàgehà ha, eyıts'ọ ek'èt'à neghògeedi ha.

13 Hanıkò nàsı hoıhtsı nıde dọ etegeèt'ıı, dọ k'egedè-le, dọ gıdaà goılee, dọ hanı gıkàıhà.

14 Hanejà nıde nexè sighà agode ha. Ek'èt'à neghògeedi ha dı kò nọode dzeę k'e dọ ehkw'ı geedaa sı nagıdà nıde ek'èt'à nets'àzeedi ha họt'e," Zezi yèhdi.

Nàsıdeè holè wegodi

15 Dọ ıle yexè whedaa sı hadı yıkw'o ekò Zezi ts'ọ hadı, "Nọhtsı Wenàowoò k'èè hòzọ nıde dọ wexè nàsı hòelı sı wexè sighà ha họt'e," yèhdi.

16 Eyıt'à Zezi dı hadı goxè godo, "Dọ ıle nàsıdeè whehtsı t'à dọ ıọ gokayaıhtı.

17 Nàsı holè ha nıkw'o ekò dọ goxè shègezhe ha sı edecheekeè gots'ọ yeèhà, 'ıọ nàahdè, họt'a nàsı gha sınıhòt'ọ,' gòhdi.

18 "Hanıkò hazọọ elèht'eè nàsı nàgedè ha dı gedı. Dọ ıle hadı, 'Dıhk'ọą dèè nàgoèhdi. Ekọ weghàehda ha t'à nàsı nàhtıa ha dı,' hadı.

19 "Eyıts'ọ k'achı dọ ıle hadı, 'Dıhk'ọą ejie hoònọ nàehdi. Asıı k'egedı ha dı-le geèhdà ha t'à nàsı nàhtıa ha dı,' hadı.

20 “K'achɪ ɲaa dɔ ɲè hadɪ, ‘Diihk'òǎ honiehɟa, eyit'à nàsɪ nàhtɪa ha dii,' hadɪ.

21 “Dɔ wecheekeè nòǒtɪa ekò dɔ dàgedɪ sɪ hazòǒ edets'ò k'àowo ts'ò hadɪ. Eyit'à k'àowo sɪ ich'è, edecheekeè ts'ò hadɪ, ‘Iwhàǎ kòta tɪli gòlaa gots'ò dɔ-teèt'ɪ, dɔ k'egedè-le eyits'ò dɔ gɪdàà goilee sɪ jò nègɪwa,' yèhɪ.

22 “Wecheekeè nòǒtɪa ekò hadɪ, ‘K'àowo, ayɪ dàsɪɪdɪ sɪ hòt'a hahlà, hanikò ɲaa gòǒǒ,' yèhɪ.

23 “Eyit'à k'àowo edecheekeè ts'ò hadɪ, ‘Yeè ekɪ-ka tɪli nɪzàa gots'ò dɔ t'alàa-sɪ jò goyagɪdè agɪle, sekò dɔ dagoòǒǒ ha dehwhò.

24 Ehw'ɪ anaxèehsɪ, dɔ t'akwelòǒ gɪkàgòhɪ sɪ ɲè kò senàsɪ gɪwàhodɪ ha-le,' yèhɪ,” Zezi hadɪ goxè godo.

Zezi wecheekeè ts'ɪlɪ nɪdè t'asɪ hazòǒ gogha wedɔ

25 Ekɪyeè k'e dɔ ɲò Zezi xè k'egedè. Dɔ hazòǒ ts'ò hadɪ,

26 “Amɪ sets'ò at'ɪ sɪ edetà, edemò, edets'èkeè, edeza, edechɪ eyits'ò ededè wegħa gɪdɔ ha hòt'e. Ededɪ kò edegħò nàɪwo ha-le. Dɔ hadɔ ha dii sɪ secheekeè elɪ ha dii.

27 Amɪ edechɪet'àà sek'èè nayatɪ-le sɪ secheekeè elɪ ha dii.

28 “Dɔ kò daniɪdèe gohtsɪ ha nɪwò nɪdè t'akwelòǒ kò danihtɪ sɪ yesòǒmbàà naehtà ha-le nɪ? Kò ghò nòǒt'e ha asɪ sòǒmba degħàà whehɪa?

29 Kò yetɪ'a nèyɪtò tɪ'axòǒ kò ghò nòǒt'e ha dii nɪdè dɔ gɪghàedaa sɪ gɪghaedlò ha.

30 Du hagedɪ ha, ‘Eyɪ dɔ kò gohtsɪ xèhòjhwho, hanikò yegħò nòǒt'e ha dii,' gedɪ ha.

31 “K'àowocho ɲè, k'àowocho eyi-le xè elegegò ha ɲìdè asì t'akweḷòò yedaàniwo ha? Ededì dọ hoònḡ-lemì wets'ò, ekò k'àowocho eyi-le sù dọ naènḡ-lemì wets'ò, asì hoehnè ha di-le?”

32 Ededì hoehnè ha-le yek'èezḡ ɲìdè k'àowocho eyi-le ɲàà wets'ò ɲìwà et'ì edecheekeè yets'ò yee-hzà ha. Yexè ts'èwhì hohtsì gha yexè sùgole ha.

33 Eyi lanì, t'asì hazḡ naxìgha wedḡ lenḡsù secheekeè aahì ha di.

34 “Dewa sù nezì hḡt'e, hanikò dewa ɲèdi-le ajà ɲìdè dànì k'achì ɲèdi anajà lì?”

35 Eyi dewa ɲèdi-le sù t'asì gha nezì ɲìle t'à xàahḡt'ì.

“Amì wedzì gòhì sù eèkw'ò welè,” Zezì gòhì.

15

Sahzòḡ dıkòèhḡ wegòdì

1 ɲàà sòmba-nàhtsì-dḡò eyits'ò hoḡ-hogehtsì-dḡò Zezì weyatì ts'ìhk'ò gḡwḡ t'à wemḡò nègḡde.

2 Hanikò Pharisee gḡḡ eyits'ò Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dḡò gìgha nezì-le t'à elets'ò hagedì, “Eyi dọ hoḡ-hogehtsì-dḡò edets'ò agohzì, eyits'ò goxè shètì,” gedì.

3 Eyi t'à Zezì goxè godo, hadì,

4 “Naxìta ts'ò dọ ɲè sahzòḡ ɲèakw'eènḡ wets'ò hanikò ɲè dıkòèhḡ ɲìdè sahzòḡ ɲòḡḡnḡ-daats'ò-ɲòḡ sù eki-ka gehteè agole gà sahzòḡ ɲè while sù yegòhzà gots'ò yekanìwḡ ha hḡt'e.

5 Yegòhḡzḡ ɲìdè sù wìnà t'à edekò ts'ò nayeehḡ ha.

6 Edekò nòḡtla ɲìdè edeàgḡ eyits'ò dọ yegà nàgedè sù ts'ò dḡ hadì ha, ‘Sets'àahdè, sesahzòḡ

dikòèhgèè ɲlèè sɪ̀ naèhtɪ̀ t'à, sexè naxɪ̀nà welè,' gòhdi ha.

⁷ Eyɪ̀ xèht'eè hoɲɪ̀-hohtsɪ̀-dòò ɲlè èdek'enadɲɪ̀ ɲɪ̀dè, yak'e geèhkw'ee sɪ̀ sɪ̀ gɪ̀nà ha hɔ̀t'e. Łòòtòèno-daats'ò-łòòtò ehkw'ɪ̀ geeda kò, hoɲɪ̀-hohtsɪ̀-dòò ɲlè èdek'enadɲɪ̀ ɲɪ̀dè yak'e geèhkw'ee sɪ̀ weghò de-nahk'e gɪ̀nà ha hɔ̀t'e.”

Satsòà dètɪ̀ dikòdeèwò wegodu

⁸ “Ts'èko ɲlè satsòà dètɪ̀ hoònò wets'ò sɪ̀ ɲlè weghò dikòdeèwò ɲɪ̀dè ek'aèk'ò yìhtɪ̀a gà hazòò gok'eetɪ̀ xè hotɪ̀ nezì yekanɪ̀wò ha-le nì?”

⁹ Yenagòhòò ɲɪ̀dè edeàgɪ̀ eyɪ̀ts'ò dò gɪ̀gà nàdèè sɪ̀ gokàehzà gà hagòhdi ha, ‘Sesatsòà dikòdeèwò sɪ̀ wenagòhòò t'à sexè naxɪ̀nà welè,' hadɪ̀ ha.

¹⁰ Ehkw'ɪ̀ anaxèhsɪ̀, eyɪ̀ xèht'eè hoɲɪ̀-hohtsɪ̀-dòò ɲlè èdek'enadɲɪ̀ ɲɪ̀dè Nòhtsɪ̀ weyak'eet'ɪ̀ gɪ̀nà t'à sìgòèt'ɪ̀ ha hɔ̀t'e,” Zezì gòhdi.

Cheko ɲlè èdek'enadɲɪ̀ wegodu

¹¹ Zezì k'achɪ̀ dò xè godoò hadɪ̀, “ɲlèà dò ɲlè weza nàke gòhɲɪ̀.

¹² Weza nòòde edetà ts'ò hadɪ̀, ‘T'asɪ̀ hazòò nets'ò sɪ̀ łats'ɪ̀nɛwa gà ayɪ̀ sets'ò ade ha sɪ̀ seghàɲlè,' yèhdi. Eyɪ̀t'à wetà edeza gogha t'asɪ̀ whehłaa sɪ̀ gogha łats'ɪ̀yɪ̀wa.

¹³ “Whaà-le-t'ɪ̀ weza nòòde t'asɪ̀ hazòò wets'ò sɪ̀ sɪ̀nɪ̀la gà nɪ̀wà kòtaèhtɪ̀a. Ekò sìgòèt'ɪ̀ zò nɪ̀wò t'à, t'asɪ̀ wet'àazà-le ts'ò edesòòmbaà hɔ̀t'ɪ̀ k'ehòòhwho.

¹⁴ Edesòòmbaà hazòò k'ehòòhwho tɪ̀'axòò eyɪ̀ nèk'e bò whìle agòjà. Whaà-le-t'ɪ̀ yeghò shèwetɪ̀ whìle.

15 Eyit'à eyi nèk'e dọ gha eghàlaedaà adiidlà. Eyì k'àowo gha gogòò k'èdì ha ekọ ts'ọ ayìlìlà.

16 Gogòò yeghọ shètù sù weghọ shèwehtì nìwọ, hanìkò dọ wùzì yewàedì-le.

17 “Nọpde ts'ọ ts'ùwoò lajà t'à edets'ọ hadì, ‘Dọ setà gha eghàlageedaa sù nezù shègezhe họt'e, ekò sù sù jọ bò dẹ whihda.

18 Setà ts'ọ anahde gà dù hawèehsì ha: Età, Nòhtsì wek'èch'a hòwhihtsì, nù sù nek'èch'a hòwhihtsì.

19 Jọ gots'ọ idaà neza aht'e dehsì ha dùi. Hanìkò dọ negha eghàlageedaa lanì, sù sù negha eghàlahdà, haehsì ha, nìwọ.

20 Eyit'à eyi cheko sù niitlà gà edetà ts'ọ naèhtlà.

“Ìlà nìwà naeda et'ìì wetà yaṣì, weghọ wedzeè eteèṣì. Hanì-t'ìì edeza ts'ọ tùmọ̀hza, edeyàdo gà yùts'ì.

21 “Weza edetà ts'ọ hadì, ‘Età, Nòhtsì wek'èch'a hòwhihtsì, nù sù nek'èch'a hòwhihtsì. Jọ gots'ọ idaà neza aht'e dehsì ha dùi, yèhdi.

22 “Hanìkò wetà wìnà t'à edecheekeè ts'ọ hadì, ‘Ìwhàṣà goht'ọ denahk'e nezù sù nìahwha gà yeyìetlàà aweahle. Lamọ̀ọ wek'e nèahchì eyìts'ọ ke nezù sù yì weahtà.

23 Ejiēzaa lek'aa sù ełahwhì, nàsì hots'ìhtsì xè sìgoèt'ì ha.

24 Seza sù eławo ìlè, hanìkò dùì eda. Dìkọehtlà ìlè, hanìkò dùì wenagòt'ọ, gòhdi. Eyit'à wegħa nàsì hogèhtsì.

25 “Ekò k'e weza ọhdaà t'asì dehshe k'è eghàlaeda ìlè. La ghọ nọqt'e t'à edekò ts'ọ naetle ekò wekò ts'ọ nàdahoowo họt'e.

26 Eyit'à wetà wecheekeè ɲè ts'ò gode, dayeehke. 'Dàgodì-agodì?' yèhdi.

27 Wetà wecheekeè hayèhdi, 'Nechì nòɔtla! Wexè t'asagòjà-le t'à, netà yegha ejiezaa lek'aa eɲaɲhwho,' yèhdi.

28 "Hanikò weza ɔhdaà wɲnì-le, gɪgà goyaehtla ha nɲwɔ-le. Eyit'à wetà yets'ò xàèhtla, yeghɔnàdaeti.

29 Hanikò edetà ts'ò hadì, 'Ɓɔ xo negha hòt'ò eghàlahdà eyits'ò t'aats'òò nek'èzɲaht'è. Hanikò seàgɪgà gɪxè shèhtɪ ha, sahzògà nechà-lea wɲzɪ seghànehtɪ while.

30 Ekò eyi neza sɪ ts'èkojɪ ts'ò nesòɔmbaà k'ehɔhwho. Hanikò dù nòɔtla t'à wegħa ejiezaa lek'aa eɲànèhwho,' edetà èhdi.

31 "Wetà yets'ò hadì, 'Seza, nɪ sɪ t'aats'òò sexè anet'e, eyit'à t'asɪ hazòò sets'ò sɪ nets'ò hɔt'e.

32 Gonà xè sɔts'ɲwɔ ha t'ɲt'e. Nechì wewhìle ɲè, hanikò dù edaà anajà. Dɪkɔehtla ɲè, hanikò dù wenagòt'ò,' yèhdi," Zezi hadì goxè godo.

16

Dò edegħa gòɔzòò k'ehɔa wegodi

1 Zezi edecheekeè xè godo, hadì, "Dò ahxee ɲè t'asɪ hazòò wets'ò sɪ wecheekeè ɲè yegħa yek'èdi. Hanikò eyi wecheekeè nezɲ t'asɪ k'èdi-le gɪhdi.

2 Eyit'à k'àowo edecheekeè kayɲhtɪ gà yets'ò hadì, 'Negħò godì nezɪ-le eèhk'w'o. Hòt'a segha eghàlajda ha-le t'à, t'asɪ hazòò netl'aa whelaa sɪ dek'enɲt'è,' yèhdi.

3 "Eyit'à wecheekeè hanɲwɔ, 'Sets'ò k'àowo seghò la naichì ha t'à edɲ dàhdza lì? Dèè xàgohge

ha nàhtso-le, eyits'ò dọ t'asì geèhkè ha sù ghọ ìzhaehì.

4 Ayì dàhìe ha wek'èehsò: dọ gígha neziì k'ehohza ha. Jọ seghọ la ìchì nìdè dọ edekò gixè nàhdè asegele ha, edets'ò hanıwọ.

5 “Eyit'à wets'ò k'àowo ts'ò gınıht'è gòhì sù gokayahtı. Dọ t'akwełò ts'ò hadı, 'Sets'ò k'àowo ts'ò nenıht'è dàtlọ?' yèhdı.

6 “ 'Tleh ek'èdiakw'eènọ-lemì lìgalò senıht'è,' yèhdı.

“K'àowo wecheekè yets'ò hadı, 'İwhà jọ nenıht'è k'e diakw'eènọ dek'enıht'è,' yèhdı.

7 “Eyits'ò dọ yek'èè nùtlaa sù ts'ò hadı, 'Nenıht'è dàtlọ?' yèhdı.

“ 'Lè nàekw'eènọ aıhda senıht'è,' yèhdı.

“K'àowo wecheekè yets'ò hadı, 'Nenıht'è nùza gà ìèakw'eènọ-daats'ò-ek'ètaènọ aıhda dek'enıht'è,' yèhdı.

8 “K'àowo, wecheekè hanì edegha gòzòzò k'ehozà t'à yeghọ neziì xàyahtı. Dọ Nòhtsı k'ègeezò-le sù edexèht'eè dọ xè neziì eghàlageeda gha goguzò. Hanì elexè eghàlageeda t'à, dọ gixè dzeh agòht'ee sù nahk'e goguzò,” hadı.

9 Eyit'à dı hanaxèhsı, dı nèk'e t'asì naxıts'ò sù wet'à edeàgıa aahtsı. Hanì-ıdè t'asì naxıghọ while agòjà nìdè, welọ while ts'ò dọ nàdè sù goyaahdè anaxegele ha.

10 “Amì t'asì lọ-lea kò yet'à ehkw'ı eghàlaedaa sù t'asì lọ sı t'à ehkw'ı eghàlaeda ha họt'e. Ekò amì t'asì lọ-le t'à ehkw'ı eghàlaeda-le nìdè t'asì lọ sı t'à ehkw'ı eghàlaeda ha nùle.

11 Dii nèk'e t'asii whelaa sii wet'à ehkw'i eghàlaahda-le nìdè amii yak'e ts'òòhk'e t'asii weghàlaahda naxèhdi ha weli?

12 Eyits'ò dọ gıts'ò t'asii t'à ehkw'i eghàlaahda-le nìdè, amii t'asii xàè naxıts'ò-elı gha t'asii naxıghàyezà ha weli?

13 “Dọ wıızı k'àowo nàke gha eghàlaeda ha dii. K'àowo ìè ghòneètò ha eyits'ò ìè neli ha-le, eyits'ò k'àowo ìè k'èit'e ha eyits'ò ìè k'èit'e ha-le. Nòhtsı eyits'ò Sòòmba ìlah elèht'eè gıgha eghàlats'eeda ha dii họt'e,” Zezi hadı.

14 Pharisees ededi sòòmba ghageewı t'à Zezi hadı guıkw'o ekò Zezi k'èch'a agedı.

15 Eyit'à Zezi gots'ò hadı, “Naxı sii dọ gıdaà ehkw'i k'ehoahza, hanikò Nòhtsı naxıdzeè k'èezò họt'e. Dọ ayı gıgha dezòò wet'àazàa sii Nòhtsı wegga wet'àazàa niile.

Moses wenàowoò eyits'ò Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzòò

16 “John-Baptıst niitla haıwa gots'ò Moses wenàowoò eyits'ò nakwenàozòò gıyatı t'à dọ hoghàgogeètò ìè. Ekò gots'ò Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzòò wegodi nezı t'à dọ ts'ò gogıde. Eyit'à dọ hazòò sexè welè gıwò t'à Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzòò goyageedè ha nàhogehe.

17 Moses wenàowoò wedè adle ha niile. Yak'e eyits'ò dii nèk'e whıle agòjà kò Moses weyatı nechà-lea ìlaet'ee kò whıle ade ha niile.

18 “Dòzhı edets'èkeè zòede gà ts'èko eyı-le xè honòòdza nìdè hòı hoehtsı họt'e. Eyits'ò dòzhı ts'èko zòweèdoo sii xè honıdza nìdè hòı hoehtsı họt'e,” Zezi gòhdi.

Dọ ahxee eyits'ọ dọ eteèt'ụ ịgịgodu

19 Zezi dọ xè godo, hadi, “Ịlàà dọ ahxee ịlè, dze taat'eè goht'ọ wèdaat'ụ yì wheda xè hoizì zọ nàde ịlè.

20 Wekò gotụdà gà dọ eteèt'ụ Lazarus wiyeh t'aats'ọọ eyi nègìhtè. Wekwòta hazọọ wekaà ịọ t'à sù eteèt'ị. Eyits'ọ yeghọ shètì ha nàdaeti.

21 Dọ ahxee weladà gots'ọ t'asì gwia hodàet'ì sù yeza ha nıwọ eyits'ọ tị wekaà k'e gogeh't'ò.

22 “Ịhè dzeè eyi dọ eteèt'ụ ełaiwo, yak'eet'ụ nıgìhtì gà Abraham ts'ọ nègìhtì. Dọ ahxee ededì sı ełaiwo t'à wekw'ọọ nègìt'ọ.

23 Eyì dọ wehìkò daıza ekò ıdòo k'et'ì. Abraham nıwà wegħa wègaat'ı, eyits'ọ Lazarus yegà whedaa wegħa wègoèht'ì.

24 Eyì dọ Abraham ts'ọ ezeh hadi, ‘Setà Abraham, etesenèezì. Lazarus sets'ọ awıle, edelakw'ọọ tı ta ayıle gà sewalı whèk'ò ayıle. Ịọ kò nàtsoo t'à sù daihza dii, yèhdi.

25 “Hanìkò Abraham yets'ọ hadi, ‘Ekò seza, dı nèk'e nàadè ekò t'asì nezı zọ t'à ıda ịlè; ekò Lazarus t'aa wexè hoıla zọ ịlè. Dii Lazarus wexè hoizı agòjà, ekò nı sù nexè hoıla họt'e.

26 Eyits'ọ nets'ọ dèè goge goıchàa gòzọ. Ịọ gots'ọ dọ nets'ọ ịatageedè ha gıwọ kò hagede ha dii. Eyit'à ekọ gots'ọ dọ gots'ọ ịatageedè ha dii, Abraham yèhdi.

27 “Eyì dọ daızaa sù Abraham ghonàdaeti, hadi, ‘Hanì-ıdè Lazarus setà wekò ts'ọ wıhza.

28 Sechı sılài geeda họt'e, Lazarus gots'ọ godeè awıle, hanì-ıdè ịọ dọ daızaa k'è gòzọọ sù ts'ọ agede ha-le t'à, yèhdi.

29 “Abraham yets'ò hadi, ‘Moses wenıhtl'è eyıts'ò nakwenàozòò gııhtl'è xàgeèhla ne. Eyı gıyatıı k'èagıt'è,’ yèhdi.

30 “Hanikò Abraham ts'ò hadi, ‘İle setà, hanı ha dıı, hanikò dọ ełajwo gots'ò naıdàa sıı gots'ò gode nıdè gık'èıt'e ha ne,’ yèhdi.

31 “Abraham yets'ò hadi, ‘Moses eyıts'ò nakwenàozòò k'èagıt'e-le nıdè, dọ ełajwo gots'ò naıdà kò gıgha ehkw'ı adı ha nııle,’ yèhdi,” Zezi hadı dọ xè godo.

17

Dàni aahda ha weli

1 Zezi edecheekè ts'ò hadi, “Dọ t'ası t'à hołıı hogehtsıı sıı hotıı hagode ha t'ııt'e. Hanikò amıı wets'ıhzo agot'ıı sıı wegħa hoıla ha họt'e.

2 Eyı dọ hoju hohtsı ch'à wek'o k'e kwe nedàa wexeetl'ı gà tégııxà nıdè wegħa denahk'e nezı ha họt'e. Hawııdlà nıdè wets'ıhzo dıı chekoa nechà-lea lanıı hołıı hogehtsı ha nııle.

3 Eyıt'à hotıı edexoahdi.

“Nèot'ı hołıı hohtsı nıdè nàweahzo. Edek'eelı nıdè wegħo nahoahle.

4 İle dzeè lèhdı eht'aà naxık'èch'a hohtsı eyıts'ò lèhdı eht'aà ‘edek'eehı,’ naxèhdi nıdè wegħo nahoahle,” Zezi gòhdi.

5 Wecheekèdeè Zezi ts'ò hagedı, “Denahk'e goıni nàtsoo agoıle,” gııhdi.

6 Zezi gots'ò hadi, “Hòtl'ò-lea kò naxıgha ehkw'ı-ahodi nıdè, dıı ts'ı nàızaa sıı wets'ò dıı haahdi ha dıı-le, ‘Nexochıı t'à xàdııhdlà gà tèe ts'ò adııle,’ wèahdi nıdè naxık'èıt'e ha ne,” gòhdi.

7 “Dọ ịlè wecheekeè gòhị nịdè yegha dèè k'e eghàlaeda, hanì-le-ìdè yegha sahzọ́a k'èdì. Wecheekeè eghàlaeda gots'ọ nọ́ọ́tla nịdè 'Hot'eè jọ wheęda gà shèìtị,' edecheekeè ts'ọ hadi ha ni? Ịlè, hadi ha nùlè.

8 Dụ hayèhdì ha, 'Segha bò xàht'è, shèhtị gots'ọ naaṙi, eyi t'axọ́-ìdè nị shèwẹtị nọ́, yèhdì ha.

9 Wets'ọ k'àowo ayi ts'ọ yehzaa sị yeghàlaidà k'èxa masi yèhdì ha ni? Ịlè, hayèhdì ha nùlè.

10 Eyi t'à naxi sị ayi ts'ọ naxegehzaa sị hazọ́ weghàlaahdà nịdè, dọ haahdì ha họt'e, 'T'asị ats'ut'e nùlè, ekì goilaà zọ ghàlats'udà,' dahdì ha họt'e," Zezi hadi goxè godo.

Dọ hoònọ eyagụlụ sị k'aat'ì agejà

11 Ịlè Zezi kọta Jerusalem ts'ọ èhtla, Samaria nèk'e eyits'ọ Galilee nèk'e wege dèè k'e naèhtla.

12 Kọta ịlè ts'ọ nìwà-lea nìtla ekò dọ hoònọ gikwọ tàda t'à eyagụlụ sị Zezi ghọ nègụde. Ịlè nìwà nàgeèhza et'ì,

13 Zezi ts'ọ hòt'ò gezeh, "Gots'ọ K'àowo Zezi etegòhzi!" gedi.

14 Zezi goaṙi ekò hagòhdì, "Naxik'ahoeta gha yahtu gits'ọ aahdè," gòhdì. Yahtu ts'ọ geède ekò hazọ́ gigha k'aat'ì agejà.

15 Dọ ịlè k'aat'ì ajà yek'èhoèhza-tì ek'èt'à naèhtla. Wina t'à hòt'ò Nòhtsị ghàsọedi.

16 Eyi dọ Zezi gà dèè k'e ts'ọ adìlè xè "Masi," yèhdì. Eyi dọ sị Samaria got'ì at'ì nọ́.

17 Zezi hayèhdì, "Dọ hoònọ k'aat'ì agejà-le ni? Ekò dọ lọ́tọ́ gilaedi?" yèhdì.

18 Eyit'à Zezi edecheekeè ts'ò hadi, “Dii eładı gots'q dọ dàniḡhọ ededı zọ Nòhtsı ḡhọ masi nıwọ t'à ek'èt'à naèhtla?” gòhdi.

19 Eyit'à Zezi eyi dọ ts'ò hadi, “Nùtla, nekò ts'ò naıtle. Negha ehkw'ı-ahodi t'à k'aàt'ıi anejà,” yèhdi.

Dàni Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọ wexèhoıwi ha

20 İläà Pharisee ḡıııı sıi Zezi dageehke, “Dàht'e-ıdè Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọ agode ha?” ḡııhdi. Zezi gots'ò hadi, “Nòhtsı Wenàowoò k'èè hòzọ sıi wexàts'eeta t'à wegots'ıhza ha niile

21 eyits'q 'Jọ agòht'e,' hanı-le-ıdè 'Yeè agòht'e,' dọ hagedı ha dii, Nòhtsı Wenàowoò sıi naxıts'ò-èıı ne t'à,” gòhdi.

22 Eyı t'axòè edecheekeè ts'ò hadi, “Nọode-ıdè Dọ-wet'aazaa-deè K'àowocho eııı weahzi dahwhọ ha, hanikò naxıxè hagode ha niile.

23 Eyits'q dọ naxıts'ò dii hagedı ha, 'Jọ wheda,' hanı-le-ıdè 'Yeè wheda,' gedı ha. Hanikò ḡık'èhoahza-le, ekọ ts'ò wekak'eaht'ı-le.

24 Dọ-wet'aazaa-deè jọ ts'ò anajà nıdè hotsaa kọ-naıt'ıı lanı wègoèt'ı ha. Kọ-naıt'ıı nıdè yat'a hazòè dzeh agot'ı; jọ nııtla nıdè eyı lagode ha.

25 Hanikò eyı hagode kwe sıi Dọ-wet'aazaa-deè hòt'ò daıza ha, eyits'q dii dọ geedaa sıi ḡıgha wede ha.

26 “T'akwe Noah dii nek'e nàıdè ekò dani dọ ḡıdàa sıi Dọ-wet'aazaa-deè nııtla nıdè eyı xèht'eè lagode ha.

27 Noah elàcho yıetlaa dzeè k'e gots'ò dọ shègezhe, gedọ, eyits'q elexè honıgedè ıle. Hotsaa ḡıxè dèè te teèt'ı t'à dọ hazòè ełàḡıdè.

28 “Eyits'q (Abraham wesah) Lot du nèk'e nàidè ekò ekìyeè k'e sɪ hagòht'e ɲè. Dɔ shègezhe, gedɔ, t'asì ełeghò nàgeehdi, eyits'q t'asì geehshe, eyits'q kò gogehtsɪ ɲè.

29 Hanìkò Lot, kòta Sodom gots'q nakwìehtłaa dzèè k'e yak'e gots'q kwe dèk'òò hodàètl'ɪ t'à dɔ hazòò ełàgɪdè ɲè.

30 “Dɔ-wet'àazàa-deè wègoèt'ɲɪ dzèè k'e ɲidè hotù eyɪ lagode ha hɔt'e.

31 Eyɪ dzèè k'e dɔ edekò dahmò ka wheda ɲidè wekò goyɪ t'asì whelaa ts'ò hodàwetłaa-le. Eyits'q dɔ ededèè k'e eghàlaeda ɲidè t'asì wɲɪzì gha edekò nòòwetłaa-le.

32 Lot wets'èkeè wexè dàgòjàa sɪ hotù wenaahdi!

33 Amì edinì k'èè eda ha nɪwɔɔ sɪ wedihòlè ha, hanìkò amì edinì k'èè eda-le sɪ edaxàweetè ha hɔt'e.

34 Ehw'ɪ anaxèehsɪ, eyɪ toò k'e dɔ nàke daèhte k'e whetee sɪ ɲè nɪwìtè ha, eyits'q ɲè àida ha.

35-36 Eyits'q ts'èko nàke ełexè lè nàgeedee sɪ ɲè nɪwìtè ha, eyits'q ɲè àida ha,” Zezì gòhdi.

37 Wecheekè Zezì dageehke, “K'àowo, edɲì hagode ha?” gihdi.

Zezì hagòhdi, “Edɲì t'asìweè whedaa sɪ ekò tatsògàà lɔ ełèghdè hɔt'e,” gòhdi.

18

Ts'èko k'èdaà nàdaeti wegodu

1 Zezì godɪ t'à edecheekè hoghàgoehtɔ, hadɪ, “T'aats'qò yaahtɪ ghɔ naaht'è-le.

2 “Kòta ɲè dɔ-sɲìyaehtɪ-dòò nàdè. Eyɪ dɔ sɪ Nòhtsɪ ts'àejɪ-le, eyits'q dɔ sɪ ts'ò nɪzà-le.

3 Ts'èko ìlè wegà dọzhì wìlè, ededì sì eyì kòtá nàdè. Eyì ts'èko t'aats'òò dọ-sìnyàehtì-dọò ts'ò eghàedà xè hayèhdì yeghònàdaeti, 'Dọ segha hoìla hòèhtsì sì segha ehkw'ì wesìnyàahtì, yèhdì yeghònàdaeti.

4 “Edlajwa ts'ò eyì ts'èko k'èhojzọ-le. Nọọdea dọ-sìnyàehtì-dọò dù hanıwọ, 'Nòhtsì ts'àehjì nùile, eyìts'ò dọ sì gıts'ònıhzà nùile,

5 hanìkò dù ts'èko t'aats'òò sek'adaawo ghọ nat'è ha dehwhọ t'à weggha ehkw'ì eghàlaehda ha. Hawèhlà-le nùdè sets'ò eghàedà t'à weghànìhtsòò ahde ha,' hanıwọ,” Zezì hadì goxè godo.

6 Eyì godì weghàà Zezì edecheekeè gots'ò hadì, “Dọ-sìnyàehtì-dọò wejì dàdù sì wedaàniàhdè.

7 Dọ-sìnyàehtì-dọò wejì sì hanì ehkw'ì eghàlaeda nùdè Nòhtsì dọ edeggha nàwhehtsì sì asì gogha denahk'e ehkw'ì eghàlaeda ha dahwhọ? Dzeè, tòò Nòhtsì ts'ò nàdageeti nùdè whaà nageèhzi agòòhwhọ ha nì?

8 Ehkw'ì anaxèehsì, ekòet'ì gogha ehkw'ì sìnagodle ha họt'e. Hanìkò Dọ-wet'áazàa-deè nùtla nùdè asì weggha dù nèk'e dọ Nòhtsì ghọ gını nàtso ha sọnì?” Zezì gòhdì.

Edeghọ xàhoahdì-le

9 Dọ mọhdaa ehkw'ì geeda edegeewọ xè dọ nahk'e gùlì edegeewọ t'à Zezì goxè godo, hadì,

10 “Dọ nàke Nòhtsìkò-gocho yagehtì ha goy-ageède. Dọ ìlè Pharisee họt'e, ìlè t'aa sọòmba-nàhtsì-dọò họt'e.

11 Pharisee ìdaà nàwo, edegghàhodi xè yahtì, hadì, 'Senòhtsì, dọ hazọò gıxèht'eè ehda-le t'à, masì neehwhọ. Egeezi-dọò, hoì-hogehtsì-dọò,

ts'èko-k'alagedèe-dòò, dũ sòòmba-nàhtsì-dòò kò eyi laht'e-le.

¹² Jhè dzehta nàakeè edehgò, eyits'ò t'asì sets'ò at'ũ sì wets'ò hoònq ìlè Nòhtsì ghàehzà, hadì yahtì.

¹³ “Ekò sòòmba-nàhtsì-dòò ìdè nàwo, ìdòò k'et'ì ha kò dùi. Edezhì ts'aht'ì xè hadì, ‘Senòhtsì ete-senèezì, hoũ-hohtsì-dòò aht'e,’ hadì yahtì.

¹⁴ “Ehkw'ì anaxèehsì, eyi sòòmba-nàhtsì-dòò edekò ts'ò naèhtlà kwe Nòhtsì nadaà ehkw'ì awìdlà họt'e. Ekò Pharisee wexè hagòjà-le. Dò wet'àazàa edeewòq sì ìzhaelì awedle ha, eyits'ò dò k'èweèt'ì lanì edaa sì wet'àazà awedle ha,” Zezì gòhdì.

Zezì eyits'ò chekoa nechà-lea

¹⁵ Jhàà chekoa nechà-lea Zezì ts'ò gogeèwa, edilà gok'e ayele ha gũwò t'à. Hanìkò wecheekeè gogiazì ekò haaht'ì-le gògedì t'à nàgogeezò.

¹⁶ Hanìkò Zezì chekoa gots'ò gode, “Jò aahde,” gòhdì. “Chekoa sets'agũdeè agiahle,” edecheekeè gòhdì, “Chekoa sets'agiahzò-le. Amì dũ chekoa lagũt'ee sì Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòq gits'ò họt'e.

¹⁷ Ehkw'ì anaxèehsì, amì chekoa lanì Nòhtsì Wenàowoò k'èè hòzòq edegha yìhchì lenqsi, ekò goyaetlà ha nùile,” Zezì gòhdì.

K'àowo ahxee

¹⁸ K'àowo ìlè Zezì daehke, “K'àowo nezũ, ayì dàhlà nùdè welò while ts'ò ehdaà asedle ha?” yèhdì.

¹⁹ Zezì yets'ò hadì, “Ayìha k'àowo nezũ sùdì? Dò nezũ gòhì nùile; Nòhtsì zò nezì họt'e.

20 Moses wenàowoò deè wek'èizọ ne: 'Elexè hoḥḥi hoahṣi-le, dọ ẹlaahwhi-le, aahzi-le, dọ ghọ hoahṣi-le, naxità eyiṣ'ọ naximọ gits'ọ nezḡi aahda,' ” Zezi yèhdi.

21 Eyit'à dọ hadi, “Chekoa ehḡ gots'ọ eyi nàowo hazọọ wek'èzaeht'è họt'e,” hadi.

22 Zezi dọ hadi yḡkw'o ekò hayèhdi, “Ḳaà t'asì ɔ̀lè zọ hanelà-le. T'asì hazọọ nets'ọ sḡ neghọ nàedi gà eyi sọ̀mba sḡ họt'ì dọ-teèt'ḡ ghàìle. Hanì-ìdè yak'e t'asì nechàa nedawhezọ ha họt'e. Eyì t'axọ̀-ìdè sek'èè k'èḡtḡ,” Zezi yèhdi.

23 Eyì dọ Zezi hadi yḡkw'o ekò ts'ọ̀nḡwọ lajà, dọ ahxee-deè ẹl t'à.

24 Zezi hoti yeghàìdà xè hadi, “Dọ ahxee sḡ Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzọọ goyaetḡa ha wegħa wèhoedi-le họt'e!

25 Dọ ahxee sḡ Nòhtsi Wenàowoò k'èè hòzọọ goyaetḡa ha wegħa dii họt'e. Eyì nahk'e tḡts'aadìcho datḡt'à-k'è degħaetḡa għa sḡ denahk'e dii-le họt'e,” gòhdi.

26 Dọ Zezi hadi egḡkw'oo sḡ hagedi, “Hanì-ìdè amì edaxàweètì lì?” gedi.

27 Zezi gots'ọ hadi, “Ayì dọ gḡgha dii sḡ Nòhtsi wegħa dii-le họt'e,” gòhdi.

28 Peter, Zezi ts'ọ hadi, “Goxì nek'èè k'ets'edè ha ts'ḡwọ t'à t'asì hazọọ wedẹ ats'ḡlà ɔ̀lè!” yèhdi.

29 Zezi edecheekè gots'ọ hadi, “Ehk'w'ì anaxèehsi, amì Nòhtsi Wenàowoò ts'ihzọ edekọ, edets'èkeè, edechi, edetà, edemọ, eyiṣ'ọ edeza gots'ọ̀ naèhtḡa

30 k'èxa dìi edaa sù t'asù weʔòatɔ weghòzhe ha, eyits'ò ɔdaà welò while ts'ò edaa eyi sɪ weghòt'à ha,” Zezi gòhdi.

Zezi ɛlaàgehwhi ha k'achɪ yeghò gode

31 Zezi edecheekeè whatsòò gots'ò hadi, “Kòta Jerusalem ts'ò ts'eedè ha. Nakwenàòzòò t'asù hazòò Dò-wet'aaàa-deè ghò egùt'èè sù hazòò wek'èè agode ha.

32 Eɔadɪ dòò t'aaàgɪhtè ha. Gɪk'adaedè xè gɪghàedlò ha, gɪk'e geezè ha, nàgeehkwa ha eyits'ò ɛlaàgɪhwhi ha,

33 hanikò tai dzeè nɪdè naìdà ha,” Zezi gòhdi.

34 Hanikò wecheekeè eyi hazòò yeghò goɔdee sù gɪmiedì-le, dàdì-adì sù gɪgha dezi whezò t'à.

Dò eteèt'ɪ wedaà goilee sù k'aat'ù aja

35 Zezi kòta Jericho ts'ò gòwà-lea nùtɔ ekò dò wedaà goilee tɪlɔà wheda xè t'asù gha nàdaeti.

36 Dò ɔò k'egohwho goikw'o t'à dagoehke, “Ayì dàgot'ɪ?” gòhdi.

37 Dò gits'ò hadi, “Nazareth got'ɪ Zezi dùdèè naetɛ,” gɪhdi.

38 Eyit'à dò wedaà goilee naìdzeh xè hadi, “Zezi, k'àowochò David Weza, etesenèèzɪ!” hadì naìdzeh.

39 Dò Zezi nakweè giadèè sù “Ts'èwhɪ aat'e,” gɪhdi, hanikò k'èdaà hòt'ò naìdzeh, “K'àowochò David Weza, etesenèèzɪ!” hadì.

40 Zezi nùtɔ, dò gots'ò hadi, “Jò sets'ò weahchɪ,” gòhdi. Dò yets'ò nɪwà-le nùtɔ ekò, Zezi dayeehke,

41 “Ayì negha dàhɛ ha seneehwhò?” yèhdi.

“Sets'ò K'àowo, segha xègaat'ɪ ha dehwhò,” dò yèhdi.

42 Zezi yets'ò hadi, “K'eit'ì anede! Negha ehkw'i-ahodi t'à k'aat'ìì anejà,” yèhdi.

43 Ekòet'ìì k'eet'ì aja. Zezi k'èè naèhtla xè Nòhtsì ghàsòedi. Dò hazòò gĩaṛì t'à ededi sì Nòhtsì ghàsògeedi.

19

Zacchaeus Zezi ghàihdà nıwọ

1-2 Zezi kòta Jericho gok'ùtla ekò dò ɔ̀lè Zacchaeus wiyeh eyi nàdè. Sòòmba-nàgehtsì-dòò gha k'àowo elì, eyit'à wesòòmbaà lọ.

3 Zezi amì ɔ̀t'ee sì yeghàidà nıwọ, hanikò dò nechà-lea elì xè wenadaà dò lọ t'à weggha wègaat'ì-le.

4 Eyit'à ɔ̀daà dò gonakweè tımòèhza gà ts'ì k'e dekiùtla, ekùiyèè Zezi naetla ha t'à.

5 Zezi eyi ts'ì gà nùtla ekò ɔ̀dòò dawheda yaṛì, hayèhdi, “Zacchaeus, ɔ̀whàà hodàitla. Dii dzeè k'e nekò nàhtla ha,” yèhdi.

6 Zacchaeus ɔ̀whàà hodàèhtla, winà nàhòwo xè edekò ts'ò yeèhchì.

7 Zezi, Zacchaeus k'èèhtla t'à dò hazòò sògedi, “Hòhì-hohtsì-dòò xè wheda,” gedi.

8 Zacchaeus wèkò geèhkw'e ekò Zacchaeus nùtla gà Zezi ts'ò hadi, “K'àowo, t'asì hazòò sets'ò sì tanì ts'ò dò-teèt'ìì gighàehle ha. Eyits'ò deṛòò t'asì dò ghò ìhchì nùdè dì eht'aa ts'ò wegghonaehle ha,” yèhdi.

9 Zezi yets'ò hadi, “Dii dzeè k'e ɔ̀kò gots'ò dò edaxàwhede hòt'e. Dii dò ededi sì Abraham gots'ò dò hòt'e.

10 Dọ-wet'aa2àa-deè sị dọ dıkòèdee gokak'eet'ì xè edaxàgole gha jọ nìtla họt'e," Zezi yèhdi.

K'àowocho gha sọm̄ba gehtsị wegodi

11 Zezi Jerusalem ts'ò nıwà-lea nìtla t'à dọ lọ họt̄saa Nòhtsị Wenàowoò k'èè hòzọọ agode ha, gıwọ. İlaà dọ egeèkw'ọ et'ıı Zezi godı t'à goxè godo,

12 hadı, "Dọ ahxee ìè, k'àowocho elı ha wıìhchı ha t'à, nıwàa nèk'e ts'ò ajà. Eyı t'axọò-ıdè jọ ts'ò anade ha.

13 Eyıt'à edecheekè hoònọ gokàehzà. Hazọò elèht'eè sọm̄ba elètłọ gotaàwhela, hagòhdi, 'Jọ nọehtla gots'ò dıı sọm̄ba wet'à eghàlaahda,' gòhdi.

14 "Hanikò wenèk'e gots'ọ dọ gıdzajıwhọ, eyıt'à dọ mọhdaa gık'èè geèhzà, dıı hagedı ha t'à, 'Eyı dọ sị gogha k'àowocho elı ha wets'ııhwhọ-le,' gedi.

15 "Hanikò k'àowocho whelı t'à edenèk'e nọqtla. Edecheekè, sọm̄ba got'aaılaa sị gokàehzà. Eyı sọm̄ba t'à datłọ sọm̄ba gèhtsıı sị yek'èezọ ha nıwọ.

16 "Dọ t'akwelọò nìtlaa sị hadı, 'K'àowo, sọm̄ba seghàneelaa sị wezọò hoònọ whehtsı,' yèhdi.

17 "K'àowocho hayèhdi, 'Secheekè nezıı anet'e, nezıı eghàlaneanà. T'asıı lọ-lea nezıı weghàlaneanà k'èxa kọgodeè hoònọ ts'ò k'àıwo ha,' yèhdi.

18 "Wecheekè k'achı ìè eyı nìtla, hadı, 'K'àowo, sọm̄ba seghàneelaa sị wezọò sılài whıhtsı,' yèhdi.

19 "K'àowocho hayèhdi, 'Nı sı kọgodeè sılài ts'ò k'àıwo ha,' yèhdi.

20 "Eyıts'ọ wecheekè k'achı ìè eyı nìtla, hadı, 'K'àowo, jọ nesọm̄baà whela. Sọm̄ba t'asahlà-le, zèht'ıı yıı tsıehshà gà dezıı nèehchı ìè,' yèhdi.

21 ‘Dọ diì anet'e t'à nets' àehjì. T'asì dehshe gha t'asì dèè k'e nèneela-le kò, wets'ọ t'asì ìhchì, yèhdi.

22 “K'àowocho hayèhdi, ‘Secheekeè hù anet'e, neyatù t'à nesinìyahtì ha! Dọ diì aht'e sek'èìzọ. T'asì nèehzọ-le kò t'asì wets'ọ ìhchì, eyìts'ọ t'asì dehshe gha t'asì nèehla-le kò t'asì dèhshọọ sù wets'ọ ìhchì.

23 Dọ diì aht'e sek'èìzọ nìdè dànìghọ sesọmbaà, sọmba-dehshee-kọ nèneela-le nọọ? Hanì-ìdè jọ anahjà nìdè sesọmbaà eyìts'ọ sọmba wetaekw'ù sù wexè naihchì ha ìlè, yèhdi.

24 “K'àowocho, dọ eyi nàgèhza ts'ọ hadì, ‘Wesọmbaà weghọ niahwha. Dọ sọmba dezọọ hònọ whehtsù sù weghàahle, gòhdi.

25 “Eyìt'à hagedì, ‘K'àowo, eyi dọ hòt'a wedaats'ọ hònọ wets'ọ!’ giìhdi.

26 “K'àowo hagòhdi, ‘Ehk'w'ì anaxèehsì, amì t'asì lọ wets'ọ sù eyi wezọatlọ weghàzhe ha, hanìkò amì t'asì wets'ọ-le sù t'asì lọ-lea wets'ọ sù eyi kò weghọ ìchì ha hòt'e.

27 Dọ sets'ọ xànegùza t'à gìgha k'àowocho ehì ha segùhwhọ-le sù jọ nègiahwha, senadaà èlàgìahde, gòhdi,” Zezi hadì goxè godo.

Zezi tìtsoa k'e Jerusalem nìtla

28 Zezi hadì gojde t'axọọ, ìdaà Jerusalem ts'ọ naèhtla.

29 Zezi kọta Bethphaga eyìts'ọ Bethany ts'ọ gọwà-lea nìtla. Eyì kọta nàke sù shìh Olivet weghọhk'eè gòla. Zezi edecheekeè nàke ede-nakweè goèhza, hagòhdi,

30 “Ìdaà kọta ts'ọ leahtle. Ekọ nìlaahtla et'ì tìtsoaza wet'à-at's'at'ì-le eyi daet'ì weahzì ha. Daweahge gà, jọ sets'ọ nat'ìahxà.

31 ‘Ayìha daweahge?’ dọ naxèhdi nɔ̀dè, ‘Gots'ò K'àowo yet'à-at'ì ha nɔ̀wọ́, hawèahdi nọ̀ò,” Zezi gòhdi.

32 Eyit'à wecheekeè nàke ekọ́ ɔ̀geèhtl̩a. Zezi t'agòhdi s̩i hoti gixè hagòjà.

33 T̩t̩soa negùchì ha nìkw'o ekò dọ gits'ọ́ ne s̩i hagedi, “Ayìha t̩t̩soa daahgè?” gedi.

34 “K'àowo yet'à-at'ì ha nɔ̀wọ́,” gògedi.

35 T̩t̩soaza Zezi ts'ò geèhchì, edezeè gikan̩iwa gà Zezi yek'e wheda ag̩i̩l̩a.

36 T̩t̩soa ɔ̀daa nayahte ekò dọ ɔ̀ wenadaà t̩l̩i k'e edezeè nèg̩iwa.

37 Shih Olivet gots'ọ́ ɔ̀zhù t̩l̩i hodàgòd̩a gà nɔ̀wà-le n̩i̩t̩l̩a ekò wecheekeè ɔ̀ en̩i̩yah g̩aɔ̀ ɔ̀l̩è t'à s̩i g̩n̩a t'à hòt'ò Nòhts̩i ghàsogeedi.

38 Yagìzeh xè hagedi,

“K'àowocho, gots'ò K'àowo dahxà n̩i̩t̩l̩a s̩i wexè s̩ìghà welè.”

“Ìdòo yak'e ts'èwh̩i hòzọ́, eyits'ọ́ Nòhts̩i weghàsoghoedi welè!” gedi.

39 Pharisee m̩òhdaa dọ n̩i nàgeèhza s̩i Zezi ts'ò hagedi, “K'àowo, necheekeè hagud̩i-le, g̩i̩di,” g̩i̩hdi.

40 Zezi hagòhdi, “Ehkw'ì anaxèehs̩i, ɔ̀h̩i ag̩i̩t'e nɔ̀dè ɔ̀ kwe whelaa s̩i yagìzeh ha,” gòhdi.

41 Zezi Jerusalem ts'ò g̩ọ̀wà-lea naetl̩e ekò, kògodeè goaɔ̀ t'à yeghọ́ ɔ̀tsè. Kò gòl̩a ts'ò hadi̩ gode,

42 “Di̩ dzèè k'e ayi̩ t'à naxìxè ts'èwh̩i hòzọ́ ha s̩i wek'èahs̩ọ́ nɔ̀dè dehwhọ́. Hanikò naxich'à dezi̩ whezọ́.

⁴³ Jerusalem got'ì, ìè dzeè k'e eghoq-dò eht'è shìh kògodeè wemòò nìzà agele ha. Naximòò hazòò naxits'òdaniìlàà agele ha.

⁴⁴ T'asì hazòò naxìghò wedìhogehtsì ha, naxì eyits'ò naxèot'ì hazòò eìààgehde ha. Naxikò hazòò gotageezhì ha, kwe ìlàet'e kò eìeka dawhezò ha-le, Nòhtsì naxìghò nìtìlà kò nàwhahzhì-le t'à," Zezì hadì xàyàhtì.

Zezì Nòhtsìkò-gocho gà nìtìlà

⁴⁵ Eyì t'ìaxòò Nòhtsìkò-gocho gà nìtìlà, ekò dò t'asì eìeghò nàgeehdì sì hazòò xàgodeèzhì.

⁴⁶ Hagòhdì, "Dù hanì dek'eèht'è hòt'e: 'Sekò sì yats'ehtì k'è gha gòzò ha hòt'e,' hanikò naxì sì 'egeezì-dòò gha kò' gòwhahtsì," gòhdì.

⁴⁷ Dze taat'eè Zezì Nòhtsìkò-gocho gà dò hoghàehtò. Hanikò yahtì-gha-k'aodèe, Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòò eyits'ò k'aodèe gùlù sì Zezì eìààgehwhì ha hogeèhdzà.

⁴⁸ Hanikò dànì agele ha sì gik'èezò-le, dò hazòò Zezì weyatì gìgha nezì t'à.

20

K'aodèe, Zezì amì dahxà at'ì, gùhdi

¹ Ìlàà Zezì Nòhtsìkò-gocho gà dò hoghàehtò xè godì nezì t'à gots'ò gode ekò yahtì-gha-k'aodèe, Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòò eyits'ò qhdah gùlù sì Zezì ts'ò geède,

² hagedì, "Ayì dahxà dù hanì eghàlajda? Amì hanì neghàhòzò t'à anet'ì?" gùhdi.

³ Zezì gots'ò hadì, "Sì sì t'asì danaxeehke ha.

4 Dàahwhqò sù sedaahdi. John-Baptist dọ k'ètaidzi sù asìlì yak'e godahxà at'ì, hanì-le-ìdè dọ dahxà at'ì?" gòhdi.

5 Eyi ghọ elets'ò dı hagedı, “ ‘Yak'e godahxà at'ì,' ts'edi nıdè ‘Dànighọ ehkw'ı adı dahwhq-le nọ?’ gòhdi ha.

6 Ekò ‘Dọ dahxà at'ì,' ts'edi nıdè dọ hazọ John-Baptist nakwenàozqọ giit'ı ne t'à, kwe t'à gògeeshì ha sını,” elègeedi.

7 Eyt'à Zezi ts'ò hagedı, “John-Baptist amı dahxà at'ı sù wek'èts'eezq-le,” giıhdi.

8 Zezi gots'ò hadı, “Hanì-ìdè sı sı amı dahxà dı hanı eghàlaehdaa sù naxıts'ò haehşı ha-le,” gòhdi.

Dèè-k'ègedı-dọ gıgodı

9 Eyi t'axqò Zezi dı godı t'à dọ xè godo: “Dọ ıle ededèè k'e jıechots'ı dehshe ha nıyıla. Eyi t'axqò dèè-k'ègedı-dọ dèè goghonıyızq, eyıts'q whaa gots'ò nıwà kòtaèhtla.

10 Jıecho dıdı agòjà ekò jıecho mòhdaa yegha nàhtşı ha edecheekeè ıle ededèè ts'ò yeèhza. Hanikò dọ dèè k'ègedı sù geèht'ı eyıts'q jıecho dè nageèhza.

11 K'àowo k'achı wecheekeè ıle gots'ò nayeèhza, hanikò eyı sı geèht'ı xè nezı gıts'ò eghàlaıdà-le eyıts'q t'ası dè nageèhza.

12 Tai t'à k'achı dọ gots'ò nayeèhza, hanikò hòt'ò wekwòqyaà-gıllà xè xàgeèhxà.

13 “Eyt'à eyı dèè ts'ò k'àowo dı hadı, ‘Ayı dàhlà lı? Dı t'à xàè seza weghoneehtqò sı gıts'ò weehza ha. Edahxq gıts'ò nezı naza ha tahkò,' hadı.

14 “Hanikò dọ dèè k'ègedı sù weza gıazı ekò halègeedi, ‘Dı k'àowo weza sı dı dèè wegħaelı

ha họt'e. Ełaàwets'èhwhi, hanì-ıdè wedèè goxı goghaelı ha, 'gedı.

¹⁵ Eyıt'à dèè gots'òò xàgeèhxà gà ełaàgıhwho.

“Eyıt'à k'àowo, dèè-k'ègedı-dòò gınezı-le sı dàgole ha?

¹⁶ K'àowo ekò nıttı nıdè eyı dèè-k'ègedı-dòò ełaàgòhde ha, eyıts'ò dèè dọ eyı-le ghàyezà ha,” Zezı gòhdi.

Dọ egıkw'o ekò hagedı, “Goxè hagode sòò!” gedı.

¹⁷⁻¹⁸ Zezı hotı goghàeda xè hadı, “Dı hanı dek'eèht'è:

'Kwekò-gogehtsı-dòò kwe ʔògeèhk'aa sı eyı kwe denahk'e wet'aaʔà whelı, 'dek'eèht'è.

Amı eyı kwe k'e nàakw'oo sı wedıhoè ha, eyıts'ò amı eyı kwe wek'e nàakw'oo sı t'ası nadı ha-le. Eyı dek'eèht'è sı dàhodı-ahodı dahwho?” gòhdi.

¹⁹ Nòhtsı-yatı-k'ègedı-dòò eyıts'ò yahtı-gha-k'aodèe gıllı sı Zezı godı t'à goghò godeè-adı gınedı t'à ekòet'ı dageechı ha gıwò. Hanıkò dọ ts'àgeejı.

Pharisee gıllı sı Zezı geèhdzà

²⁰ Pharisee gıllı sı Zezı xogıhdı ha gıwò t'à wenaàhtò nàezı-dòò gık'èè k'edè agıllà. Zezı ts'ò ehkw'ı k'ehogeza laget'ı kò weyatı t'à gıhchı ha gıwò, hanı-ıdè dèe-ts'ò-k'àowo ghàgıhtè ha.

²¹ Eyıt'à nàezı-dòò Zezı dageehke, “K'àowo, dọ ayı hoghàgıhtò sı ehkw'ı ne wek'èts'eezò. Dọ mòhdaa dàgıwò zò k'èè goıde nıle, hanıkò Nòhtsı Wenàowoè ehkw'ı dọ hoghàgıhtò.

²² K'àowodeè Caesar, sòmba wets'ats'eehdı sı ası eyı negha ehkw'ı ne?” gıhdı.

²³ Zezı ayı ghò dageehkee sı gok'èezò t'à gots'ò hadı,

24 “Satsòḡ degoo weghàhdà. Amì wekwì eyìts'ò wìzì dek'e whezò?” gòhdi.

25 “K'àowodeè Caesar,” gùhdi. Eyit'à Zezì gots'ò hadì, “Hanì-ìdè ayì k'àowodeè wets'ò ne sù weghàahle, eyìts'ò ayì Nòhtsì wets'ò ne sù Nòhtsì ghàahle,” gòhdi.

26 Zezì dọ ọ godaà ehkw'ì xàyahtì t'à t'asagele ha dì. Dàdì gots'ò xàyahtì sù gıgha enıyah t'à t'asanageedı-le.

Sadducee gùlù sù Zezì geèhdzà

27 Eyì t'axòḡ Sadducee gùlù sù mòhdaa Zezì ts'àgede. İdaà nıdè dọ naıdà ha sù gıgha ehkw'ı-ahodı nıle. Zezì eyì weghò dageehke ha gıwò t'à gıts'àwhede.

28 Hagedı, “K'àowo, Moses dı hanì gogha nàowo enıtt'è: Dọ weza gòhı-le et'ı ełàawı hanıkò wets'èkeè eda nıdè wechı yets'èkeè nayıchı ha họt'e, eyìts'ò yegha chekoa nıle ha họt'e, dek'eèht'è.

29 Ełechı lòhdı gòhı ıle ts'edı. Gọde t'akwełòḡ ts'èko ıhchı, hanıkò weza gòhı-le et'ı eławo.

30 Wechı yet'ò whedaa sù

31 yets'èkeè naihchı hanıkò ededı sı eławo, eyìts'ò wechı tai t'à wheda eyì sı hajà. Ełechı lòhdı hazòḡ ełèht'èe gıxè hagòjà, hazòḡ gıza whıle.

32 Nọḡde t'à ts'èko ededı sı eławo.

33 Eyit'à dọ naıdàa dzèè k'e nıdè eyì ts'èko ełechı lòhdı hazòḡ goxè xòḡt'ı t'à amı ts'èkeè ełı ha?” gedı Zezì dageehke.

34 Zezì gots'ò hadı, “Dı dọ geedaa sù honıgedè xè edetı dọ ghàgele.

35 Hanikò ekìyèè k'e dọ negezì t'à gixè agode gha gùtáa sù nagìdà agole ha. Eyì dọ nagìdà nìdè honìgedè ha nùile.

36 Eyìts'ọ hòt'a ẹ̀làngede ha-le, yak'eet'ìì lagùt'e ha. Nòhtsì weza gùlì ha, nagìdà agedle ha ne t'à.

37 T'akwe Moses wegà gogho nì kò dèk'òọ wegodù sù dù hanì dek'eèht'è: 'Abraham Wenòhtsì, Isaac Wenòhtsì eyìts'ọ Jacob Wenòhtsì aht'e,' dek'eèht'è. Moses ededì kò hanì ìt'è ts'ìh?ọ dọ naìdà họt'e wek'èts'eezọ.

38 Eyìt'à dọ ẹ̀laidèe gha Nòhtsì elì nùile, dọ geeda gha Nòhtsì elì họt'e. Nòhtsì wegħa dọ hazọọ geeda zọ họt'e," Zezì gòhdi.

39 Nòhtsì-yatù-k'ègedì-dọọ mọhdaa Zezì ts'ọ hagedì, "K'àowo, nezì xàyanehitì!" gùhdi.

40 Dọ ìzhagùlì agedle ha gùwọ-le t'à, ekò gots'ọ t'asì ghọ Zezì dageehke-le agejà.

Christ wèts'edu sù amì weza họt'e?

41 Eyì t'axọọ Zezì gots'ọ hadì, "Dàni ghọ Christ, k'àowocho David Weza gùhdi?"

42-43 K'àowocho David ededì Shì Nìht'è k'e dù hadì,

'Gots'ọ K'àowo sets'ọ K'àowo ts'ọ hadì: Nets'ọ xànegù?aa gùlù sù hazọọ gìghòihnè ageh̄te gots'ọ, nàgòts'eh̄nèe segà wheęda,' dek'eèht'è.

44 David 'sets'ọ K'àowo,' yèhdi, hanì dek'eèht'è nìdè dànì yeza elì welì?" Zezì gòhdi.

45 Dọ hazọọ ìl̄aà egeèhkw'ọ et'ìì Zezì edecheekeè gots'ọ hadì,

46 "Nòhtsì-yatù-k'ègedì-dọọ gùlù sù hotù gixoahdi. Goht'ọ nedèe wèdaat'ù t'à kòta k'egedè xè dọ gits'ọ nezì nageza gìgha nezì. Èlèghdèe-kò

goyì dọ wet'aaàa gha daèhchì whelaa k'e geèhkw'e eyits'ọ nàsì holè nìdè ìdaà geèhkw'e ghageewì.

⁴⁷ Ts'èko gidọzhì ẹ̀lẹ̀dè sù gíkọ goghọ gìhchì, eyits'ọ dọ goghàgudà gùwọ t'à whaà yagehtì. Dọ hanu sù hòt'ò dagùràà agedle ha,” Zezì gòhdi.

21

Ts'èko eteèt'ụ satsọq nàke nèyụla

¹ Zezì ìdaà dọ ta k'et'ì ekò dọ ahxee goghàeda, Nòhtsìkọ-gocho gha sọ̀mba-tọ̀ọ̀ yì edesọ̀mbaà deyì gehdè.

² Ts'èko eteèt'ụ wedọzhì ẹ̀lẹ̀wo ededì sù satsọq dek'oo nechà-lea nàke deyì yùwa yaṛì.

³ Zezì hadì, “Ehkw'ì anaxèehsì, eyì ts'èko eteèt'ụ sù dọ hazọ̀ nahk'e sọ̀mba deyìhde họt'e.

⁴ Dọ hazọ̀ sọ̀mba gùrọ̀ whelaa sù eyì nègùla, hanìkò eyì ts'èko eteèt'ụ sù yet'à edaa sọ̀mbaà hazọ̀ deyì yùwa,” gòhdi.

Christ jọ ts'ò anade ha nìkw'o nìdè ayì ghàà wek'èhoedzọ ha

⁵ Zezì wecheekè mọ̀hdaa Nòhtsìkọ-gocho dànì kwe wèdaat'ụ t'à hòèlì, eyits'ọ dọ t'asì wèdaat'ụ Nòhtsì ghàgùlaa sù ghọ xàyagùhtì. Hanìkò Zezì hadì,

⁶ “Jọ ayì ghàahdaa sù nọ̀de-ìdè kwe ìè kò ẹ̀leka dawhezọ ha-le, hazọ̀ wetagot'ì ha họt'e,” gòhdi.

⁷ “K'àowo, dàht'e-ìdè eyì hazọ̀ hagode ha? Hagode ha nìkw'o nìdè ayì ghàà wek'èts'eezọ ha?” wecheekè giìhdi.

⁸ Zezì gots'ò hadì, “Hotù kexoahdi, naxìghọyagùrà sọ̀. Dọ lọ sùzì t'à-aget'ì xè 'Christ

aht'e,' gedi ha eyits'ò 'Hòt'a eyi dzeè ts'ò whaà-le agòjà,' gedi ha. Giahkw'ò-le.

⁹ Elegegò ghò aàhkw'o ha, hanikò weghò dahji-le. T'akwelòò eyi hazòò hagode ha hòt'e, hanikò ekòet'iì nòòde dzeè k'e nèhòkw'ì ha niile," gòhdi.

¹⁰ Eyì t'axòò Zezi gots'ò hadì, "Dii nèk'e dò hazòò xàzaa elegegò ha.

¹¹ Hazòò gots'ò dèè hòt'ò nàgòidà ha, bò while agode ha, eyits'ò tàda dò tawì ha. Hoejù k'ehokw'o ha eyits'ò yat'a eniyah nàhòwo ha.

¹² "Hanikò eyi hazòò hagode kwe sù naxegihchì xè danaxegìhza ha. Nàyaeti-kò eyits'ò dò-daniilaakò ts'ò anaxegele ha. K'àowocho eyits'ò dèè-ts'ò-k'àowo ginadaà naxisinyeti anaxegele ha. Sì sets'ihzò hani naxits'ò eghàlageeda ha.

¹³ Eyì hazòò naxits'ò hanàhòwo nùdè segodi nezù t'à dò ts'ò goahde ha.

¹⁴ Hanikò hagode kwe-t'ì dani edek'edaahdi ha sù ghò naniahdè-le.

¹⁵ Yati wet'à goahde ha sù eyits'ò wet'à gots'uzòò sù naxits'ò-èlì ahle ha. Eyit'à dò naxik'èch'a gijù sù naxik'èch'a xayagehtì-le agede ha.

¹⁶ Naxità, naximò, naxichì, naxèot'ì eyits'ò naxiàgìà k'aodèè t'aaanaxegìile ha eyits'ò naxi mòhdaa eàanaxegihde ha.

¹⁷ Sì sets'ihzò dò hazòò naxidzaguhwhò ha.

¹⁸ Hanikò naxikwìghà jàet'ee kò wedihòlè ha-le.

¹⁹ Naxìgha ehkw'ì-ahodi t'à naxini nàtso nùdè, welò while ts'ò aahda ha.

²⁰ "Kògodeè Jerusalem wemòò eghòò-dòò elègehde ha. Hagòjà nùdè eyi weghàà hòt'a wedihòlè ts'ò whaà-le wek'èahsò ha.

21 Ekò k'e nɪdè dọ Judea nèk'e nàgedèe sù shìhta ts'ò kwɪɠɪhdè. Jerusalem dọ nàgedèe sù ɲwhàà xàɲmògùdè, eyits'ọ kòta yàgòlaa dọ nàgedèe sù Jerusalem ts'ò gùdè-le.

22 Ekìyèè k'e nɪdè Jerusalem hoìla weghàhòt'à ha. Nakwenàòzọọ hazọọ ayì dek'enègɪt'èè sù wek'èè agode ha họt'e.

23 Eyì dzeḡ k'e nɪdè ts'èko chekoa xè hotù geeda-le eyits'ọ bebìà t'ògeht'òò sù sù gɪxè hoìla ha họt'e! Eyì nèk'e hazọọ ts'ò hoìla xè ekọ got'ɲì sù dagɪɲàà agogele ha họt'e.

24 Mòhdaa behcho t'à eɻàgogìhde ha eyits'ọ mòhdaa eyì-le nèk'e ts'ò agogele ha. Dọ eyì-le xàɻaa t'ajwàà gɪgha hòzọọ sù wek'ehowì gots'ò, kòta Jerusalem wedihogehtsɪ ha.

25 “Sadeè, adzeḡah eyits'ọ whò, gɪxè enìyah k'ehokw'o ha. Dú nèk'e hazọọ taatɲì nechàa sù hòt'ò nàweekw'ọ ha. Eyìt'à dọ hazọọ xàɻaa geeɲì xè dàgot'ɲì-agot'ɲì gɪwọ ha.

26 Yat'a whò xè nàgoedà ha ts'ihzò, dọ sù geeɲì t'à gɪdzeè nàtso-le ade ha, ‘Dú nèk'e dàgot'ɲì-agot'ɲì sɲnì?’ hagedì ha.

27 Eyì dzeḡ k'e Dọ-wet'àaɻàa-deè enìyah t'à nàtso k'oh k'e nùtɻa ha, eyits'ọ dọ hazọọ geɻì ha.

28 Eyì hazọọ wexèhọwo nɪdè, hòt'a edaxàaxeetè ts'ò whaà-le t'à, nàahza gà ɲdòò k'eaht'ɲì,” Zezì gòhdì.

29 Eyì t'axọọ Zezì dú godì t'à dọ xè godo, “Jìechots'ì eyits'ọ ts'ì hazọọ wedaàniahdè.

30 Gɪts'ọ ɲt'òḡ xàɻaekè nɪdè hòt'a ɲmbè agode ts'ò whaà-le wek'èts'eezọ họt'e.

31 Eyì xèht'èè t'asù hazọọ weghọ goihdee sù

weghàahda n̄dè weghàà N̄h̄ts̄ Wenàowoò k'èè hòz̄q̄ s̄i wets'ò whaà-le agodaadee wek'èahs̄q̄ ha.

³² “Ehkw'ı anaxèehs̄ı, ekiyeè k'e d̄q̄ geedaa s̄i eyı haz̄q̄ hagode kwe ɛ̀laàgede ha n̄iile.

³³ Yak'e eyıts'q̄ dèè wh̄ile agode ha h̄q̄t'e, han̄ikò seyatī w̄ızī s̄i wh̄ile ade ha n̄iile.

³⁴ “Edexoahdı! Aahdq̄ xè s̄igoèt'ı̄ z̄q̄ k'alaahdè-le eyıts'q̄ t'as̄ı l̄q̄ gh̄q̄ n̄aniahdè-le. T'as̄ı wet'aaaz̄à-le t'à naxıdzèè n̄atso-le awede s̄q̄. Naxınaàht̄q̄ eyı dzèq̄ k'e nèh̄kw'o n̄dè h̄q̄tsaa naxık'èch̄īt̄la lagode ha.

³⁵ Eyı hoıla agode ha s̄i du nèk'e haz̄q̄ d̄q̄ n̄adèè s̄i ḡık'e agode ha h̄q̄t'e.

³⁶ Eyıt'à t'aats'q̄ kexoahdı, hoıla hawee s̄i naxıxè agode ha-le gha yaahtı. Eyıts'q̄ D̄q̄-wet'aaaz̄àa-deè wenadaq̄ n̄aahza n̄dè edegh̄q̄ j̄z̄haahı̄ ha-le gha yaahtı,” Zezi gòhdi.

³⁷ Dzè taat'eè Zezi N̄h̄ts̄ık̄q̄-gocho ḡà d̄q̄ hogh̄agoeht̄q̄, eyıts'q̄ xèhts'q̄ taat'eè sh̄ih Olivet ek̄q̄ to hoehwhı.

³⁸ K'omq̄d̄q̄ et'ı̄ d̄q̄ haz̄q̄ Zezi geèhk̄w'q̄ ha ḡıw̄q̄ t'à N̄h̄ts̄ık̄q̄-gocho ts'q̄ gogeehwhı.

22

Zhıdàà Zezi k'aodè t'àyèhtè ha

¹ Dzèdèè Passover gha n̄as̄ı hoè ts'q̄ whaà-le agòjà. Eyı dzèdèè k'e lèt'èa d̄q̄ lèt'è gh̄q̄ sh̄ègezhe.

² Yahtı-gha-k'aodè eyıts'q̄ N̄h̄ts̄ı-yatī-k'ègedī-d̄q̄ Zezi ɛ̀laàgehwhı ha ḡıw̄q̄ t'à d̄ani agele ha s̄i haḡıw̄q̄, han̄ikò d̄q̄ gots'ageejı t'à gonaàht̄q̄ aget'ı.

³ Ekò k'e wehı̄ Zhıdàà ts'q̄ ajà. (Zhıdàà, Isariyot s̄ı wıyeh.) Ededı s̄i Zezi wecheekeè hoònq̄-daats'q̄-n̄ake ḡııı ts'q̄ j̄h̄è h̄q̄t'e.

4 Zhidàà, yahtu-gha-k'aodèe eyits'ò Nòhtsìkò-xoguhdu-dòò gha k'aodèe gùlù sù gots'àèhtla. Dàni Zezi gotl'aàyihtè ha sù ghò gogùde.

5 K'aodèe ginà nàhòwo t'à gùts'ò hadi, “Hanele ha nùdè, sòmba lò nets'àts'eehdi ha,” giùhdi.

6 Hèzè gòhdi, eyit'à dàni dò naàhtò Zezi k'aodèe gotl'aàyehtè ha sù gha naèhzi.

Zezi edecheekeè xè nòde shètì

7 Passover dzeè xèhòwo. Eyi dzeè k'e Passover gha yahtu sahzòà èlààgehwhi gà Nòhtsì ts'ò gik'eehk'ò.

8 Zezi, edecheekeè Peter eyits'ò John gots'ò hadi, “Èlèxè nàsì Passover ghò shèts'ezhe gha sìnìhòahzà,” gòhdi.

9 “Edù nàsì gha sùgots'ele ha neewò?” giùhdi.

10 Zezi gots'ò hadi, “Jerusalem nìlaahtla nùdè dò kwetò t'à tì naehtì naxìnhdòò etla ha. Wek'èè et'ìi aahde, edù kò ts'ò at'ìi sù wek'èè goyaahde.

11 Dò wekò agòht'ee sù wets'ò dù haahdi, ‘Gots'ò K'àowo nets'ò dù hadi: Edù shèts'ezhe gha gòzò? Secheekeè gixè nàsì Passover ghò shètì ha de-hwhò, wèahdi.

12 Eyi dò dahkò gòchàa gòzòò t'asì hazòò ts'atà whelaa sù ts'ò naxeewa ha. Ekò shèts'ezhe gha sùgoahle,” Zezi gòhdi.

13 Wecheekeè ekò geède, Zezi dàgòhdu sù hotù wek'èè hagòjà. Eyi t'à nàsì Passover gha sìnìhogùzò.

14 Shègezhe ha nìkw'o ekò Zezi, edecheekeèdeè xè ladà gà nìtla.

15 Zezi gots'ò hadi, “Dahzà kwe naxìxè dù nàsì Passover ghò shètì ha sedzeè t'à hahwhò hət'e.

16 Ehkw'i anaxèehsɿ, du nàsɿ k'achɿ wegho nashèhtɿ ha-le. Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè hòzòò agòjà nɿdè naxìxè nàsɿ wedeèdlɿ ghò nashèhtɿ ha," gòhdi.

17 Libò nɿhge gà yek'eèyahtɿ hadɿ, "Du libò weyɿ wetɿ'ɿ sɿ ełghàahdi.

18 Ehkw'i anaxèehsɿ, du nèk'e k'achɿ du jìetì naxìxè nahdò ha-le. Nòhtsɿ Wenàowoò k'èè hòzòò wexèhoiwɿ nɿdè naxìxè jìetì wegòò ehdò ha," gòhdi.

19 Zezì lèt'è nùichɿ gà yek'eèyahtɿ, tàyyùzhì gà edecheekè goghàyyùdi, hadɿ, "Du lèt'è sezhiì họt'e naxìgha adlà. Du haah'tɿ t'à senaahdì nòò," gòhdi.

20 Eyɿ xèht'eè, shègiazhe t'axòò libò neyyùhgè gà hadɿ, "Du sedoò naxìgha xàit'ɿ sɿ wet'à nake-nahòdlɿ wegòò naxìgha hòèlɿ họt'e.

21 Hanikò eyɿ dọ k'aodèe t'aa sìhtè ha sɿ wílà jọ ladà k'e sılà gà whezò.

22 Dọ-wet'aa za-deè dànì wegħa hòzòò sɿ k'èè ade ha t'it'e, hanikò amì k'aodèe got'aa yehtè ha sɿ wegħa hoıla nechà ha họt'e," gòhdi.

23 Wecheekè, amì hanì yets'ò eghàlaeda ha adɿ gıwò t'à dałegeehke.

24 Eyɿ wede wecheekè elets'ò nàyagehtɿ, "Amì gonahk'e elɿ?" gedɿ t'à.

25 Zezì gots'ò hadɿ, "K'àowocho gıllɿ sɿ dọ eyì-le xà za ts'ò k'adahogedè, eyɿ xè 'Dọ ts'ats'edi ats'it'e' edegeewò họt'e.

26 Hanikò naxɿ sɿ gıxèah't'e ha-le. Naxıta gots'ò dọ denahk'e elɿ sɿ gochɿ nòodea lanì elɿ ha, eyıts'ò dọ għa k'àowo elɿ sɿ dọ għa eghàlaedaa-dòò lanì elɿ ha.

27 Amì denahk'e elɿ dahwhò, dọ ladà gà weghàhodì hanì-le-ıdè dọ yegħa eghàlaedaa? Dọ ladà gà weghàhodì sɿ eyɿ denahk'e elɿ hòwò

họt'e. Hanìkò sị sị naxını dọ gha eghàlaedaa-dọò laht'e.

²⁸ Sexè hoìla k'ehokw'o kò naxı sị ịlaà sexè aaht'ı họt'e.

²⁹ Setà K'àowocho ehı ha seghàhòızo k'èè sị sị k'àowocho aahı gha naxıghàhòehzo họt'e.

³⁰ K'àowocho whıhı nıdè saladà k'e shèahzhe ha eyıts'ọ daèhchıcho k'e dahkw'e ha. Israel got'ıı hoònọ-daats'ò-nàke xàzaa gıııı sị gısınıyaahtı ha," gots'ọ hadı.

³¹ Eyı t'axọò Zezı hadı, "Simon, hotı nezıı sııhkıw'ọ. Wehıı naxeèhdzà ha nıwo,

³² hanìkò, Simon, ịlaà nını nàtso ha, negha yaehtı. Sets'ò ek'èt'à anaajà nıdè nèot'ı gını nàtsoò agııle nọò," yèhdı.

³³ Peter, Zezı ts'ò hadı, "Sets'ò K'àowo, nexè dọ-danıılaa-kò ts'ò ahde ha eyıts'ọ nexè ełahwhı ha ts'atà whıhda họt'e," yèhdı.

³⁴ Zezı yets'ò hadı, "Peter, ehkw'ı anèehsı, dı dzeè k'e k'àba ezeh kwe, taà-eh't'aà sek'èızo-le nııdı ha," yèhdı.

³⁵ Eyı t'axọò Zezı edecheekeè dagoehke, "Dọ ts'ò goahde ha gıts'ò naxeehza ekò sọòmba, tehmi eyıts'ọ ke k'eahle-le naxeèhsı ekò asıı naxıgha t'asıı whıle nọò?"

"Dàòdı, gogha t'asıı whıle-le," gııhdı.

³⁶ Zezı gots'ò hadı, "Ekò dı sọòmbawò naxıts'ọ nıdè k'eahtı eyıts'ọ tehmi sı edexè k'eahle, eyıts'ọ behcho naxıts'ọ-le nıdè naxızeè naxıghọ nàedı gà behcho ịlè nàahdı.

³⁷ Dı hanı dek'eèht'è họt'e, 'Dọıı xè nagııhtà.' Hanı seghọ dek'eèht'èè sị wek'èè ahde ha họt'e.

Hęzę, dani segho dek'eèht'èe sù wek'èè agodaade,” Zezi gòhdi.

³⁸ Wecheekeè hagiìhdi, “K'àowo, jò behcho nàke whela.”

“Hòt'a!” Zezi gòhdi.

Zezi nànuti xè Nòhtsı ts'ò yahti

³⁹ Eyi t'axqò Zezi shih Olıvet ekò at'ı zò t'à ekò ts'ò èhtla eyıts'ò wecheekeè gıxè ajà.

⁴⁰ Ekò niitla ekò edecheekeè gots'ò hadı, “Hoııı hoahstı ch'à edegha yaahtı,” gòhdi.

⁴¹ Hadı t'axqò ıdaà gòqwa-lea niitla, nàgòıhgè gà dı hadıı yahtı,

⁴² “Setà, haneewò nıdè dıı wet'à dàıh?aa sù sets'ò anele. Hanikò sını k'èè welè-le, nını k'èè welè,” Zezi hadıı yahtı.

⁴³ Yak'eet'ıı wets'ò wègoèht'ıı, wını nàtsoò ayıılà.

⁴⁴ Sıı wegħa dıı agòjà t'à denahk'e hòt'ò Nòhtsı ts'ò yahtı. Wınıtı edoò lanı dèè k'e det'e.

⁴⁵ Zezi yahtı t'axqò edecheekeè taı goghò nòqtla ekò gete nòq. Sıı gıgha dıı agòjà t'à nègııtsqò agejà.

⁴⁶ “Dànıghò wheahte? Niàhdè, hoııı hoahstı ch'à edegha yaahtı,” gòhdi.

K'aodè Zezi gııhchi

⁴⁷ İıà edecheekeè ts'ò gode et'ıı dò lò nıde, wecheekeè hoònq-daats'ò-nàke gots'ò ıhè, Zhıdàà wıyeh, gonakweè naetle. Zezi gà niitla gà wııts'ıı.

⁴⁸ Hanikò Zezi yets'ò hadı, “Zhıdàà, Dq-wet'àazàa-deè wııts'ıı t'à dò t'aaııhtè ha nı?” yèhdi.

⁴⁹ Zezi wecheekeè dàgode ha gık'èhoèhzà t'à hagedı, “K'àowo, behcho t'à agets'ele ha neewò nı?” gııhdi.

50 Zezì wecheekeè ìlè yahtu-wet'aa2àa-deè wecheekeè ìlè behcho t'à nàgòts'ehnéè ts'ò yedzeèbàa dachuhwho.

51 Hanìkò Zezì hadì, “Hòt'a!” Zezì edilà dọ dzeèbàa k'e ayìlà t'à t'asanìe anajà.

52 Eyì t'axòò Zezì, yahtu-gha-k'aodèe, Nòhtsìkò-xoguhdì-dòò gha k'aodèe eyìts'ò qhdah eyì nègùdee sù gòts'ò hadì, “Ayìha behcho eyìts'ò dechì sets'ò k'eahìe? Elets'egò gha aht'ì dahwhò nì?”

53 Dzè taat'eè naxìxè Nòhtsìkò-gocho gà whìhda ìlè kò sèahchì-le ìlè. Hanìkò dùi to agòht'e t'à naxìgha hòròò agòjà,” Zezì gòhdi.

Peter Zezì k'èehsò-le hadì

54 Eyì t'axòò dagìachì gà yahtu-wet'aa2àa-deè wekò ts'ò agùlà. Peter ìdè sìghajwaà gok'èetìe.

55 Yahtu-wet'aa2àa-deè wekò gà kò nageèhtlà xè kò gà geèhk'w'e. Peter ededì sù gogà dèhk'wà.

56 Kò dèk'òò ts'ò dzèh t'à, ts'èko eyì eghàlaedaa sù yaɹì. Ts'èko hotù yeghàidà t'axòò hadì, “Dù dọ yexè at'ì ìlè,” hadì.

57 Hanìkò Peter hadì, “Ts'èko, eyì dọ wek'èehsò nìle,” yèhdi.

58 Sìghajwaà hòowo t'axòò k'achì dọ ìlè yaɹì t'à yets'ò hadì, “Nì sù Zezì wecheekeè gixè aat'ì ìlè,” yèhdi. Hanìkò Peter yets'ò hadì, “Ìle, gixè aht'ì nìle!” yèhdi.

59 Ìlè sadzèe k'ehòowo t'axòò dọ ìlè k'achì hayèhdi, “Dù dọ hotù yexè at'ì ìlè, Galìlee got'ì ne,” hadì.

60 Peter yets'ò hadì, “Dàidù-aidì sù wek'èehsò nìle!” yèhdi. Hadì ts'òet'ì k'àba whezeh.

61 Zezì yets'ò nàʔa gà Peter ghàidà. Hanì-t'ì Peter, Zezì dàdì ìlèe sù yenadì. “Dù dzeḡ k'e k'àba ezeh kwe, taà-eh't'aa sek'èizò-le nùdì ha,” yèhdì ìlè.

62 Peter xàèht'la gà sù ededzeè t'à ìtsè.

Eghoḡ-dḡò Zezì k'adageedè

63 Dḡ Zezì xogùhdù sù gik'adaedè xè nàgeeh't'ì.

64 Wedaà k'e eht'ì elègeèzà gà hagiùhdì, “Nakwenàozḡḡ anet'e nùdè amì nànuht'ù sù gots'ò haḡdì,” giùhdì.

65 Eyits'ḡ t'asì eyi-le lḡ t'à gik'adaedè.

Zezì k'àowo Pilate eyits'ḡ k'àowocho Herod nadqà nàwo

66 K'omḡòdḡò dzeḡ agòjà ekò yaht'ù-gha-k'aodèe, ḡhdah giùḡ eyits'ḡ Nḡhts'ì-yat'ù-k'ègedì-dḡò l'aa nègùde gà Zezì goyageehchì.

67 Zezì ts'ò hagedì, “Christ ts'edù sù eyi anet'e nùdè gots'ò haḡdì,” giùhdì. Zezì gots'ò hadì, “Amì aht'e naxits'ò haehs'ì kò ehkw'ì adì Seahwhḡ ha nùle,

68 t'asì danaxeehke nùdè, sets'ò ek'èt'à xàyaah'tì ha nùle.

69 Jḡ gots'ḡ ìdaà Dḡ-wet'aaʔaa-deè Nḡhts'ì t'asì wegħa d'ì-le sù gà nàgòts'eh'nèe wheda ha,” Zezì gòhdì.

70 Eyì t'axḡḡ hazḡḡ dageehke, “Nḡhts'ì Weza anet'e nì?” giùhdì.

Zezì gots'ḡ hadì, “Segḡ dàahdù sù ehkw'ì aahdì,” gòhdì.

71 Eyit'à hagedì, “Hòt'a k'ach'ì dḡ gik'e nìdahogeezà-le kò. Gox'ì xàè weyat'ù ts'ùkw'o ne,” gedì.

23

1 K'aodèe hazqò elèwhedee sù nìgùde gà Zezì, k'àowo Pilate ts'ò geèhchì.

2 Gík'e nìdahogùzò, hagedì, “Dù dọ sù gonèk'e weghò nàdahoowo, eyìts'ò ‘K'àowodeè Caesar wets'àts'eehdì ha-le,’ hadì eyìts'ò ‘K'àowocho Christ, eyì aht'e' edèhdì,” gedì.

3 Eyìt'à k'àowo Pilate, Zezì daehke, hayèhdì, “Israel got'ù gìgha k'àowocho anet'e nì?” yèhdì.

“Hèzè, dàìdù sù k'èè họt'e,” Zezì yèhdì.

4 Eyìt'à k'àowo Pilate, yahtì-gha-k'aodèe eyìts'ò dọ lọ elèwhedee ts'ò hadì, “Dù dọ ayì wek'e nìdahoezà ha sù wek'èehsò-le,” gòhdì.

5 Hanìkò k'èdaà hagedì, “Judea nèk'e hazqò ts'ò edeyatù t'à dọ nàdahogèhdè agòòlà. Galilee nèk'e kèhòìhwho gots'ò, jọ gots'ò nìhòìhwho,” gedì.

6 Pilate eyì hagedì ùkw'o ekò hadì, “Dù dọ Galilee got'ù nì-ìt'e?” gòhdì dagoehke.

7 Zezì, k'àowocho Herod wenèè gots'ò atì yek'èhoèhzà ekò Herod ts'ò yeèhzà. Èkìyèè k'e Herod Jerusalem wheda ìlè.

8 K'àowocho Herod, Zezì azì ekò sù wìnà nàhòwo. Whaà gots'ò wùhzi nìwọ ìlè. Zezì ghọ godì lọ ùkw'o t'à edahxọ yedaà enìyah hohtsì ha nìwọ.

9 Eyìt'à t'asì lọ ghọ dayùhke, hanìkò Zezì yets'ò xàyahtì-le.

10 Yahtì-gha-k'aodèe eyìts'ò Nòhtsì-yatì-k'ègedì-dòò eyì nàgeèhza. Yahtì nàtsoo t'à Zezì k'e nìdahogeezà.

11 Eyì t'axqò k'àowocho Herod eyìts'ò wets'ò eghòò-dòò Zezì k'adageedè. K'àowochozèè yì gùhtì gà k'àowo Pilate ts'ò nageèhchì.

12 Eyɪ dzɛɛ k'e k'àowochɔ Herod eyits'ɔ k'àowo Pilate eɛàgɪɔ ɡɪɪɪ agejà. Eyɪ wekwe sɪ eɛets'ò xànegɪɪzà ɪlè.

13 K'àowo Pilate, yahtɪ-gha-k'aodèe, dɔ ɡha k'aodèe ɡɪɪɪ eyits'ɔ dɔ hazòò gokàehzà.

14 Gots'ò hadɪ, “Dɪ dɔ sets'ò aahlàa sɪ wet'à dɔ hazòò nàdahogehdè dahdɪ. Naxɪdàà dawɪhke hanìkò ekɔ-le eghàɪɪdà-le t'à ayɪ wek'e nìdahohzà ha sɪ wek'èehsɔ-le.

15 K'àowochɔ Herod ededɪ sɪ dàwhìdì t'à sets'ò nayeèhzà. Dɪ dɔ ekɔ-le hòèhtsɪ-le t'à yek'èxa ɛɛàwɪ ha whìle.

16-17 Eyɪt'à nàweekwa zɔ awehɛ ha, eyɪ tɛ'axòò-ɪdè naetɫà awehɛ ha,” ɡòhdɪ.

18 Hanìkò dɔ hazòò yagìzeh, “Eyɪ dɔ ɛɛaahwhɪ! Barabas eyɪ gots'ò xàetɫàà awɪɪle!” ɡedɪ.

19 (Eyɪ dɔ Barabas wets'ihzò Jerusalem ekɔ dèe-ts'ò-k'àowo ts'ò ɛɛegeɡɔ ɪlè eyits'ɔ dɔ ɛɛɪhwhɔ t'à wedaàniɪtɔ ɪlè.)

20 K'àowo Pilate Zezì naetɫàà ayele ha nɪwɔ t'à k'achɪ yegha dɔ gots'ò ɡoɪde.

21 Hanìkò dɔ k'èdàà gezeh xè nàdahogehdè, “Dechɪet'aa k'e wedɪhtsò! Dechɪet'aa k'e wedɪhtsò!” ɡedɪ gezeh.

22 K'àowo Pilate k'achɪ tɪ t'à gots'ò nagoɪde, hadɪ, “Ayɪ ɡha? Dɪ dɔ ayɪ hoɪla hòèhtsɪ k'èxa? Yek'èxa ɛɛàwɪ ha t'asɪ ɡòihzɔ-le. Eyɪt'à nàweekwa ɡà naetɫàà awehɛ ha,” ɡòhdɪ.

23-24 Hanìkò Zezì dechɪet'aa k'e wedɪhtsò ha ɡɪwɔ t'à, dɔ denahk'e hòt'ò yagìzeh. Hòt'ò gezeh t'à Pilate ɡhɔ dageèhnɔ t'à gok'èhoɪzɔ.

25 Barabas wets'ihzò dèe-ts'ò-k'àowo ts'ò ɛɛegeɡɔ ɪlè eyits'ɔ dɔ ɛɛɪhwhɔ t'à wedaàniɪtɔ ɪlè sɪ dɔ

gıyatı k'e Pılate gots'ò xàèhtlaà ayıllà. Hanikò Zezi t'agele ha gıwqò sù k'èè agele ha dọ t'aaııhtı.

Zezi dechiet'aa k'e wedıtsò

²⁶ K'àowo Pılate wekò gots'ò Zezi kogeèhchì ekò Cyrene got'ıı ìè, Sımon wıyeh, Jerusalem ts'ò naehtle ìè. Eghqò-dqò dagıachì gà dechiet'aa gık'e nèèchì gà Zezi k'èè nayatıı agıllà.

²⁷ Dọ lq Zezi k'èè geède. Ts'èko mòhdaa goxè aget'ıı sù, gıdzeè nàııtı xè hòt'ò gıghq etse.

²⁸ Zezi gots'ò hadı, “Jerusalem gots'ò ts'èko, seghq aahse-le, edeghq aahse eyıts'ò naxızaa sı gıghq aahse.

²⁹ Ìè dzeè k'e du haahdı ha, ‘Ts'èko wezaa gòhıle xè bebıa gıt'ò ìht'ò-le sù gıxè sıghà hqt'e,' dahdı ha.

³⁰ Ekııyeè k'e

‘dọ shıh ts'ò du hagedı ha, “Gok'e nàahıt'ı!” eyıts'ò shıa ts'ò du hagedı ha, “Nàgoah?ı!” gedi ha.’

³¹ İlaà ts'ı dèhdı et'ıı dọ hanı eghàlageeda nıdè, ts'ı whegq nıdè dàgode ha? (Dıı hanı sets'ò eghàlageeda nıdè nqode nıdè dànı naxıts'ò eghàlageeda ha?)” gòhdı.

³² Dọıı nàke Zezi xè eıaàgehde ha gok'èè geèwa.

³³ Shıh Dqkwıkw'qò gòyeh ts'ò nègıde ekò dechiet'aa k'e gıdııhtsò eyıts'ò dọıı nàke weghqhk'eè dexegııhtsò.

³⁴ Zezi hadı, “Setà, gıghq nahoıle, dàget'ıı sù gık'èezq nııle t'à,” hadı. Eghqò-dqò wegoht'qò eıetaageelè gha ekw'qà k'egèhdè.

³⁵ Dọ hazqò eyı nàgeèhzaa sù gıghàeda, eyıts'ò k'aodèè Zezi k'adageedè, hagedı, “Dọ eyııle

edaxàwhela. Christ Nòhtsɪ gogha yìhchì at'ì nɪdè, edaxàdɪtè,” gedi.

³⁶ Eghoq-dòq ededɪ sɪ Zezì gà nègogùhwho gà gik'adaedè. Jìetì dɪts'aa gìghàedi ha gɪwɔ

³⁷ xè hagiùhdi, “Israel got'jì gha k'àowocho anet'e nɪdè edaxàdɪtè,” giùhdi.

³⁸ Wekwì doo enɪht'è dawhehchì agìlà. Dɪ hanì dek'eèht'è: Dɪ sɪ Israel got'jì gha K'àowocho hòt'e.

³⁹ Doju jè eyɪ wediùtsòo sɪ Zezì k'adaawo, hadɪ, “Christ anet'e nɪdè edaxàdɪtè eyits'ò goxɪ sɪ edaxàgojle,” yèhdi.

⁴⁰ Hanìkò doju jè, hayèhdi, “Nòhtsɪ ts'àjɪ-le nì? Wexèht'eè eɫɪwɪ ha neghò nàyaeti jè.

⁴¹ Goxɪ edet'à dats'ɪza hòt'e. Ekò ededɪ sɪ hojì hòèhtsɪ while,” yèhdi.

⁴² Eyɪ t'axòq Zezì ts'ò hadɪ, “Zezì, nɪ k'àowocho wheɫɪ nɪdè senaadi nòq,” yèhdi.

⁴³ Zezì yets'ò hadɪ, “Ehkw'ɪ anèehsɪ, dɪ dzèqè k'e Hojɪ-Nèk'e sexè wheqda ha ne,” yèhdi.

Zezì eɫɪwo

⁴⁴⁻⁴⁵ Dzètanɪ nìzò ekò tai sadzè ts'ò eyɪ nèk'e sadeè daaza-le ajà t'à hazòq ts'ò togoòt'ò agòjà. Eyits'ò Nòhtsɪkò-gocho goyɪ eniɪt'icho dawhehchì sɪ ɫats'ɪdla.

⁴⁶ Zezì hòt'ò whezeh hadɪ, “Setà, sedàqzhì net'aa whezòq ahlà,” hadɪ t'axòq nòqde xàèhɪ.

⁴⁷ Eghoq-dòq-gha-k'àowo wedaà hanàhòwo sɪ Nòhtsɪ ghàsqedɪ, hadɪ, “Dɪ do ehkw'ɪ eda jè nòq,” hadɪ.

48 Zezì dechjet'aa k'e dexegùhtsè ha dọ hazqò eyi nègùdee sù gıdaà dàgòjà gıaʔı ekò, sù gıgha dıı t'à ededzeè ts'ageht'ı xè nageèhde.

49 Dọ hazqò Zezì xè ağıat'ı sù ıdè gqòwà hoògq nàgeèhza gà goghàgeeda. Galılee nèk'e gots'q ts'èko mọhdaa Zezì k'èè k'egedè ılèe sù gota nàgeèhza.

Zezì wekw'qò nıtq

50 Eyıts'q dọ ılè Joseph wıyeh Israel got'ı gha k'aodèe goxè wheda eı. Dọ nezı xè ehkw'ı eda.

51 Edeı sù k'aodèe gok'èè anıwq-le eyıts'q Zezì ts'ò dani eghàlagıdàa sù wıı k'èè nıle. Judea nèk'e kòta Arımathea got'ı hqt'e. Nòhtsı Wenàowoò k'èè agode ha danaèhı ılè.

52 Zezì wekw'qò hodàechı ha k'àowo Pılate ts'ò èhtıa.

53 Dechjet'aa k'e ts'q Zezì wekw'qò hodàıhtı gà nezı eht'ı wemoèhdoò ayıllà. Eyıts'q kwe yı dıkw'qò ııtò-le sù ekq yekw'qò nèyııtq.

54 Sınıhogııʔaa dzeè k'e agòht'e eyıts'q Nòhtsı Dzeè wexèhoıwı ha nıkw'o.

55 Ts'èko, Zezì xè Galılee nèk'e gots'q nègùdee sù Joseph k'èè geède. Dıkw'qò whetq k'è dani Zezì wekw'qò nègıhtı sù gıaʔı.

56 Eyı tı'axqò edekò ts'ò nageèhde. Dıkw'qò sıgele gha dıts'ıa eyıts'q yık'eeht'òo sınıgıle. Hanıkò nàowodeè k'ègedı ha gıwq t'à, Nòhtsı Dzeè k'e k'èhogeèʔa.

24

Zezì naidà

¹ Nòhtsɪ Dzeɛ tʃ'axɔ̀ k'omɔ̀dɔ̀ èhkɔ ts'òet'ì, ts'èko dɪts'ia ləkɔ ts'atà sɪnìgɪlaa sɪ edexè k'egele xè edɪ Zezì wekw'òò whetɔ̀ sɪ ts'ò geède.

² Eyì nègɪde ekò kwe yì Zezì wekw'òò whetɔ̀ sɪ wets'ɔ̀daà kwe nechàa enìzɔ̀ sɪ yɪz'òò wedeèyì nɔ̀.

³ Goyagɪde ekò Zezì wekw'òò wègoèt'ì-le.

⁴ Dànàhòwo ghɔ nàɪgedè ekò hɔtsaa dɔ nàke gɪgoht'òò k'e saɪdɪ gogà nàlegeewo.

⁵ Ts'èko sɪ geèhyeh t'à dèè ts'ò nàgògɪhgè, hanìkò dɔ gots'ò hagedì, “Dànìghɔ dɔ eɪɪdèe ta dɔ edaa kak'eaht'ì?”

⁶ Jɔ wheda-le, naidà hɔt'e. Galilee nèk'e ɪlaà naxìxè eda ekò dànaxèhɪ ɪlè sɪ wenaahdì.

⁷ Dɪ hadɪ ɪlè, ‘Dɔ-wet'aaɪa-deè sɪ hoɪ-hogehtsɪ-dɔ̀ tʃ'aàgɪhtè ha, dechɪet'aa k'e wediɪtsò ha eyits'ò tai dze-ɪdè naidà ha, ' hadɪ ɪlè,” gògedì.

⁸ Ts'èko, Zezì weyatì nagedì agejà.

⁹ Ts'èko, dɔkw'òò whetɔ̀ k'è gots'ò nògɪde ekò gɪxè dàgòjàa sɪ wecheekeè hoònɔ-daats'ò-ɪlè eyits'ò dɔ goxè aget'ɪ sɪ ts'ò hagedì.

¹⁰ Mary-Madlè, Joanna, James wemɔ Mary, eyits'ò ts'èko eyì-le goxè aget'ɪ sɪ eyì godì t'à Zezì wecheekeèdeè xè gogedo.

¹¹ Hanìkò ts'èko gɪyatì gɪgha sɪdì lanì t'à ehkw'ì agedì gogɪhwhɔ-le.

¹² Hanìkò Peter ededì xàèhtɪa, kwe yì dɔkw'òò whetɔ̀ ts'ò tɪmòèhza. Goyadaèhgè ekò dɔkw'òò ts'ò eht'ì neghoa ɪlè elexè whelaa yaɪ. Xàèhtɪa ekò dàgòjàa sɪ ghɔ nàɪwo.

Zezì edecheekeè nàke goghaetɪa

13 Eyits'ò eyi dzeè k'e Zezi wecheekeè nàke kòta Emmaus gòyeh ts'ò geède. Jerusalem gots'ò lèhdi echì họt'e.

14 Hazòò dàgòjàa sù ghò elexè gogedo ìlè.

15 Elexè gogedo ekò Zezi ededì goghò nùtla gà goxè naetle.

16 Hanikò Zezi at'ì gùwò-le agìdlà.

17 Zezi dagoehke, “Ìdaà nàleahtle ekò ayì ghò elexè goahdo nò?” gòhdi. Wecheekeè nìlegeetla, ts'òògùwò lanì gigaat'ì.

18 Dò ìlè, Cleopas wiyeh sù, Zezi ts'ò hadì, “Jerusalem gha xàhtò anet'e nì? Dù whaà-le Jerusalem dàgòjàa sù nì zò wek'èzò-le nì ghò aìdì?” yèhdi.

19 “Dàgòjà?” Zezi yèhdi.

Eyit'à gits'ò hadì, “Zezi, Nazareth got'ì, wexè dànàhòwoo sù eyi weghò,” gedì, “Eyì dò sù nakwenàozòò deè ìlè. Nòhtsì gha sìghà eghàlaidà eyits'ò dò hazòò gınadaà weyatù nàtsoo xè eniyah deè eghàlaidà.

20 Yahtù-gha-k'aodèe, eyits'ò gogha k'aodèe gùlù sù k'àowo Pilate t'ì aàgùhtì. Èlawaì ha gısınıyah t'ì axòò dechìet'aa k'e gedùhtsò.

21 Zezi ededì sù edahxò Israel got'ì edaxàgole ha wets'ùhwhò ìlè. Eyì hagòjà gots'ò dù xè tai dzeè họt'e.

22 Eyits'ò ts'èko mòhdaa gonì nàdèe sù gogha eniyah agedì. Dù k'omòòdòò-t'ì dkw'òò ts'ò geède ìlè.

23 Hanikò Zezi wekw'òò gıgòhòò-le. Gots'ò nageèhde ekò, yak'eet'ì gınazhù wègòèht'ì gedì, ‘Naidà họt'e,’ yak'eet'ì hagòhdi, gedì.

24 Gots'ò dọ mọhdaa dọkw'òò ts'ò geède. Ts'èko dàgedi sù k'èè họt'e nọò, hanikò Zezi gĩaṛi-le,” eyi dọ nàke hagedi, Zezi xè gogedo.

25 Zezi gots'ò hadi, “Sii t'asii niahdì-le xè naxini nàtso-le. Nakwenàozọọ dàgidi sù dànighọ naxigha ehkw'i-ahodi-le?

26 Eyi Christ hanì daṛa ha weghàhòt'ò họt'e, wek'èahsọ-le ni? Eyi t'axọò-ìdè eniyah t'à nàtso wehòhọ ha,” gòhdi.

27 Zezi hagòhdi t'axọò Moses wenihit'è eyits'ò nakwenàozọọ ginihit'è k'e dànì weghọ t'asii hazọò dek'èeht'è sù gots'ò yek'ayahti.

28 Kọta ts'ò aget'ii sù ts'ò nìwà-lea nègide ekò, ededi idaà-etla ha lajà.

29 Hanikò, “Xèhts'ò agodaade t'à goxè anede,” giñhdi, eyit'à gok'è-èhtla gà goxè ida.

30 Shègezhe ha nègide ekò, lèt'è niichì gà yek'eèyahiti, tàyuzhì gà goghayidi.

31 Hanì-t'ii Zezi nàgèèzhì, eyi t'axọò wenawhile.

32 Eyi dọ nàke elets'ò hagedi, “Tili k'e gots'ò gode ekò, eyits'ò Nòhtsi Nihit'è gots'ò t'asii nits'eedi agòòlà ekò godzeè dèk'òò lanì edexèts'eedi ilè,” elègeedi.

33 Ekòet'ii Jerusalem ts'ò nàlegeèhtla. Ekọ wecheekeèdeè hoònọ-daats'ò-ìlè eyits'ò eyii-le dọ goxè aget'ì xè làà nègide.

34 Hagedi, “Ehkw'i-ahodi! Gots'ò K'àowo naìdà họt'e eyits'ò Simon ts'ò wègoèht'ì,” gedi.

35 Eyi t'axọò dọ nàke tili k'e gixè dàgòjàa eyits'ò dànì Zezi goxè lèt'è tàyuzhì t'à nàgèèzhì sù wecheekeè ts'ò hagedi.

Zezi wecheekeè ts'ò wègoèht'ì

36 Ịlaà eyi ghọ gogedeè ekò họt̄saa Zezì gonì nàwo nọ̀, gots'ò hadì, “Naxìxè sìghà welè,” gòhdi.

37 Wecheekeè sù geèhyeh; dọts'ụ̀ at'ị ụ̀wọ̀ ịlè.

38 Zezì gots'ò hadì, “Ayìha dahjì? Eyìts'ọ̀ dànìghọ naxìnì nàtso-le dīi?”

39 Sílà eyìts'ọ̀ sekè ghàahda. Xàè sị aht'ị! Daseahchì, dọts'ụ̀ wekwò eyìts'ọ̀ wekw'ọ̀ gòhì nùile, hanìkò sị sekwò eyìts'ọ̀ sekw'ọ̀ gòhì họt'e,” gòhdi.

40 Edílà eyìts'ọ̀ edekè ghàgùdà agòòlà.

41 Sù gínà xè gìgha enìyah t'à ịlaà gìgha hotì-le lanì. Eyit'à Zezì gots'ò hadì, “Asì t'asì ts'ezà ha whezọ?” gòhdi.

42 Ịwe whet'ee wets'ọ̀ nechà-lea gìghàèchì.

43 Neyìichì gà godaà yeghọ shètì.

Zezi yak'e ts'ọ̀ nìwùtì

44 Zezì edecheekeè ts'ọ̀ hadì, “Ịlaà naxìxè wheda ekò eyi weghọ naxìts'ọ̀ goihde ịlè: Moses wenìht'è k'e, nakwenàozọọ gínìht'è k'e eyìts'ọ̀ ts'ejjì enìht'è k'e t'asì hazọ̀ seghọ dek'eèht'è sù wek'èè agode ha, naxèhsì ịlè,” gòhdi.

45 Nòhtsì Nìht'è nìgeedì agòòlà.

46 “Dì hanì dek'eèht'è họt'e,” gòhdi, “Christ wèts'edì sù dàza ha eyìts'ọ̀ tai dzèè k'ehojwo nìdè nàidà ha họt'e.

47 Christ wùzì dahxà dī nèk'e dọ hazọ̀ xàzaa ts'ọ̀ goahde ha, dọ edek'egùlì nìdè gihòlì gìghọ nahoezhe ha. Jerusalem ekò t'akwèlọ̀ dọ ts'ọ̀ goahde ha.

48 Eyì godì nezì t'à dọ hazọ̀ ts'ọ̀ goahde.

49 Setà, ayì naxìts'ò ayele ha dı ìlèe sù eyı naxìts'ò ahle ha. Yak'e gots'ò t'asì nàtsoo naxık'e ade gots'ò jò Jerusalem dahkw'e," gòhdi.

50 Eyı tì'axò Zezì edecheekeè xè kòta Jerusalem ts'ò nageèhde, kòta Bethany ts'ò gòwà-lea nègıde. Ekò edilà ıdò ayılà gà gok'eèyahtı.

51 İlaà gok'eèyahtı et'ı gots'ò ıdò yak'e ts'ò nıwıı.

52 Wecheekeè gıts'ò nàgòhgè, eyı tì'axò sù gına xè Jerusalem ts'ò nageèhde.

53 Dzè taat'eè Nòhtsıkò-gocho gà geèkw'e, Nòhtsı ghàsgeedi.

Nòhtsı Nıhtl'è
Dogrib: Dogrib Genesis & New Testament New
Testament & Portions of Old Testament

copyright © 2009 Canadian Bible Society

Language: Dogrib

Translation by: Canadian Bible Society

Tłchq Genesis and New Testament
About Tłchq

Tłchq (Dogrib) is a Na-Dene (Athabaskan) language. It is spoken by the First Nations Tłchq people in the Northwest Territories in Canada. It has the largest number of speakers of any of the Aboriginal language communities in the NWT, and is one of the official languages of the Northwest Territories.

About This Translation

This translation includes the book of Genesis and the New Testament in Tłchq. The first edition of the Tłchq New Testament was published in 2003. It was a historic event, as it was the first time in more than a hundred years that a complete New Testament was published for one of the Dene First Nations in the Territories. The first edition was well received and quickly sold out. In the meantime the book of Genesis had been completed. Consequently, the 2008 reprint of the Tłchq New Testament included Genesis.

Though this translation of the New Testament and Genesis took a total of ten years, the people who worked on it built on years of labor invested by the Tłchq people, elders, priests and missionaries, translators, educators, and linguists. The material contained in this book was checked and approved by consultants from Wycliffe Bible Translators and the Canadian Bible Society.

If you are interested in obtaining a printed copy of this Bible, please contact the Canadian Bible Society at <http://www.biblescanada.com>.

Copyright Information

Dogrib Genesis and New Testament © 2003, 2008 Canadian Bible Society

The text of the Bible in Tłchq that appears in this electronic format or website is for personal use only.

Up to five hundred (500) verses of the Bible text in any form (written, visual, electronic or audio) may be quoted without permission. The quoted verses may not be more than 50% of a complete book of the Bible, or more than 25% of the total text of the work in which they are quoted. Prior written

permission must be obtained for any other use of the text. Copyright acknowledgement must in all cases appear on the title or copyright page. For more information on copyright conditions or to apply, visit <http://www.biblesociety.ca/copyright>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

dccb8cb-87c9-5afe-9ac6-f62c4ade3a81